PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

planu ogólnego Gminy Obrzycko

opracowanie:

KANCELARIA URBANISTYCZNA

w składzie:

mgr inż. Tomasz Wielec Wielec T.

Poznań, dnia 29 grudnia 2025 r.,
aktualizacja: 26 marca 2026 r., 30 kwietnia 2026 r., 23 czerwca 2026 r.

SPIS TREŚCI:

1. Informacje ogólne ... 3
   1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne ... 3
   1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały ... 4
   1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego ... 7
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem ... 8
   2.1. Położenie Gminy Obrzycko ... 8
   2.2. Formy ochrony przyrody ... 13
   2.3. Warunki geologiczno-gruntowe ... 14
   2.4. Rzeźba terenu ... 18
   2.5. Klimat lokalny ... 19
   2.6. Jakość powietrza ... 21
   2.7. Wody powierzchniowe i podziemne ... 23
   2.8. Surowce mineralne ... 28
   2.9. Szata roślinna ... 30
   2.10. Świat zwierzęcy ... 32
   2.11. Klimat akustyczny ... 33
   2.12. Walory krajobrazowe i zabytki ... 35
   2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne ... 37
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu ... 37
   3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego ... 37
   3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego ... 38
   3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego ... 45
   3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego ... 52
   3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach ... 54
   3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego ... 56
4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko ... 59
   4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi ... 59
   4.2. Oddziaływanie na krajobraz ... 60
   4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny ... 61
   4.4. Oddziaływanie na wody ... 63
   4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne ... 66
   4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną ... 66
   4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki ... 72
   4.8. Oddziaływanie na ludzi ... 72
   4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru ... 73
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko ... 75
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko ... 75
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania ... 76
8. Rozwiązania alternatywne ... 77
9. Streszczenie ... 77
10. Załączniki ... 87

1. Informacje ogólne

1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko dotycząca projektu planu ogólnego gminy Obrzycko.

Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr LXVII/437/2024 Rady Gminy Obrzycko z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Obrzycko.

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2026 poz. 670). Zgodnie z art. 46 pkt 1 ustawy przeprowadzenia strategicznej oceny oddziałania na środowisko wymaga projekt planu ogólnego gminy oraz planu zagospodarowania przestrzennego, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a także koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Organ opracowujący projekt dokumentu, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1, oraz projekt zmiany takiego dokumentu, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i art. 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, w przypadku spełnienia przesłanek wskazanych w art. 48 ust. 1, ust. 3-5 ustawy ooś.

Potrzeba sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko do projektu planu ogólnego wynika również z art. 13i ust. 3 pkt 3 Ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. 2026 poz. 538), dalej „upzp".

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego, między innymi poprzez ocenę relacji pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi, a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.
Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, będzie zawierać:

1. informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
2. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
3. propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
4. informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
5. streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
6. oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy,
7. datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku, gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Prognoza, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 2 ww. ustawy, będzie określać, analizować i oceniać:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Ponadto, zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 3 ww. ustawy, prognoza przedstawi:

1. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
2. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru - rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy prognoza oddziaływania na środowisko musi być opracowana stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów powiązanych z tym dokumentem.

Odpowiednio do wymogu art. 53 wyżej wskazanej ustawy zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy, tj. Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Szamotułach.

1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały

W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego gminy Obrzycko.

Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b upzp.

Ponadto, projekt opracowano w powiązaniu z następującymi dokumentami:

- Dyrektywy 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L197),
- Dyrektywy 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej się w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. WE L156),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko,
- Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej Dyrektywę Rady 90/313/EWG,
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli.

W prognozie wykorzystano wymagania aktów prawnych związanych z ochroną środowiska i innych przepisów szczególnych.

Prognozę opracowano w oparciu o pakiet informacji zawartych w materiałach:

1) materiały kartograficzne:
   - mapa ewidencyjna (GML),
   - mapa topograficzna 1:10 000,
   - mapa hydrograficzna 1:50 000,
   - mapa przydatności glebowej (GML),
   - mapą geologiczno-inżynierska Polski (GML),
   - mapa sozologiczna 1:50 000;
2) dokumenty i inne materiały:
   - uchwała Nr LXVII/437/2024 Rady Gminy Obrzycko z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Obrzycko,
   - projekt Planu ogólnego gminy Obrzycko,
   - Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Obrzycko (Uchwała Nr XXXVII/166/02 z 28 września 2002 r. w sprawie przyjęcia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Obrzycko" z późniejszymi zmianami),
   - Strategia rozwoju gminy Obrzycko na lata 2024-2030,
   - Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Obrzycko,
   - Kondracki J. Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, 2002,
   - Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2024 r., Urząd Statystyczny w Poznaniu (z dnia 15.10.2025 r.),

- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Obrzycko na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028,
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (Uchwała nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania),
- Stan środowiska w województwie wielkopolskim – Raport 2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Matuszkiewicz J. M. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ PAN, Warszawa, 2008,
- „Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry", przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 355),
- Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021, GIOŚ,
- 2022 - Klasy jakości wód podziemnych - monitoring jakości wód podziemnych - monitoring diagnostyczny,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2025, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, październik, 2013 r.,
- Ocena jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych w ramach monitoringu operacyjnego stanu chemicznego wód podziemnych w 2019 r. (wg badań PIG), WIOŚ w Poznaniu,
- Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie: uchwalenia Audytu krajobrazowego,
- złożone wnioski do planu ogólnego;

3) strony internetowe:
   - https://mapy.geoportal.gov.pl/,
   - https://obrzycko.e-mapa.net/,
   - http://www.psh.gov.pl,
   - http://mjwp.gios.gov.pl,
   - http://bazagis.pgi.gov.pl,
   - http://maps.geoportal.gov.pl,
   - https://www.google.pl/maps,
   - https://danepubliczne.gov.pl,
   - https://mjwp.gios.gov.pl/mapa/mapa,172.html,
   - https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/publications/card/1875,
   - https://mjwp.gios.gov.pl/wyniki-badan/wyniki-badan-2022.html.

Powyższe materiały, wizja terenowa oraz informacje przekazane przez Urząd Gminy Obrzycko pozwoliły rozpoznać stan środowiska, jego użytkowanie, podatność na degradację oraz możliwości podniesienia jego kondycji.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko pozwoli na ocenę czy określone strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne zapisane w projekcie planu ogólnego spełniają zasady zrównoważonego rozwoju w ramach obowiązującego systemu prawnego. Prognoza może też stanowić punkt wyjścia do przyszłych ocen oddziaływania pojedynczych przedsięwzięć. Przeprowadzenie całego postępowania w sprawie oddziaływania na środowisko wymaga uwzględnienia takich aspektów jak:

1) dostosowanie do istoty dokumentu podlegającego prognozie;
2) ukierunkowanie na cele i priorytety środowiskowe;
3) identyfikowanie na ile proponowane działania przyczyniają się do zrównoważonego rozwoju w sensie ekologicznym;
4) stosowanie całościowego podejścia odnoszącego się do wszystkich typów i rodzajów proponowanych działań oraz rozwiązań mogących mieć znaczące oddziaływanie na środowisko i zdrowie ludzi;
5) integrowanie zagrożeń i efektów środowiskowych oraz zdrowotnych, ale o uwarunkowaniach środowiskowych;
6) przeprowadzenie procesu wykonania prognozy w granicach wyznaczonych treścią dokumentu, dostępnych informacji i środków.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku w wyniku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego.

Analizy i oceny stanu środowiska na terenie gminy dokonano w oparciu o wyniki monitoringu przeprowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz kierując się syntezą dokumentów regionalnych i lokalnych odnoszących się bezpośrednio i pośrednio do ochrony środowiska, przyrody oraz zdrowia i życia ludzi. W przypadku braku wyników pomiarów jakości danego komponentu środowiska, przytoczono dane odnoszące się do terenu położonego najbliżej obszaru opracowania projektu planu ogólnego.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami przyrodniczymi. Prognozę oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska przedstawiono za pomocą techniki listy identyfikacyjnej, w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w dostosowaniu do stopnia szczegółowości ustaleń projektu planu ogólnego.

1.3. Zawartość i główne cele projektu planu ogólnego

Przedmiotowy projekt planu ogólnego sporządzany jest w związku z podjętą przez Radę Gminy Obrzycko uchwałą w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Obrzycko.

Do opracowania projektu planu ogólnego gminy Obrzycko przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych. Zgodnie z ww. ustawą do

01 lipca 2026 roku, z mocy ustawy, utraci moc studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustawa wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego.

Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Przy tworzeniu planu ogólnego uwzględnione były uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b u.p.z.p. W planie ogólnym określa się strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne. Plan może zawierać określenie obszarów uzupełnienia zabudowy oraz obszarów zabudowy śródmiejskiej.

Wraz z projektem planu ogólnego sporządza się uzasadnienie składające się z części tekstowej i graficznej.

2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem

2.1. Położenie Gminy Obrzycko

Gmina Obrzycko zlokalizowana jest w województwie wielkopolskim, w powiecie szamotulskim. Jej powierzchnia wynosi ok 110,8 km². Jednostka samorządowa jest gminą wiejską, charakteryzującą się brakiem wyraźnie wyodrębnionego centrum administracyjno-usługowego, które pełni funkcję ośrodka centralnego. Sąsiaduje z gminami: Lubasz, Połajewo, Oborniki, Wronki, gminą miejską Obrzycko, Ostroróg i Szamotuły. Zlokalizowana jest w odległości ok. 12 km od Szamotuł, 25 km od Obornik oraz 50 km od Poznania. Siedziba gminy znajduje się w mieście Obrzycko, a w jej skład wchodzą sołectwa takie jak: Dobrogostowo, Gaj Mały, Karolin, Jaryszewo, Koźmin, Obrowo, Ordzin, Pęckowo, Piotrowo, Słopanowo, Stobnicko, Zielonagóra.

Przez teren gminy Obrzycko przebiegają dwie drogi wojewódzkie (nr 182 i 185) zapewniające dogodne powiązania komunikacyjne w ramach województwa oraz powiązania zewnętrzne z pozostałymi regionami kraju. Połączenia kolejowe zapewnia linia kolejowa nr 351 Poznań Główny – Szczecin Główny, odcinek Szamotuły – Krzyż, z przystankiem osobowym w Pęckowie.

Struktura przestrzenna gminy składa się między innymi z obszarów wyłączonych z zabudowy (tereny objęte ochroną środowiska przyrodniczego oraz obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej), a także z obszarów zabudowanych (przestrzeń zabudowana i przeznaczona do zabudowy). O walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy decydują liczne lasy (m. in. lasy Puszczy Noteckiej), które pokrywają blisko 50% jej powierzchni. Zabudowa mieszkaniowa i usługowa koncentruje się w poszczególnych miejscowościach zlokalizowanych w graniach gminy, głównie w Zielonejgórze czy Gaju Małym.

Ryc. 1. Położenie Gminy Obrzycko na tle powiatu i województwa

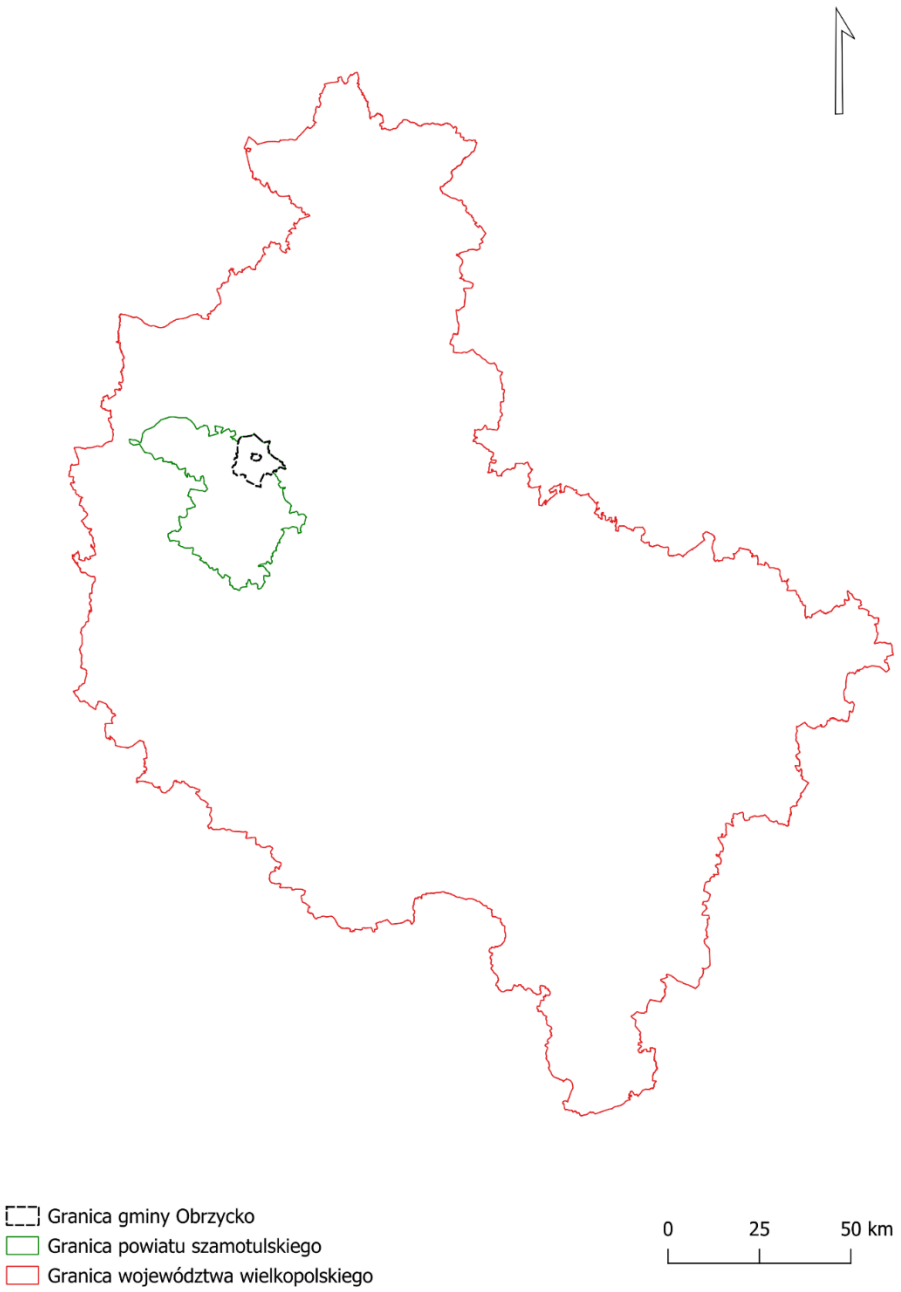

Źródło: Opracowanie własne

Ryc. 2. Położenie Gminy Obrzycko względem sąsiadujących gmin

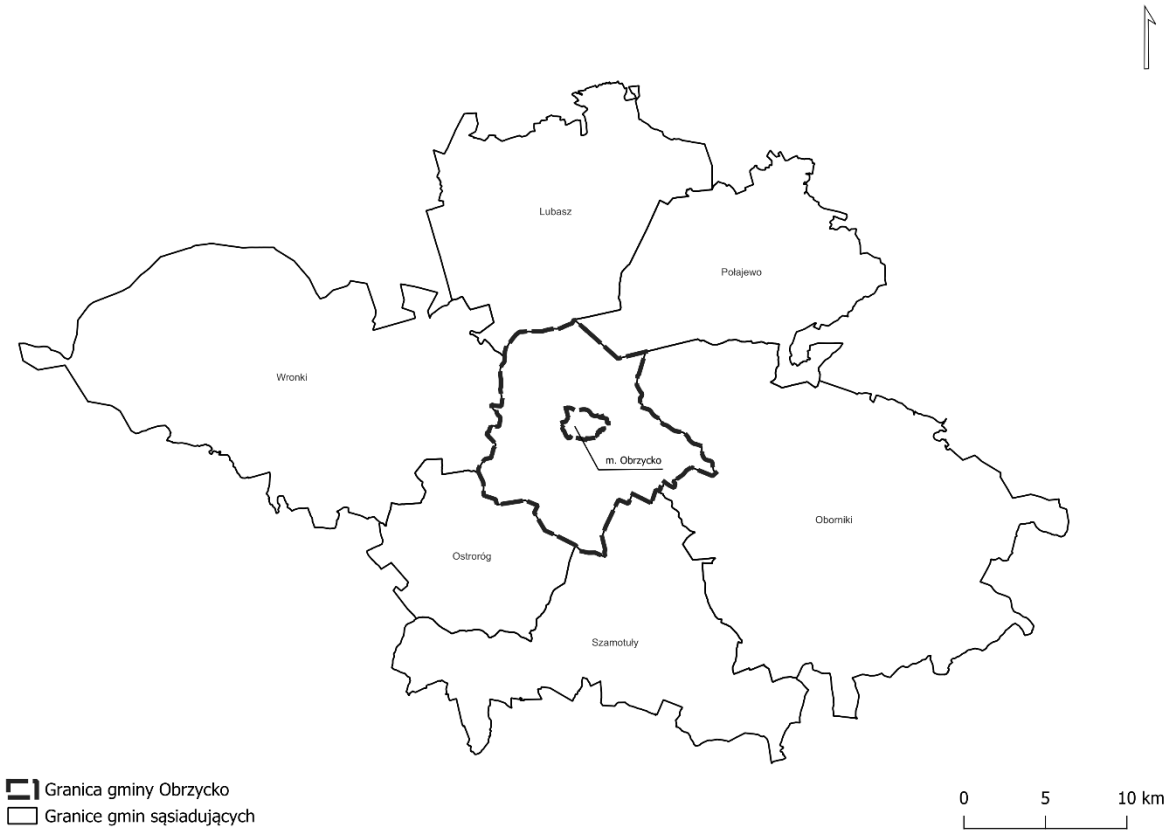

Źródło: Opracowanie własne

W granicach gminy Obrzycko są zlokalizowane również tereny zamknięte zastrzeżone ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, przez które przebiegają linie kolejowe, dla województwa wielkopolskiego. Terenami zamkniętymi są objęte działki:

a) dz. 126 – obręb Dobrogostowo,
b) dz. 149/2 – obręb Dobrogostowo,
c) dz. 189 – obręb Gaj Mały,
d) dz. 340/10 – obręb Gaj Mały,
e) dz. 51 – obręb Ordzin,
f) dz. 76 – obręb Ordzin.

Gmina Obrzycko została ujęta w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa Wielkopolskiego, zwanego dalej PZPWW wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zatwierdzonego Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami planu, gmina Obrzycko znajduje się m.in. w obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Ponadto jednostka jest zaklasyfikowana do obszaru wiejskiego wymagającego wsparcia procesów rozwojowych, obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, a także do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy.

Północna i część gminy znajduje się w granicach obszaru węzłowego o znaczeniu międzynarodowym i krajowym. Jego rolą jest zapewnienie trwałości i ciągłości systemy przyrodniczego w skali kontynentu, kraju oraz województwa. Charakteryzuje się dużą różnorodnością biologiczną i krajobrazową.

Niemniej, we wschodniej granicy gminy jest również zlokalizowany korytarz lądowy o znaczeniu międzynarodowym, a także obszar węzłowy o znaczeniu regionalnym. Na terenie gminy Obrzycko znajdują się obszary siedliskowe i obszary ptasie w ramach sieci Natura 2000, rezerwat przyrody oraz korytarz dolin rzecznych o znaczeniu regionalnym, co zostało wyróżnione w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego.

Ryc. 3. Walory przyrodnicze na terenie Gminy Obrzycko

Źródło: opracowanie własne na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Zgodnie z mapą przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowaną przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków), część terenów gminy Obrzycko znajduje się na mapach korytarzy ekologicznych 2005 – korytarz „Zachodnia Puszcza Notecka" GKPnC-7C oraz korytarz „Puszcza Notecka – Puszcza Zielonka" GKPnC-7E. Ponadto obszar jednostki znajduje się także na mapach korytarzy ekologicznych 2012 – korytarz „Dolina dolnej Warty" GKPnC-22C oraz „Puszcza Notecka" GKPnC-18. Korytarze ekologiczne pełnią kluczową rolę w utrzymaniu łączności między obszarami o zróżnicowanych wartościach przyrodniczych, ekologicznych i krajobrazowych, zarówno na terenie gminy, jak i poza jej granicami. Umożliwiają migrację roślin, zwierząt i grzybów, co sprzyja wymianie genetycznej i zwiększa bioróżnorodność ekosystemów. Celem wyznaczania i ochrony korytarzy jest przeciwdziałanie izolacji obszarów przyrodniczo cennych i zapewnienie funkcjonalnych połączeń między poszczególnymi regionami kraju, czy też zapewnienie możliwości funkcjonowania stabilnych populacji gatunków roślin i zwierząt. Korytarze ekologiczne przyczyniają się do tworzenia spójnej sieci obszarów chronionych, które zapewnią optymalne warunki do życia możliwie dużej liczbie gatunków.

Ryc. 4. Położenie gminy Obrzycko na tle głównych korytarzy ekologicznych z 2005 roku

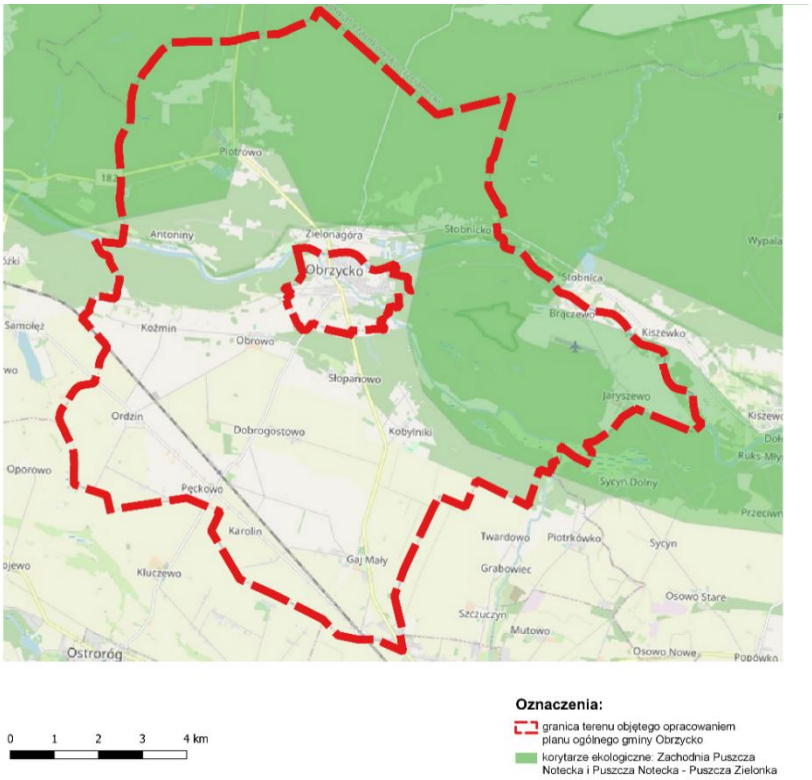

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://mapa.korytarze.pl

Ryc. 5. Położenie Gminy Obrzycko na tle głównych korytarzy ekologicznych z 2012 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie https://mapa.korytarze.pl

2.2. Formy ochrony przyrody

W graniach gminy Obrzycko występują formy ochrony przyrody określone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13) tj. Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 – „Puszcza Notecka" (PLB300015), Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 – „Dąbrowy Obrzyckie" (PLH300003). W granicach gminy występuje rezerwat przyrody „Świetlista Dąbrowa" wraz z otuliną. Wykazano również obecność pomników przyrody. Na terenie objętym opracowaniem nie występują obszary chronionego krajobrazu, parki narodowe, parki krajobrazowe, użytki ekologiczne czy stanowiska dokumentacyjne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Rezerwat przyrody „Świetlista Dąbrowa" – leśny rodzaj rezerwatu, o typie fitocentrycznym (rezerwat zbiorowisk leśnych i lasów nizinnych). Rezerwat zlokalizowany jest w pobliżu wsi Brączewo o całkowitej powierzchni 79,86 ha. Celem ochrony przyrody w rezerwacie jest zachowanie fitocenoz świetlistej dąbrowy o unikalnym w Wielkopolsce charakterze oraz innych zbiorowisk leśnych i nieleśnych z dynamicznych kręgów lasów liściastych obecnych w rezerwacie. Charakteryzuje się wysoką różnorodnością florystyczną – w jego graniach odnotowano około 65 gatunków roślin, w tym liczne taksony rzadkie i zagrożone. Rezerwat stanowi cenny obszar o wysokiej wartości przyrodniczej, zarówno pod względem różnorodności flory i fauny. Ochrona tego unikalnego ekosystemu przyczynia się do zachowania rzadkich i zagrożonych gatunków roślin oraz zwierząt, a także do ochrony charakterystycznych dla regionu zbiorowisk leśnych.

Obszar Natura 2000 „Dąbrowy Obrzyckie" (PLH300003) jest specjalnym obszarem ochrony siedlisk, ustanowionym na mocy dyrektywy siedliskowej. Obszar znajduje się na wschód od miejscowości Obrzycko. Jego południową i zachodnią granicę wyznacza dolina Samy, północną Warta, zaś wschodnia biegnie wzdłuż drogi Brączewo - Kobylniki. Dominującym elementem krajobrazu są lasy. Jedynie w dolinach lokalnych cieków wodnych występują kompleksy roślinności łąkowo-szuwarowej oraz wodnej. Ostoja wyróżnia się dużym udziałem drzewostanów liściastych, głównie dębowych. Mimo wyraźnie widocznych przejawów regeneracji naturalnej roślinności leśnej, nadal dość dużą powierzchnię zajmują leśne zbiorowiska zastępcze, powstałe w wyniku nasadzeń, przeważnie sosny. Dna dolin wokół zarastających torfianek i zbiorników wodnych porośnięte są zbiorowiskami szuwarowymi.

Obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka" (PLB300015) jest obszarem specjalnej ochrony ptaków, ustanowionym na mocy dyrektywy ptasiej. Obszar stanowi zwarty, jednolity kompleks leśny w międzyrzeczu Noteci i Warty, będącym częścią pradoliny Eberswaldsko-Toruńskiej, równiny akumulacyjnej przekształconej przez wiatr. Jest to największy w Polsce obszar wydm śródlądowych, głównie o wysokości 20-30 m, maksymalnie do 98 m npm. W granicach obszaru Natura 2000 występuje co najmniej 30 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Obszar ten stanowi istotne siedlisko wielu gatunków ptaków objętych ochroną, w tym bielika, kani czarnej i rudej, bąka, podgorzałki, puchacza, rybołowa, trzmielojada, gągoła, nurogęsi, bociana czarnego, błotniaka stawowego, ortolana oraz żurawia.

W graniach gminy Obrzycko zlokalizowanych jest kilkadziesiąt pomników przyrody. Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe

oraz jaskinie. Zgodnie z danymi Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w granicach gminy Obrzycko możemy wskazać występowanie łącznie 25 pomników przyrody (pomniki w formie pojedynczych drzew, grup drzew oraz krzewów).

Ryc.6. Formy ochrony przyrody występujące w granicach gminy Obrzycko

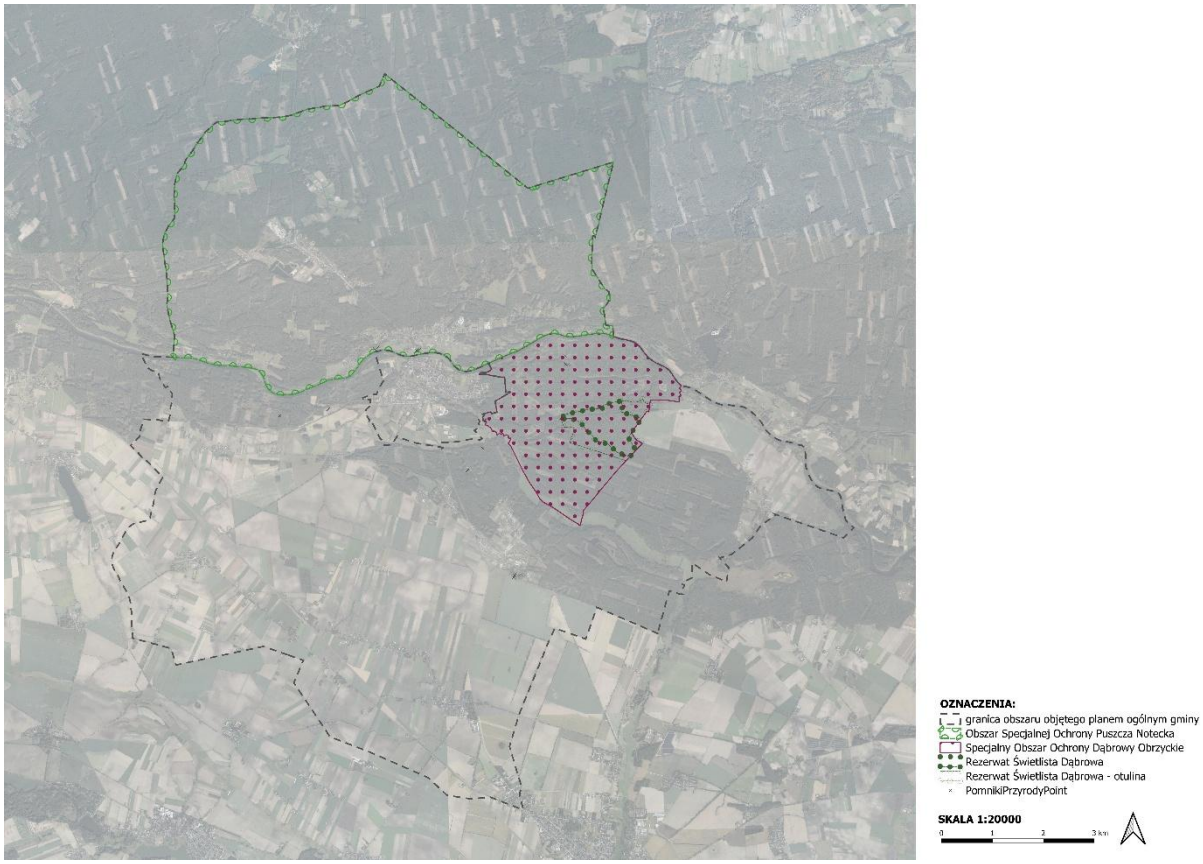

Źródło: Opracowanie własne

Występujące w graniach Gminy Obrzycko formy ochrony przyrody zostały ustanowione w celu ochrony naturalnych walorów przyrodniczych i krajobrazowych danego terenu. Ich głównym celem jest zachowanie harmonii między działalnością człowieka a środowiskiem naturalnym, z naciskiem na ochronę różnorodności biologicznej, korytarzy ekologicznych oraz estetyki krajobrazu. Realizacja odnawialnych źródeł energii (np. farm wiatrowych, instalacji fotowoltaicznych czy elektrowni wodnych) wiąże się zazwyczaj z przekształceniem terenu, budową infrastruktury technicznej oraz ingerencją w lokalne ekosystemy. Może to prowadzić do: zakłócenia siedlisk zwierząt i roślin chronionych, utraty naturalnego krajobrazu o dużej wartości wizualnej i kulturowej, hałasu i wibracji (np. w przypadku turbin wiatrowych) ograniczenia migracji zwierząt lub zmiany warunków hydrologicznych (przy inwestycjach wodnych). Tym samym dążenie do rozwoju odnawialnych źródeł energii musi być zatem wyważone względem potrzeby ochrony cennych przyrodniczo i krajobrazowo terenów.

2.3. Warunki geologiczno-gruntowe

Pod względem geobotanicznym według Matuszkiewicza (2008) gmina Obrzycko jest położona w Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Dziale Brandenbursko-Wielkopolski, Krainie

Notecko-Lubuskiej, Okręgu Poznańskim i Okręgu Borów Noteckich, Podokręgu Szamotulskim i Obrzyckim.

Pod względem geologicznym obszar położony jest w obrębie synklinorium szczecińsko-łódzko-miechowskiego, należącego do rozległej jednostki piętra laramijskiego, określanej jako cechsztyńsko-mezozoiczne przegłębienie perykratoniczne. Synklinorium stanowi depresję wypełnioną utworami cechsztyńsko-mezozoicznymi, spoczywającymi na skonsolidowanym podłożu waryscyjskim. Na terenie gminy wyróżnia się dwie jednostki: synklinorium elewacji obornickiej (większość gminy) oraz nieckę szczecińską (południowo-zachodnia część gminy).

Najstarsze utwory występujące na tym obszarze to osady mezozoiczne, w tym głównie jurajskie, zalegające na zmiennej głębokości od około 40 do 260 m p.p.m. Na nich spoczywają utwory kenozoiczne (trzeciorzędowe), reprezentowane przez osady oligocenu, miocenu i pliocenu, w tym m.in. iły plioceńskie. Utwory kenozoiku – trzecio- i czwartorzędu występują na utworach piętra cechtyńsko-mezoicznego.

Najwyżej zalegają utwory czwartorzędowe, obejmujące osady plejstoceńskie oraz cienką warstwę osadów holoceńskich. Osady czwartorzędowe to rezultat działalności akumulacyjnej lądolodów i wód lodowcowych w okresach glacjalnych i akumulacji rzecznej w okresach interglacjalnych. Miąższość skał czwartorzędowych jest zmienna, uzależniona od konfiguracji podłoża trzeciorzędowego i topografii terenu, mieści się w przedziale od 10 do 58 m, a w strukturach erozyjnych osiąga 83 m.

W granicach obszaru objętego opracowaniem występują gliny zwałowe zlodowaceń południowopolskich, środkowopolskich i północnopolskich, lokalnie rozdzielone piaszczysto-żwirowymi utworami wodnolodowcowymi. Gliny zwałowe znajdują się głównie w południowo-zachodniej części gminy. Jednakże, głównymi utworami przypowierzchniowymi występującymi na terenie gminy Obrzycko są piaski, żwiry i mułki rzeczne wykształcone podczas zlodowacenia północnopolskiego oraz piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły pochodzące z holocenu. Mułki, iły, gliny pylaste oraz piaski akumulacji jeziornej spotkać można głównie w części południowej i południowo-wschodniej gminy. W środkowej i północnej części gminy występują piaski rzeczne teras akumulacyjnych, lokalnie z pagórkami wydmowymi. W obrębie utworów torfowych dominują torfy niskie, w znacznym stopniu zamulone i zapiaszczone, o miąższości wynoszącej od 0,5 do 2,0 m. Miąższość osadów czwartorzędowych kształtuje się w szerokim zakresie, od około 20 do 160 m.

Zgodnie z Przeglądową mapą geologiczno-inżynierską Polski większość obszaru opracowania zajmują grunty piaszczysto-żwirowe tarasów wyższych, powyżej 4-6m, który warunki budowalne są dobre i polepszają się w miarę obniżania się zwierciadła wody. Liczne są również obszary gruntów ilasto-pylastych zastoiskowych, które są zlokalizowane w południowej części gminy, których warunki budowalne są niekorzystne. W graniach gminy są również zlokalizowane: gliny zwałowe o nachyleniu zboczy 0-3%, grunty ilaste, grunty piaszczysto-madowe tarasów niższych (poniżej 4-6m), grunty piaszczysto-żwirowe akumulacji wodnolodowcowej i lodowcowej o nachyleniu zboczy 0-3%, obszar piasków wydmowych oraz obszar torfów i gruntów bagiennych.

Według mapy hydrograficznej Polski dominują grunty o średniej przepuszczalności (m.in. piaski, skały lite silnie uszczelnione) oraz o słabej przepuszczalności (tj. gliny i pyły). Zauważyć również można obecność gruntów o zmiennej przepuszczalności, do których należą grunty organiczne.

Ryc.7. Położenie Gminy Obrzycko na mapie hydrograficznej Polski

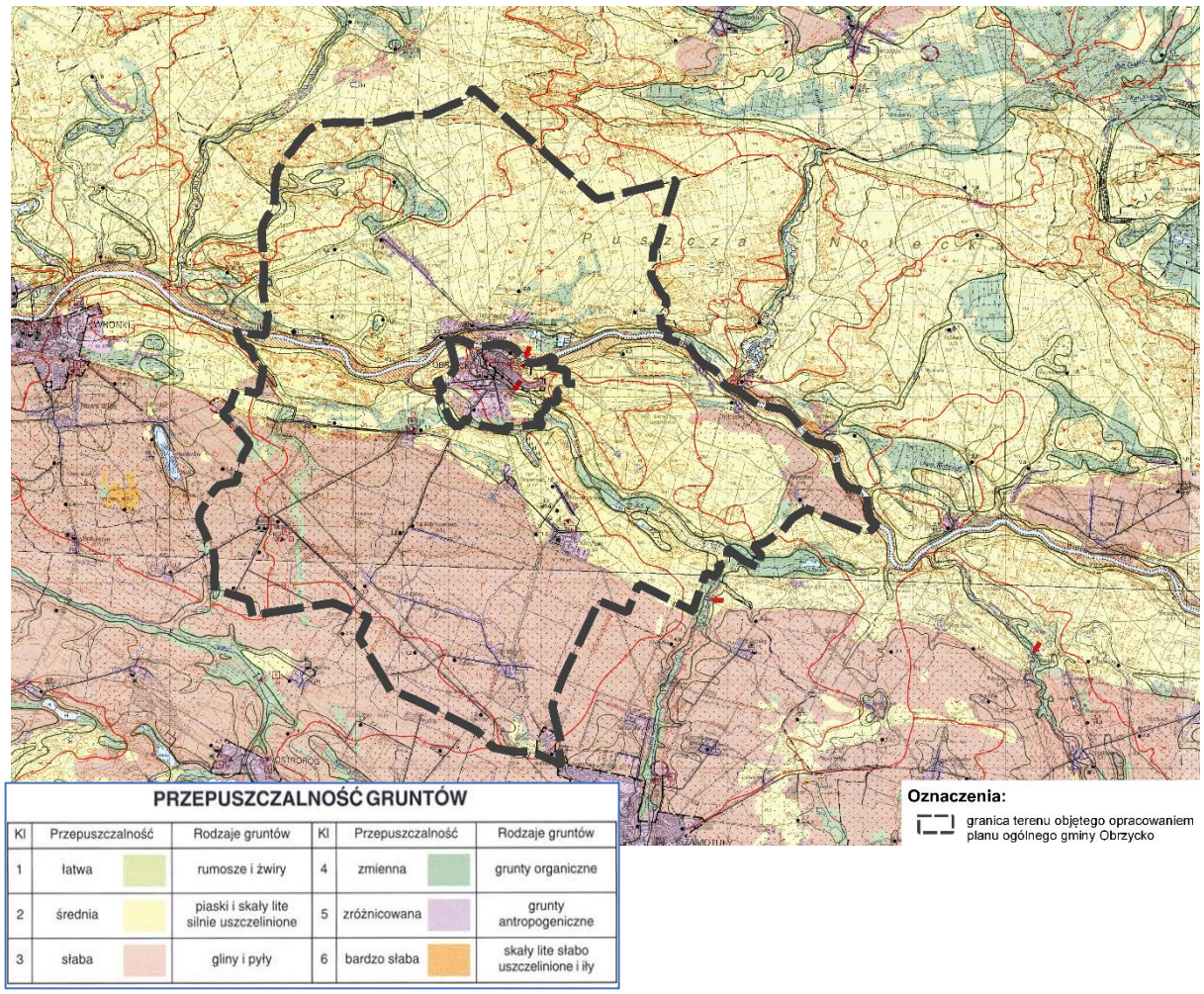

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://geoportal.gov.pl

Na północy gminy występują: gleby bielicowe, rdzawe i bielice, które wytworzone zostały z piasków i żwirów różnego pochodzenia, nieurodzajne, zalesione. Jednocześnie, w południowej części obszaru opracowania występują: gleby brunatne właściwe i brunatne wyługowane, czarne ziemie, gleby pseudo-bielicowe i hydromorficzne, które użytkowane są rolniczo z powodu ich większej urodzajności. Grunty rolne chronione w granicach gminy Obrzycko to grunty rolne klasy IIIa i IIIb, występujące głównie we wschodniej części gminy. Jednakże, w niewielkim stopniu pojawiają się również w północnej i południowej obszarach terenu objętego opracowaniem.

Pod względem przydatności rolniczej gleb na terenie gminy Obrzycko wśród gruntów ornych można wyróżnić występowanie gleb kompleksu:

- 1 - pszennego bardzo dobrego,
- 2 - pszennego dobrego,
- 3 - pszennego wadliwego,
- 4 - żytniego bardzo dobrego - pszenno-żytniego,
- 5 - żytniego dobrego,
- 6 - żytniego słabego,
- 7 - żytniego bardzo słabego,

- 8 - zbożowo-pastewnego mocnego,
- 9 - zbożowo-pastewnego słabego,
- 14 – gleby orne przeznaczone pod użytki zielone.

Dominują kompleksy pszenne dobre i wadliwe i kompleksy żytnie bardzo dobre. W przypadku pierwszego z nich, zaliczają się do niego gleby nieco mniej żyzne i urodzajne niż gleby, które zawiera kompleks pszenny bardzo dobry. Mniejsza urodzajność tych gleb wynika z mniej korzystnego składu granulometrycznego, co przekłada się na gorszą uprawę roli oraz zmiany poziomu wód gruntowych. Natomiast kompleks żytni bardzo dobry obejmuje najlepsze gleby lekkie, wytworzone z piasków gliniastych mocnych całkowitych lub piasków gliniastych, które zalegają na zwięźlejszym podłożu. Racjonalna uprawa i nawożenie tych gleb przez dłuższy czas powoduje zwiększenie ich kultury, co przekłada się na możliwość uprawy tych samych roślin co na kompleksach pszennych bardzo dobrym i dobrym. Licznie występują również kompleksy gleb zbożowo-pastewnych mocnych oraz kompleksy gleb żytnich dobrych. Użytki zielone to użytki głównie słabe i bardzo słabe, które przeważnie występują we wsiach: Zielonagóra, Piotrowo, Jaryszewo i Słopanowo.

Ryc.8. Kompleksy rolniczej przydatności gleb w Gminie Obrzycko

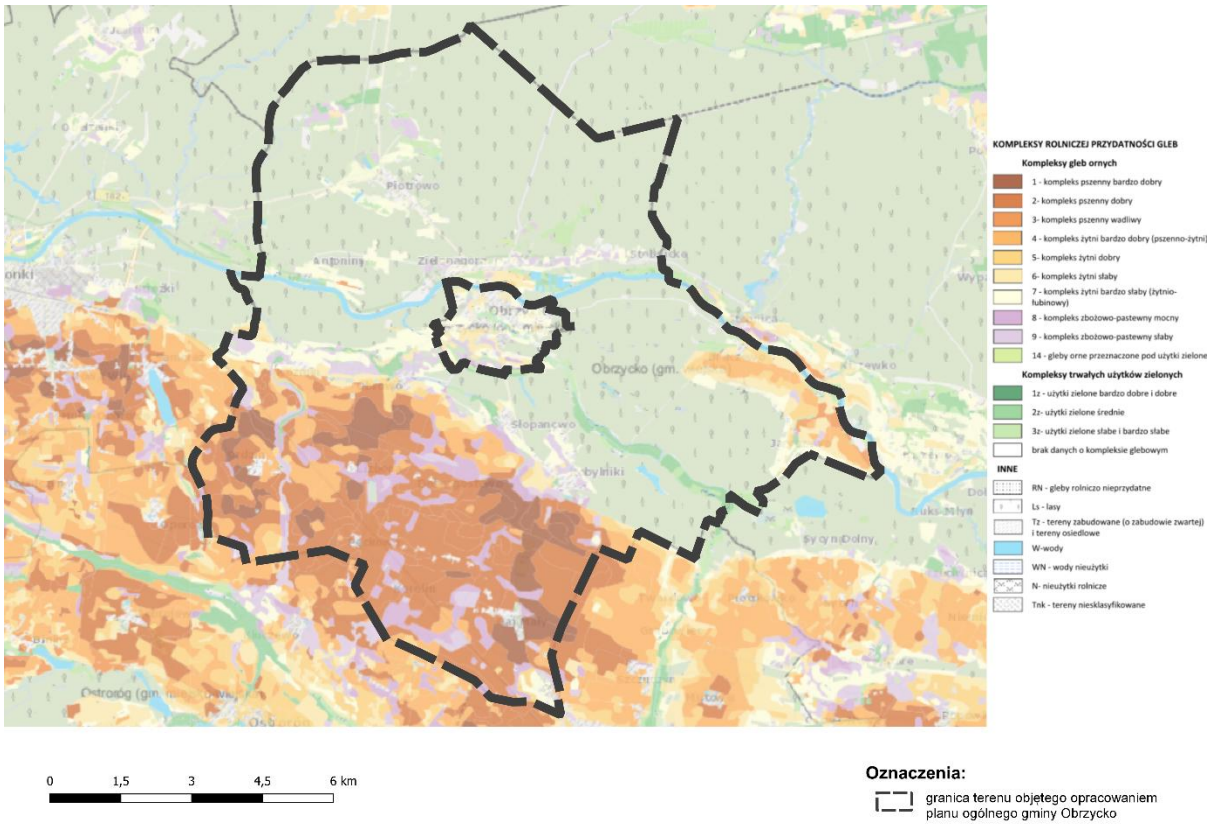

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy glebowo-rolniczej (dane z https://sipww.pl/pl/mapy/mapa-glebowo-rolnicza/)

2.4. Rzeźba terenu

Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002) gmina Obrzycko jest położona w Prowincji Niż Środkowoeuropejski, w Podprowincji Pojezierze Południowobałtyckie, w makroregionie Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka oraz Pojezierze Wielkopolskiego, w mezoregionie Kotlina Gorzowska i Pojezierze Poznańskie.

Gmina Obrzycko cechuje się młodoglacjalną rzeźbą terenu, gdzie dominują obszary płaskie, a wysokości względne wahają się od 40 do 75 m. n. p. m. Zlokalizowana w jej granicach Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka jest jedną z największych i najwyraźniej zaznaczonych w krajobrazie pradolin Polski, oddzielające położone na północy i na południu obszary pojezierzy. Jej powstanie związane jest z odpływem wód na południe od krawędzi lądolodu w czasie fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego. Część pradoliny stanowi Kotlina Gorzowska, o długości około 120 km oraz szerokości od 10 do 35 km, która jest zlokalizowana w północno-centralnej części gminy. Stanowi ona szeroką dolinę z terasami zalewowymi i wyższymi piaszczystymi oraz stożkiem napływowym Warty. W jej obrębie występuje górna terasa pomorska tzw. terasa wysoka. Ponadto, głównym elementem urozmaicającym rzeźbę teras są liczne, pojedyncze wydmy tworzące rozległy pas różnych typów: parabolicznych, poprzecznych i podłużnych. Wydmy te tworzą piaski drobno i średnioziarniste. Poniżej poziomu teras wysokich rozciągają się, głównie równolegle do koryta Warty, terasy środkowe i położone najniżej holoceńskie terasy denne Warty. Wysokość terenu znajdująca się w granicach Pojezierza Poznańskiego waha się między 75-100 m. n. p. m. Mezoregion obejmuje swoim zasięgiem centralno-południową część gminy. Obszar wyróżnia się krajobrazem polodowcowym, gdzie występują liczne jeziora rynnowe, pagórki morenowe oraz kompleksy leśne.

W granicach gminy Obrzycko występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy. Dane pochodzące z opracowania „Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie powiatu szamotulskiego" (opracowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Starostwa Powiatowego w Szamotułach) oraz z aplikacji SOPO Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego wskazują na zlokalizowanie w granicach gminy 12 osuwisk oraz 3 tereny zagrożone ruchami masowymi (wymienione osuwiska zostały wskazane przez Starostę Szamotulskiego w ramach możliwości składania wniosków do planu ogólnego). Tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy zlokalizowane są głównie w dolinie rzeki Warty i rzeki Samy.

Tab.1. Zestawienie osuwisk występujących w graniach gminy Obrzycko

karta rejestracyjna osuwiska	miejscowość	rodzaj materiału	stopień aktywności
30-24-042-103410	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne ciągle
30-24-042-103411	Mędzisko	osuwisko gruntowe (ziemne)	nieaktywne
30-24-042-103460	Piotrowo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo
30-24-042-103464	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo
30-24-042-103467	Zielonagóra	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo

30-24-042-103468	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo
30-24-042-103469	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo
30-24-042-103470	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo
30-24-042-103473	Słopanowo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne ciągle
30-24-042-103475	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo
30-24-042-103476	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	nieaktywne
30-24-042-103478	Jaryszewo	osuwisko gruntowe (ziemne)	aktywne okresowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie powiatu szamotulskiego" (opracowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Starostwa Powiatowego w Szamotułach)

Tab. 2. Zestawienie terenów zagrożonych ruchami masowymi w graniach gminy Obrzycko.

karta rejestracyjna terenu zagrożonego ruchami masowymi	główne kryteria wyznaczania terenu
014659	znaczny kąt nachylenia stoku, przy terasie zalewowej; podcinanie stoku przez strumienie płynące przez dwa jary w otoczeniu zamku; bliskość pałacu Obrzycko ponad stokiem, zabudowań mieszkalnych, ogródków działkowych i drogi
014661	stok przykorytowy erodowany przez rzekę; droga prowadząca powyżej stoku
014662	duży kąt nachylenia stoku, pod którym znajduje się terasa zalewowa (możliwe dalsze podcinanie stoku); droga znajdująca się nad stokiem

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Mapa osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi na terenie powiatu szamotulskiego" (opracowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Starostwa Powiatowego w Szamotułach)

2.5. Klimat lokalny

Gmina Obrzycko zgodnie z regionalizacją rolniczo-klimatyczną wg. W. Okołowicza i D. Martyn znajduje się w obrębie zaliczanym do śląsko-wielkopolskiej dzielnicy rolniczo-klimatycznej. Na tym obszarze klimat jest umiarkowany, ciepły, przejściowy. Gmina znajduje się pod dominującym wpływem powietrza polarno-morskiego, które latem powoduje ochłodzenie, wzrost zachmurzenia oraz opady, natomiast zimą jest przyczyną ocieplenia, powoduje wzrost zachmurzenia oraz opady śniegu. Najrzadziej w ciągu roku występuje pogoda mroźna i przymrozki z opadem.

Gmina Obrzycko charakteryzuje się średnią roczną maksymalną temperaturą w ciągu dnia wynoszącą 14°C, która nocą spada do około 5°C. Natomiast uśredniona dobowa temperatura w skali roku utrzymuje się na poziomie 8,3°C. Najcieplejszym okresem roku jest lipiec, ze średnimi temperaturami

maksymalnymi wynoszącymi 25°C oraz minimalnymi około 14°C. Z kolei styczeń to najzimniejsza pora, charakteryzująca się maksymalnymi temperaturami na poziomie 1°C i minimalnymi spadającymi do -5°C. Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około od 500 mm do 550 mm. Najwięcej opadów występuje w lipcu, ze średnią wynoszącą 82.7 mm. Z kolei kwiecień to najsuchszy miesiąc, z opadami na poziomie 34.3 mm. Liczba dni mroźnych od 30 do 50 dni, z przymrozkami od 100 do 110 dni, a przeciętny czas trwania pokrywy śnieżnej od 38 do 60 dni. W ciągu roku występuje średnio około 50 dni pogodnych. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi od 220 do 225 dni. Na terenie gminy dominują wiatry zachodnie i północno-zachodnie, co odpowiada ogólnemu układowi cyrkulacyjnemu w Polsce. Ich średnia roczna prędkość wynosi około 2-4 m/s. Wiatry zachodnie zdecydowanie przeważają w porze letniej. Układ terenów leśnych i obecność dolin rzecznych wpływa na lokalne zróżnicowanie prędkości i kierunków wiatru, wytwarzając mikroklimatyczne warunki w obrębie obszarów. Pewne zróżnicowanie topoklimatyczne występuje również w obrębie dolin rzecznych, gdzie obserwowane jest zwiększenie wilgotności powietrza oraz częstotliwości zalegania mgieł.

W ramach analiz przeprowadzonych na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy, który został przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. 2021.1615), zidentyfikowano zasięg obszarów zagrożonych wystąpieniem zjawiska suszy i oceniono poziom zagrożenia występowaniem susz w Polsce. W efekcie opracowane zostały mapy zagrożenia suszą oddzielnie dla jej poszczególnych typów.

Teren gminy jest zlokalizowany w granicach ekstremalnego zagrożenia suszą atmosferyczną oraz częściowo w zasięgu ekstremalnego zagrożenia suszą rolniczą. Wyjątek stanowi północna część gminy, która znajduje się w strefie słabego zagrożenia suszą rolniczą. Jednocześnie, obszar objęty opracowaniem jest umiarkowanie zagrożony suszą hydrologiczną oraz słabo zagrożony suszą hydrogeologiczną. Większość obszaru Gminy Obrzycko znajduje się w zasięgu łącznego silnego zagrożenia suszą. Jednakże, północna część terenu objętego opracowaniem jest zlokalizowana w zasięgu słabego zagrożenia suszą.

Ryc.9. Położenie Gminy Obrzycko w zasięgu łącznego słabego i silnego zagrożenia suszą

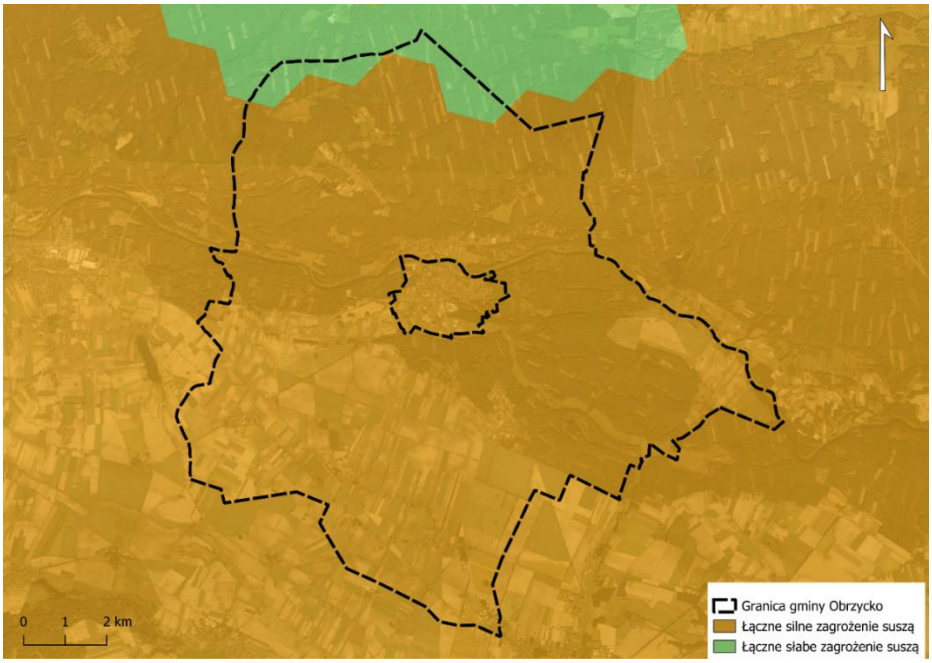

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu przeciwdziałania skutkom suszy

2.6. Jakość powietrza

Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2026 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2025". Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2025 r. poz. 647 ze zm.) gmina Obrzycko należy do strefy wielkopolskiej.

Ryc. 10. Podział województwa wielkopolskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2025 rok

Źródło: Roczna Ocena Jakości Powietrza w Województwie Wielkopolskim, raport wojewódzki za rok 2025.

Wynikiem oceny, zarówno pod kątem kryteriów dla ochrony zdrowia jak i kryteriów dla ochrony roślin, dla wszystkich substancji podlegających ocenie, jest zaliczenie strefy do jednej z poniższych klas:

1. w klasyfikacji podstawowej:
   - do klasy A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
   - do klasy C – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe powiększone o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines, tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe.
2. w klasyfikacji dodatkowej:
   - do klasy A1 – brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 – dla fazy II tj. ≤20 µg/m^3,

- do klasy C1 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM2,5 – dla fazy II tj. >20 µg/m^3,
- do klasy D1 – jeżeli poziom stężeń ozonu nie przekracza poziomu celu długoterminowego,
- do klasy D2 – jeżeli poziom stężeń ozonu przekracza poziom celu długoterminowego.

Dodatkową klasyfikację wprowadzono na potrzeby raportowania do Komisji Europejskiej.

Zaliczenie strefy do określonej klasy zależy od stężeń zanieczyszczeń występujących na jej obszarze i wiąże się z wymaganiami dotyczącymi działań na rzecz poprawy jakości powietrza lub na rzecz utrzymania tej jakości.

W wyniku rocznej oceny jakości powietrza, wykonanej na podstawie danych za 2025 r. z uwzględnieniem poziomów dopuszczalnych i docelowych przyjętych ze względu na ochronę roślin, dla wszystkich zanieczyszczeń strefa wielkopolska uzyskała klasę A.

Poniżej zestawiono klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasa A lub C oraz A1 lub C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5):

- dla poziomu dopuszczalnego dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, ołowiu, benzenu, tlenku węgla oraz poziomu docelowego ozonu, kadmu, arsenu, niklu wszystkie strefy zaliczono do klasy A,
- dla poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 strefę wielkopolską zaliczono do klasy C, pozostałe strefy zaliczono do klasy A,
- dla poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 strefę wielkopolską zaliczono do klasy C1, pozostałe strefy zaliczono do klasy A1.
- w przypadku poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10, strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

W klasyfikacji dodatkowej:

- w przypadku ozonu dla poziomu celu długoterminowego wszystkie strefy zaliczono do klasy D2;
- w przypadku pyłu zawieszonego PM2,5 dla poziomu dopuszczalnego I fazy strefę wielkopolską zaliczono do klasy C.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia oznacza konieczność wyznaczenia obszarów przekroczeń i zakwalifikowanie strefy do opracowania programów ochrony powietrza. Uchwałą Nr XXI/391/20 z dnia 13 lipca 2020 r. Sejmik Województwa Wielkopolskiego przyjął Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954).

2.7. Wody powierzchniowe i podziemne

Wody powierzchniowe

Gmina Obrzycko należy do regionu wodnego Warty, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Odry. Głównymi ciekami na terenie gminy są rzeka Warta oraz rzeka Sama. W obszarze opracowania są również zlokalizowane mniejsze cieki oraz rowy melioracyjne, okresowo prowadzące wodę. Do wód stojących na terenie gminy zaliczyć należy jedynie mniejsze stawy i zbiorniki wodne. Na terenie objętym opracowaniem nie znajdują się większe jeziora.

Monitoring stanu wód, prowadzony jest według tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej. Obecnie przedmiotem badań monitoringowych jakości wód powierzchniowych są jednolite części wód powierzchniowych (JCWP). Pojęcie to, wprowadzone przez Ramową Dyrektywę Wodną, oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

Gmina Obrzycko leży w granicach 6 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, są to:

- Sama od Kan. Przybrodzkiego do ujścia (RW60001118729),
- Warta od Wełny do Samy (RW60001218719),
- Warta od Samy do Kamionki (RW60001218759),
- Smolnica (RW600010187329),
- Sama od Kanału Lubosińskiego do Kanału Przybrodzkiego (RW600009187279),
- Ostroroga (RW600009187389).

Ocenę jednolitych części wód powierzchniowych występujących na terenie gminy przedstawia poniższa tabela (na podstawie Oceny stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela). Potencjał ekologiczny dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych: RW60001118729, RW60001218719, RW60001218759 został sklasyfikowany jako umiarkowany. Jednocześnie potencjał ekologiczny zakwalifikowano jako słaby dla JCWP o kodzie RW600009187279. Dla JCWP „Smolnica" stan ekologiczny został oceniony jako dobry, a dla JCWP „Ostroroga" jako zły. Jednocześnie stan chemiczny większości JCWP w granicach opracowania został oceniony jako poniżej dobrego. Jednakże, wyjątek stanowi JCWP „Warta od Samy do Kamionki", gdzie stan chemiczny jest dobry. Niemniej, stan wszystkich JCWP w granicach obszaru opracowania został oceniony jako zły. Determinuje je presja troficzna oraz hydromorfologiczna, a w przypadku RW60001118729, RW600009187279, RW600009187389 i RW60001218719 obecna jest również presja chemiczna. Presja troficzna jest związana z nawożeniem, odpływem miejskim oraz depozycją. W przypadku niektórych JCWP presja troficzna pochodzi również z źródeł przemysłowych oraz bytowych i komunalnych. Presja hydromorfologiczna dotyczy działań polegających na powstawaniu budowli regulacyjnych, budowli piętrzących i działań związanych z prostowaniem koryta. Presja chemiczna ma charakter rozproszony, związany z rozwojem obszarów zurbanizowanych, transportem, turystyką i odpływem miejskim, a także obecnością substancji zakazanych o nieznanym pochodzeniu. Ponadto ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego dla wszystkich JCWP jest zagrożona.

Tab. 3. Ocena jednolitych części wód (JCWP) znajdujących się na terenie gminy Obrzycko

Nazwa JCWP	Rok badań	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Klasyfikacja stanu chemicznego JCWP	Ocena stanu JCWP
Sama od Kan. Przybrodzkiego do ujścia	2021	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
Warta od Wełny do Samy	2021	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
Warta od Samy do Kamionki	2021	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Stan chemiczny dobry	Zły stan wód
Sama od Kanału Lubosińskiego do Kanału Przybrodzkiego	2024	Słaby potencjał ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
Smolnica	2024	Dobry stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
Ostroroga	2024	Zły stan ekologiczny	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ, Poznań

Centralna część obszaru opracowania położona przy rzece Warcie oraz centralna i południowo-wschodnia część gminy usytuowana w pobliżu rzeki Samy znajduje się:

- w granicach obszaru mapy zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (p=10%);
- w granicach obszaru mapy zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (p=1%);
- w granicach obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (p=0,2%).

Ryc. 11. Granice obszarów mapy zagrożenia powodzią

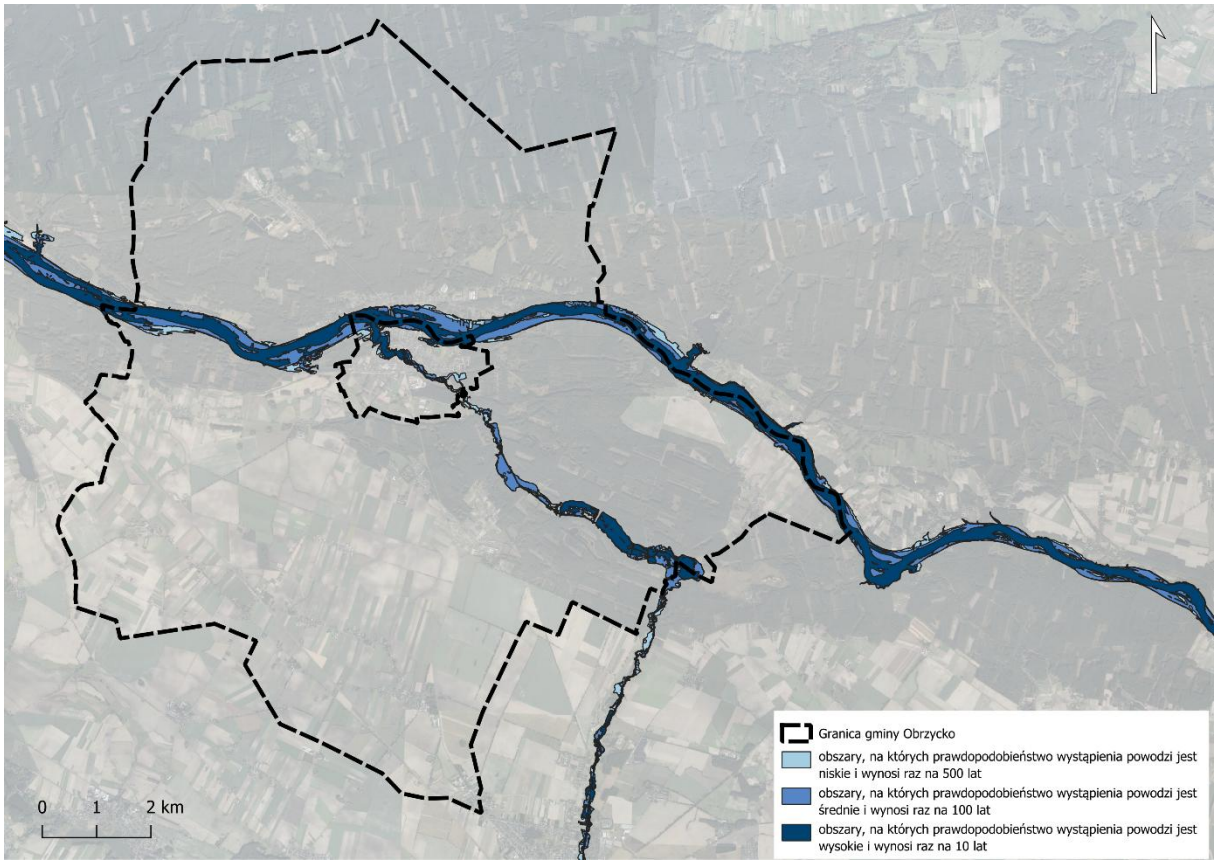

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: https://isok.gov.pl/hydroportal.html

Wody podziemne

Na obszarze gminy występuje udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych o numerze 146 „Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel", który swoim zasięgiem obejmuje zachodnią część gminy. Jego głębokość wynosi od 55 metrów do 150 metrów. Wodonośność zbiornika wynosi około 240 m²/d. Zbiornik charakteryzuje się bardzo niską podatnością na oddziaływania antropogeniczne. Struktura hydrogeologiczna zbiornika obejmuje dwie warstwy wodonośne. Poziom zbiornikowy tworzą utwory piaszczyste miocenu górnego, środkowego i dolnego, przeważnie drobnoziarniste i pylaste, lokalnie przewarstwione mułkami, iłami oraz pokładami węgla brunatnego. Miąższość warstw wodonośnych wynosi zazwyczaj od 10 do 40 m. W zachodniej części zbiornika lokalnie stwierdza się zwiększoną miąższość, przekraczającą 40 m, oraz przewodność hydrauliczną przekraczającą 240 m²/d. Nie wyznaczono obszaru chronionego na terenie zbiornika.

Ryc.12. Granica Głównego Zbiornika Wód Podziemnych w Gminie Obrzycko

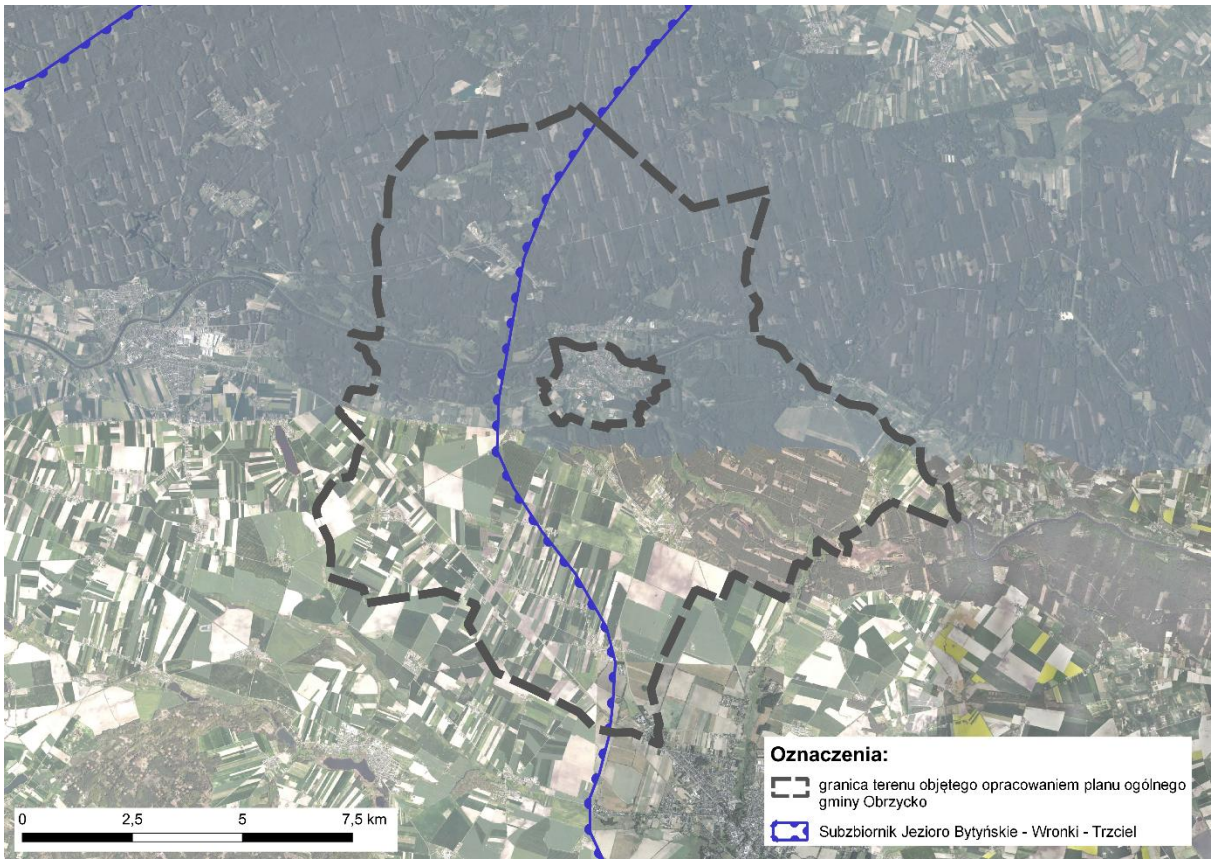

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z https://dm.pgi.gov.pl

Wody podziemne na omawianym obszarze występują w piętrze czwartorzędowym i trzeciorzędowym. W obrębie piętra czwartorzędowego można wyróżnić dwa poziomy wodonośne: poziom wód gruntowych oraz poziom wód międzyglinowych. Wody gruntowe związane są przede wszystkim z piaszczystymi osadami zlodowacenia północnopolskiego i holocenu, tj. piaskach i żwirach doliny Warty. Warstwa wodonośna zbudowana z piasków drobnych, średnich i grubych z otoczakami, czasem żwirów występuje tuż pod powierzchnią terenu aż do głębokości 15 – 20 m. Miąższość jej mieści się w przedziale od 10 do 20 m, współczynnik filtracji od 22,0 do 57,6 m/24h. Przewodność poziomu wynosi około 100-200m2/d, a w niektórych częściach gminy dochodzi do nawet 500 m2/d. Poziom zasilany jest generalnie przez infiltrację opadów atmosferycznych. W dolinach rzecznych stanowi bazę drenażu dla niżej zalegających warstw wodonośnych. Poziom wód międzyglinowych wiąże się ze strukturami piaszczysto - żwirowymi rozdzielającymi gliny zwałowe poszczególnych zlodowaceń, stąd miąższość i głębokość ich zalegania jest bardzo różna. Tworzą go piaski fluwioglacjalne rozdzielające gliny zwałowe zlodowacenia północnopolskiego. Piętro trzeciorzędowe stanowią mioceński i oligoceński poziom wodonośny. Poziom mioceński występuje na znacznej części obszaru, będąc często pierwszym użytkowym poziomem wodonośnym. Oligoceński poziom wodonośny jest słabo rozpoznany. Poziom mioceński rozpoznany został do głębokości 197,0 m. Budują go piaski drobnoziarniste i mułkowate, czasem różnoziarniste ze żwirem. Strop poziomu wodonośnego występuje na głębokości od 50,0 do 150,0 m. Składają się na niego 1 lub 2, 3 warstwy wodonośne o zróżnicowanej miąższości mieszczącej się w przedziale od 10,0 do 20,0 m, miejscami od 20,0 do 40,0

m. Współczynnik filtracji jest niski i wynosi od 1,0 m/24h do 21,3m/24h. Poziom mioceński zasilany jest przez przesączanie się wód z warstw wodonośnych wyżej leżących. Poziom oligoceński łączy się z nadległym poziomem mioceńskim.

Osiągnięcie celów Ramowej Dyrektywy Wodnej w zakresie ochrony i poprawy stanu wód podziemnych oraz ekosystemów bezpośrednio od nich zależnych i celów w zakresie zaopatrzenia ludności w dobrą wodę, mają zapewnić działania w jednostkowych obszarach, tzw. jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd). Są to jednocześnie jednostkowe obszary gospodarowania wodami podziemnymi.

Gmina Obrzycko występuje w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 41 i 60 (na podstawie nowego podziału obszaru Polski na 174 części wód podziemnych).

Tab. 4. Ocena jednolitych części wód podziemnych na terenie gminy Obrzycko

Nr JCWPd	Stan na rok	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status JCWPd	Ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych
41	2019	DOBRY	DOBRY	DOBRY	niezagrożona
60	2019	DOBRY	DOBRY	DOBRY	zagrożona ilościowo i chemicznie

Źródło: WIOŚ, Poznań.

W 2022 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring diagnostyczny stanu chemicznego wszystkich 174 jednolitych części wód podziemnych. Próbki wód podziemnych pobrano w 1404 punktach pomiarowych. Pomiary przeprowadzone w roku 2022 w punkcie monitoringowym w miejscowości Obrzycko zlokalizowanym na obszarze JCWPd nr 41, wykazały III klasę jakości – wody zadowalającej jakości. Ponadto pomiar w punkcie monitoringowym w miejscowości Duszniki, zlokalizowanym na obszarze JCWPd nr 60, znajdującym się najbliżej od obszaru opracowania wykazał również III klasę jakości – wody zadowalającej jakości.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) III klasa to wody zadowalającej jakości, w których wartości elementów fizykochemicznych są podwyższone w wyniku:

- naturalnych procesów zachodzących w wodach podziemnych lub,
- słabego wpływu działalności człowieka.

Jednocześnie w graniach gminy Obrzycko nie występują obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej.

2.8. Surowce mineralne

Gmina Obrzycko charakteryzuje się ograniczonym występowaniem surowców mineralnych, co wskazuje na niewielki potencjał zasobowy. W graniach obszaru opracowania występują wyłącznie złoża piasków i żwirów, które są zlokalizowane w okolicach miejscowości Piotrowo. Jednocześnie, w gminie Obrzycko są zlokalizowane obszary górnicze i tereny górnicze, do których należą:

a) Teren górniczy i obszar górniczy „Piotrowo NP II" – data ustanowienia: 25/07/2017, data ważności koncesji: 31/12/2066;
b) Teren górniczy i obszar górniczy „Piotrowo NP III" - data ustanowienia: 09/11/2022, data ważności koncesji: 31/12/2070;
c) Teren górniczy i obszar górniczy „Piotrowo NP" - data ustanowienia: 28/03/2017, data ważności koncesji: 31/12/2066.

W granicach gminy Obrzycko zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego udokumentowano pięć złóż kopalin, związanych z kruszywem naturalnym w postaci piasków i żwirów.

Tab.5. Złoża surowców na terenie gminy Obrzycko

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [m²]	Kopalina	Stan zagospodarowania
20229	Piotrowo NP III	11720	Piaski i żwiry	Złoże rozpoznane szczegółowo
14287	Piotrowo KS	18822	Piaski i żwiry	Eksploatacja złoża zaniechana
20925	Piotrowo MD	33377	Piaski i żwiry	Złoże rozpoznane szczegółowo
12056	Piotrowo MN II	47547	Piaski i żwiry	Złoże rozpoznane szczegółowo
18171	Piotrowo NP	22940	Piaski i żwiry	Złoże zagospodarowane

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego

Ponadto teren gminy znajduje się w granicach koncesji nr 3/2019/Ł „Szamotuły – Poznań Północ" na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż na obszarze. Została ona udzielona na okres 10 lat, na rzecz spółki Polskie Górnictwo Naftowej Gazownictwo S.A. Powierzchnia obszaru koncesyjnego wynosi 1 138,34 km^2. Obszar objęty opracowaniem jest zlokalizowany również w granicach koncesji nr 10/99/Ł „Wronki" na poszukiwanie i rozpoznanie oraz wydobywanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Została ona wydana 22.06.1999 roku na rzecz spółki Polskie Górnictwo Naftowej Gazownictwo S.A. W ramach przedmiotowej koncesji okres realizacji etapu poszukiwania i rozpoznania złóż określono do dnia 24.10.2022 r., natomiast etap wydobywania złóż przewidziano do dnia 24.10.2047 r.

Na obszarze opracowanie nie występują obszary prognostyczne. Jednakże, są zlokalizowane obszary perspektywiczne oraz obszary negatywnego rozpoznania. Pierwsze z nich to tereny, dla których istnieją niepełne lub szacunkowe dane dotyczące miąższości serii surowcowej lub jej podstawowych parametrów jakościowych. Natomiast obszary negatywnego rozpoznania są terenami, na których wykonane badania nie potwierdziły występowania serii surowcowej lub kopalina nie spełnia aktualnie obowiązujących kryteriów bilansowości.

Tab. 6. Wykaz obszarów perspektywicznych na terenie gminy Obrzycko

Nr obszaru	Obręb (orient. lokalizacja)	Powierzchnia [ha]	Geneza/powód zakwalifikowania (dot. obszarów negatywnego rozpoznania)	min. i maks. głębokość rozpoznania [m]	Kopalina	Wiek
OBSZARY PERSPEKTYWICZNE						
1111_009	Zachodnia część gminy Obrzycko	113833,95 (cały obszar)	biogeniczna - bitumiczna	Min. 2720,00 Max. 4600,00	GZ - Gaz ziemny NR - Ropa naftowa nie klasyfikowana	czwartorzęd
0392_008	Piotrowo	7,39	osadowa – mechaniczna wodnolodowcowa sandrowa	Min. 5,00 Max. 7,00	KN – piasek	czwartorzęd
0393_005	Stobnicko	370,73	osadowa – mechaniczna rzeczna	Min. 7,00 Max. 10,00	KN - piasek	czwartorzęd
0393_008	Słopanowo/ Jaryszewo	15,31	osadowa – mechaniczna rzeczna	Min. 2,60 Max. 5,60	KN - piasek	czwartorzęd
OBSZARY NEGATYWNEGO ROZPOZNANIA						
1114_205	Wschodnia część gminy Obrzycko	26574,66	mała miąższość poszukiwanej kopaliny, niekorzystny stosunek nadkładu do kopaliny	Min. 9999,00 Max. 9999,00	WB – węgiel energetyczny	trzeciorzęd
0393_010	Jaryszewo	137,73	brak poszukiwanej kopaliny	Min. 6,00 Max. 10,00	IB - ił	trzeciorzęd

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Zgodnie z danymi PIG-PIB wynika także, że w granicach opracowania znajdują się otwory wiertnicze (hydrogeologiczne, kartograficzne, złożowe oraz badawcze.

Ryc. 13. Lokalizacja obszarów i terenów górniczych, złóż kopalin oraz otworów wiertniczych w granicach gminy Obrzycko.

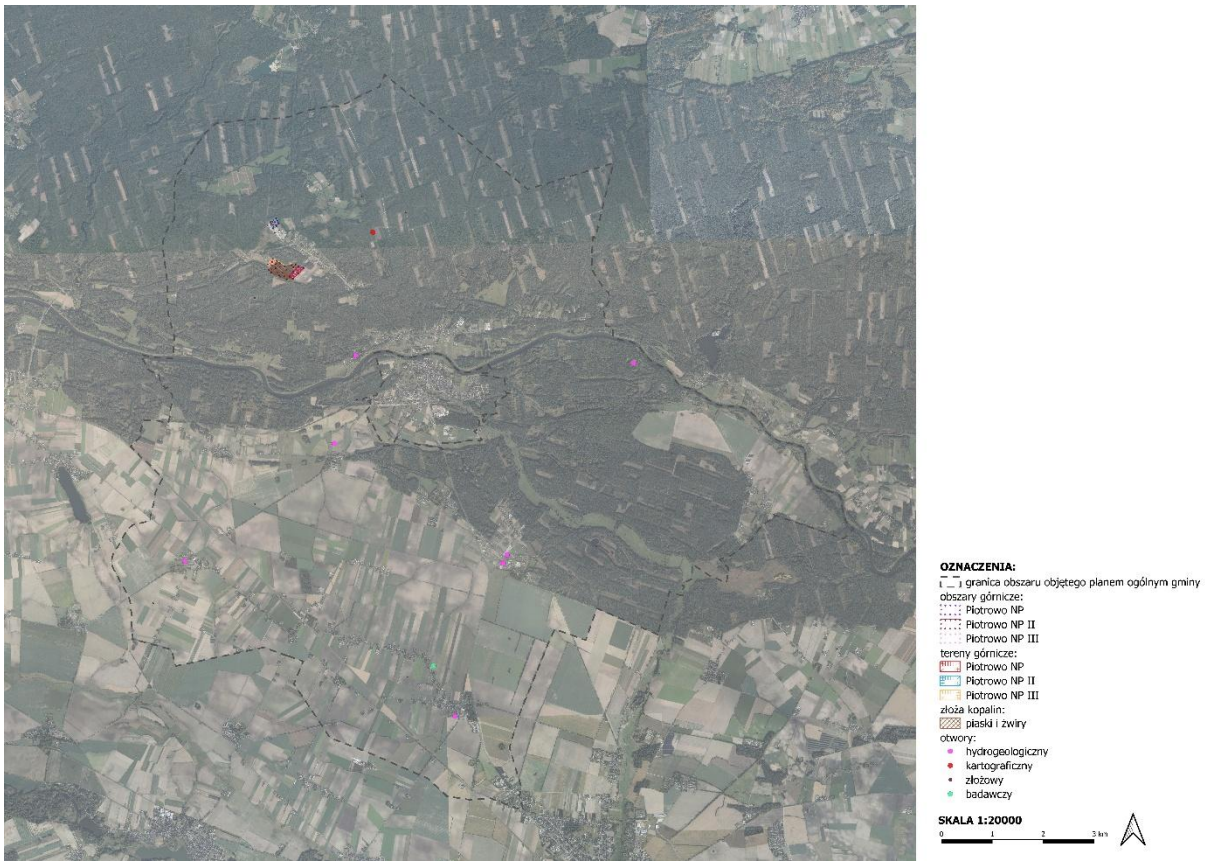

Źródło: opracowanie własne

2.9. Szata roślinna

Szata roślinna gminy odzwierciedla zróżnicowanie lokalnych warunków klimatycznych, geologicznych, geomorfologicznych, glebowych oraz wodnych. Tworzą ją ekosystemy leśne, łąkowe i torfowiskowe, a także zespoły synantropijne, w tym segetalne (związane z terenami rolniczymi) oraz ruderalne (występujące na obszarach zurbanizowanych).

Grunty leśne są głównie zlokalizowane są w północnej, północno-zachodniej, północno-wschodniej oraz centralnej części gminy. Część z nich znajduje się w graniach obszarowych form ochrony przyrody, tj. rezerwat przyrody „Świetlista Dąbrowa" wraz z otuliną, obszar specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Notecka" (PLB300015), specjalny obszar ochrony siedlisk „Dąbrowy Obrzyckie" (PLH300003). Tereny leśne zajmują powierzchnię ok. 5 261 ha, odpowiadającą 47,5% całkowitej powierzchni obszaru objętego opracowaniem, co wskazuje na wysoki stopień lesistości analizowanego obszaru. Lasy na obszarze opracowania charakteryzują się wysokim udziałem drzewostanów sosnowych i małym drzewostanów liściastych. Gatunkiem dominującym jest sosna pospolita. Z pozostałych gatunków można zauważyć obecność m.in. olchy, brzozy, dębu, osików, buku, grabu, klonu i modrzewia. Największy obszar terenu porastają siedliska typu boru świeżego i boru mieszanego świeżego. Mniejsze połacie porasta bór mieszany wilgotny i las mieszany. Najmniejszą powierzchnię zajmuje bór suchy i olsy.

Wartościowe ekosystemy nieleśne to przede wszystkim zespoły roślinności łąkowej i torfowiskowej, spotykane przy rzekach znajdujących się na terenie opracowania, mniejszych ciekach wodnych oraz naturalnych zagłębieniach terenu.

Pozostałą część szaty roślinnej stanowią tereny użytkowane rolniczo, tj. pola uprawne, łąki oraz sady, cechujące się uproszczonym składem gatunkowym w porównaniu z biocenozami naturalnymi. Na obszarach zurbanizowanych dominuje roślinność ruderalna, występująca na siedliskach przekształconych w wyniku działalności człowieka.

Obecność obszarowych form ochrony przyrody przyczynia się do zachowania licznych, cennych przyrodniczo siedlisk naturalnych. Przedmiotem ochrony na terenie gminy są między innymi:

1) Ziołorośla górskie (*Adenostylion alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*) – kod siedliska: 6430,
2) Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) - kod siedliska: 6510,
3) Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*) – kod siedliska: 9170,
4) Kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae)* – kod siedliska: 9190,
5) Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe – kod siedliska: 91E0,
6) Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*) – kod siedliska: 91F0,
7) Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti petraeae*) – kod siedliska: 9110.

Na terenie gminy Obrzycko stwierdzono występowanie kilku gatunków roślin prawnie chronionych, w tym między innymi:

1) leniec bezpodkwiatowy (*Thesium ebracteatum Hayne*),
2) lipiennik Loesela (*Liparis loeselii (L.) Rich.),*
3) pięciornik skalny (*Drymocallis rupestris L.*),
4) goździk pyszny (*Dianthus superbus*),
5) marzanka barwierska (*Asperula tinctoria),*
6) pięciornik skalny (*Potentilla rupestris L.*),
7) podkolan biały (*Platanthera bifolia*),
8) lilia złotogłów (*Lilium martagon L.).*

Pojęcie potencjalnej roślinności naturalnej oznacza hipotetyczny, możliwy stan sukcesji roślinności pierwotnej lub wtórnej, jaki mógłby powstać, gdyby ustał wpływ działalności człowieka oraz naturalnych czynników destrukcyjnych. Roślinność potencjalna omawianego obszaru jest zróżnicowania. Według „Mapy Potencjalnej roślinności naturalnej Polski" (Matuszkiewicz, Wolski, 2023) na obszarze opracowania dominują niżowy łęg wiązowo-dębowy (Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum), kontynentalny bór mieszany sosnowo-dębowe (Querco roboris-Pinetum) oraz suboceaniczy bór sosnowy (Leucobryo-Pinetum). Jednocześnie na terenie gminy zidentyfikowano siedliska grądu środkowoeuropejskiego odmiany śląsko-wielkopolskiej z serii ubogiej (Galio-Carpinetum Sil./Gr.-Pol., poor), grądu środkowoeuropejskiego odmiany śląsko-wielkopolskiej z serii żyznej (Galio-Carpinetum Sil./Gr.-Pol., rich), niżowego łęgu jesionowo-olszowego (Fraxino – Alnetum), nadrzecznego łęgu wierzbowo-topolowego (Salici-Populetum) oraz nadrzecznego łęgu jesionowo-wiązowego (Ficario-Ulmetum typicum).

Ryc. 14. Potencjalna roślinność naturalna Polski według Jana Marka Matuszkiewicza i Jacka Wolskiego na terenie Gminy Obrzycko

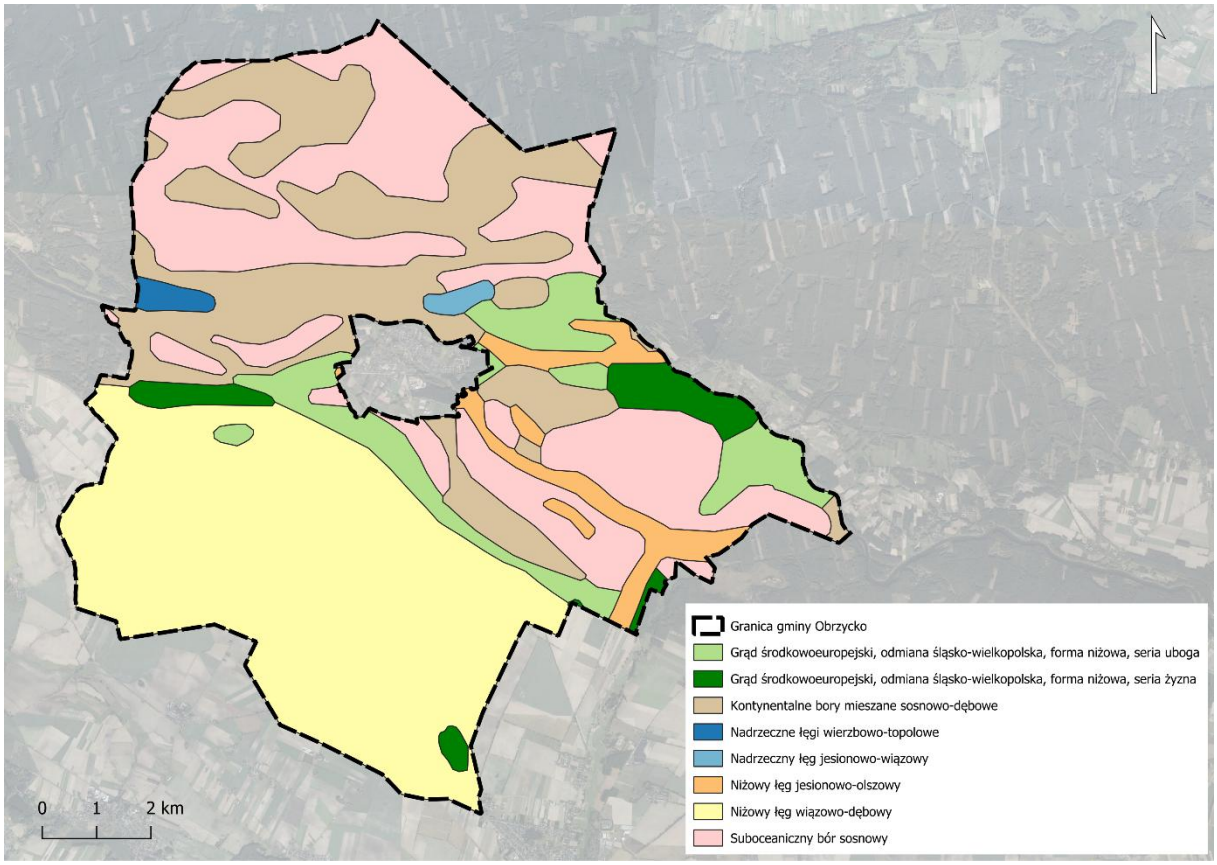

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski Matuszkiewicza i Wolskiego.

2.10. Świat zwierzęcy

Fauna gminy obejmuje gatunki powszechnie spotykane w województwie i w kraju. Zwierzęta te związane są z różnorodnymi ekosystemami: leśnymi, dolinami rzecznymi, zbiornikami wodnymi (zarówno sztucznymi, jak i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym. W lasach, zwłaszcza w suchych borach, występuje liczna fauna owadów związanych z drzewostanami sosnowymi, w tym gatunki uznawane za szkodniki leśne. Obszar ten zasiedlają również typowe dla Polski środkowej płazy, takie jak żaba trawna i ropucha szara, oraz gady, między innymi jaszczurka zwinka, preferująca suche i nasłonecznione obrzeża borów. Wśród ssaków obserwuje się zarówno większe gatunki parzystokopytnych, jak sarna i dzik, jak i drobne gryzonie, w tym nornicę rudą, mysz leśną, mysz zaroślową oraz wiewiórkę rudą.

W granicach obszaru Natura 2000 „Dąbrowy Obrzyckie" (PLH300003) potwierdzono występowanie siedlisk bobra europejskiego (Castor fiber), objętego częściową ochroną gatunkową. Dodatkowo zidentyfikowano obecność innych gatunków fauny, w tym traszki grzebieniastej (Triturus cristatus), zalotki większej (Leucorrhinia pectoralis), bielika (Haliaeetus albicilla) oraz żurawia (Grus grus), które jednak nie zostały wyznaczone jako przedmioty ochrony dla analizowanego obszaru.

Ponadto, obecność obszaru specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Notecka” (PLB300015) determinuje występowanie gatunków ptaków, które są wymienione w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz w Polskiej Czerwonej Księdze. W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej bielika (Haliaeetus albicilla), kani czarnej (Milvus migrans) i kani rudej (Milvus milvus) oraz co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bąk (Botaurus stellaris), podgorzałka (Aythya nyroca), puchacz (Bubo bubo), rybołów (Pandion haliaetus), trzmielojad (Pernis apivorus), gągoł (Bucephala clangula), nurogęś (Mergus merganser).

Na obszarze gminy występują również gatunki zwierząt charakterystyczne dla terenów rolniczych, wśród których najliczniej reprezentowane są gryzonie, głównie norniki. Ze zwierzyny łownej spotykane są tu królik, zając oraz polna populacja sarny, pojawiające się także na użytkach zielonych.

W sąsiedztwie zabudowań pojawiają się również gatunki charakterystyczne dla terenów zurbanizowanych, które dostosowały się do życia w środowisku miejskim.

2.11. Klimat akustyczny

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112), dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu wyrażone są:

- wskaźnikami LAeqD - równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 22:00) oraz LAeqN - równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00), które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby,
- wskaźnikami LDWN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00) oraz LN - długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00), które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r., w przypadku hałasów pochodzących od dróg i linii kolejowych dopuszczalny poziom hałasu dla wskaźnika długookresowego LDWN (poziom dzienno-wieczorno-nocny) wynosi – w zależności od przeznaczenia terenu – od 50 dB do 70 dB, natomiast dla wskaźnika LN (długookresowy poziom hałasu w porze nocy) od 45 dB do 65 dB. W odniesieniu do pojedynczej doby ustalono wartość dopuszczalną równoważnego poziomu hałasu LAeqD w porze dnia równą od 50 dB do 68 dB, natomiast wartość równoważnego poziomu hałasu LAeqN w porze nocy wynosi od 45 dB do 60 dB. Spełnienie powyższych wymogów, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska nie gwarantuje stworzenia mieszkańcom warunków, w których nie występuje uciążliwe oddziaływanie hałasu. Przyjęte standardy podyktowane są realnymi możliwościami ograniczania hałasów komunikacyjnych.

Jednym z czynników mających wpływ na poziom hałasu komunikacyjnego są natężenie ruchu i udział transportu ciężkiego w strumieniu wszystkich pojazdów, stan techniczny pojazdów, rodzaj nawierzchni dróg, organizacja ruchu drogowego. Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy występuje na drogach wojewódzkich nr 185 i 182. Szczególnie obciążone są tereny zbliżone do gminy miejskiej Obrzycko, gdzie następuje wymieszanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym.

W „Analizie porealizacyjnej dla drogi wojewódzkiej nr 185 Obrzycko-Szamotuły", wykonano całodobowe pomiary poziomu hałasu w sześciu punktach pomiarowych zlokalizowanych na granicach terenów podlegających ochronie przed hałasem. Na terenie gminy Obrzycko punkty pomiarowe zostały zlokalizowane przy ulicach Gaj Mały 115, Gaj Mały 5, Słopanowo Huby 30, Słopanowo Huby 27A. Jednocześnie, w miejscowości Słopanowo – Huby oraz w pobliżu miejscowości Gaj Mały jest zlokalizowana nieliczna zabudowa podlegająca ochronie akustycznej. Zgodnie ze sprawozdaniem, dla terenu zabudowy jednorodzinnej dopuszczalny poziom hałasu w porze dnia powinien wynosić LAeqD=61 dB, a w porze nocnej LAeqN = 56 dB, co określono na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. z uwzględnieniem zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. poz. 1109). Wykonany pomiar wskazał, że wartość równoważnego poziomu dźwięku dla wymienionych punktów wymiarowych wynosi:

a) Gaj Mały 115 - LAeqD = 67,9; LAeqN = 62,5;
b) Gaj Mały 5 - LAeqD = 63,0; LAeqN = 57,3;
c) Słopanowo Huby 30 - LAeqD = 66,1; LAeqN = 60,6;
d) Słopanowo Huby 27A - LAeqD = 68,8; LAeqN = 62,6.

Powyższe wyniki wskazują, że na drodze wojewódzkiej nr 185 dochodzi do przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu.

Dla drogi wojewódzkiej nr 182 nie zostały przeprowadzone analizy, które znajdowałyby się w graniach gminy Obrzycko. W najbliższej odległości zostały przeprowadzone pomiary dla obwodnicy miejscowości Wronek w ciągu dróg wojewódzkich 182 i 184. Niemniej, wyniki pomiaru hałasu nie wykazały przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu.

Do źródeł hałasu należy również ruch kolejowy. W gminie Obrzycko jest obecna linia kolejowa nr 351. Jednakże, dźwięk występuje głównie w formie krótkotrwałych, pojedynczych zdarzeń związanych z przejazdem pociągu, a nie w sposób ciągły. Oznacza to, że oddziaływanie akustyczne ma charakter epizodyczny, co ogranicza szkodliwość dla środowiska i zdrowia ludzi.

Ponadto źródłem hałasu na terenie gminy są również obiekty działalności rolnej, obiekty usługowe oraz użyteczności publicznej. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców. Oddziaływanie akustyczne obiektów działalności usługowej ma charakter punktowy. O ich wpływie na klimat akustyczny środowiska decyduje lokalizacja.

Na obszarze gminy, mimo korzystnych warunków wiatrowych, nie funkcjonują farmy wiatrowe. Z tego powodu, nie stanowią one zagrożenia dla klimatu akustycznego na obszarze opracowania.

2.12. Walory krajobrazowe i zabytki

Krajobraz Gminy Obrzycko jest zróżnicowany ze względu na obecność zarówno krajobrazu przyrodniczego, przyrodniczo-kulturowego oraz w niewielkim stopniu kulturowego. Część terenu objętego opracowaniem zajmują obszary rolnicze. Sprawia to, że na terenie gminy jest obecny krajobraz otwarty. Ponadto, krajobraz rolniczy gminy Obrzycko ma charakter mozaikowy. Oznacza to, że mimo dominacji gruntów ornych, są one przeplatane z terenami łąk, zadrzewieniami śródpolnymi oraz niewielkimi kompleksami leśnymi. Rzeźba terenu jest typowa dla obszarów ukształtowanych w wyniku działalności lądolodu. Dominującym jej elementem są obszary o łagodnie falistym charakterze. O walorach przyrodniczo-krajobrazowych gminy decydują przede wszystkim tereny leśne oraz przepływające przez obszar opracowania rzeki Warta i Sama. Dolina rzeki Warty wprowadza otwarte, panoramiczne widoki i podnosi atrakcyjność wizualną krajobrazu. Natomiast, lasy tworzą płaty zieleni kontrastujące z terenami rolniczymi.

Zabudowa gminy ma głównie charakter rozproszony i wiejski. Przeważa niska zabudowa zagrodowa oraz zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, która harmonijnie wpisuje się w otaczający krajobraz. Układy ruralistyczne miejscowości zachowały w wielu przypadkach tradycyjny charakter, co wzmacnia tożsamość krajobrazową obszaru i jego walory kulturowe.

W granicach gminy Obrzycko obowiązuje Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego Uchwałą Nr LI/1000/23 z 27 marca 2023 roku w sprawie: uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.

Audyt krajobrazowy jest narzędziem ochrony i kształtowania krajobrazu. Jego celem jest wzmocnienie ochrony krajobrazu w obszarach objętych formami ochrony przyrody i zabytków, a także stworzenie podstaw do prowadzenia polityki krajobrazowej w województwie. Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego wskazuje w graniach gminy Obrzycko część krajobrazu priorytetowego: „Dolina Warty Oborniki-granica woj.”. Ponadto teren objęty opracowaniem projektu planu ogólnego znajduje się częściowo w obszarze krajobrazu zlokalizowanego w obrębie Rezerwatu przyrody „Świetlista Dąbrowa”. Zgodnie z dokumentem w granicach gminy Obrzycko wyróżnić można krajobrazy o scharakteryzowanym typie i podtypie:

- 1b – wód powierzchniowych – system wód płynących,
- 3a – leśnym – z przewagą siedlisk borowych,
- 3b – leśnym – z przewagą siedlisk lasowych,
- 6c – wiejskim – z przewagą mozaikowo rozmieszczonych użytków rolnych, tworzących małe pola,
- 6g – wiejskim – z przewagą terenów zabudowanych o charakterze wiejskim,
- 8c – podmiejskim i osadniczym - miejscowości o zwartej, wielorzędowej zabudowie o charakterze wiejskim,
- 9a – miejskim – miejscowości z zachowanym układem historycznym.

Ryc. 15. Podział Gminy Obrzycko na krajobrazy na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego

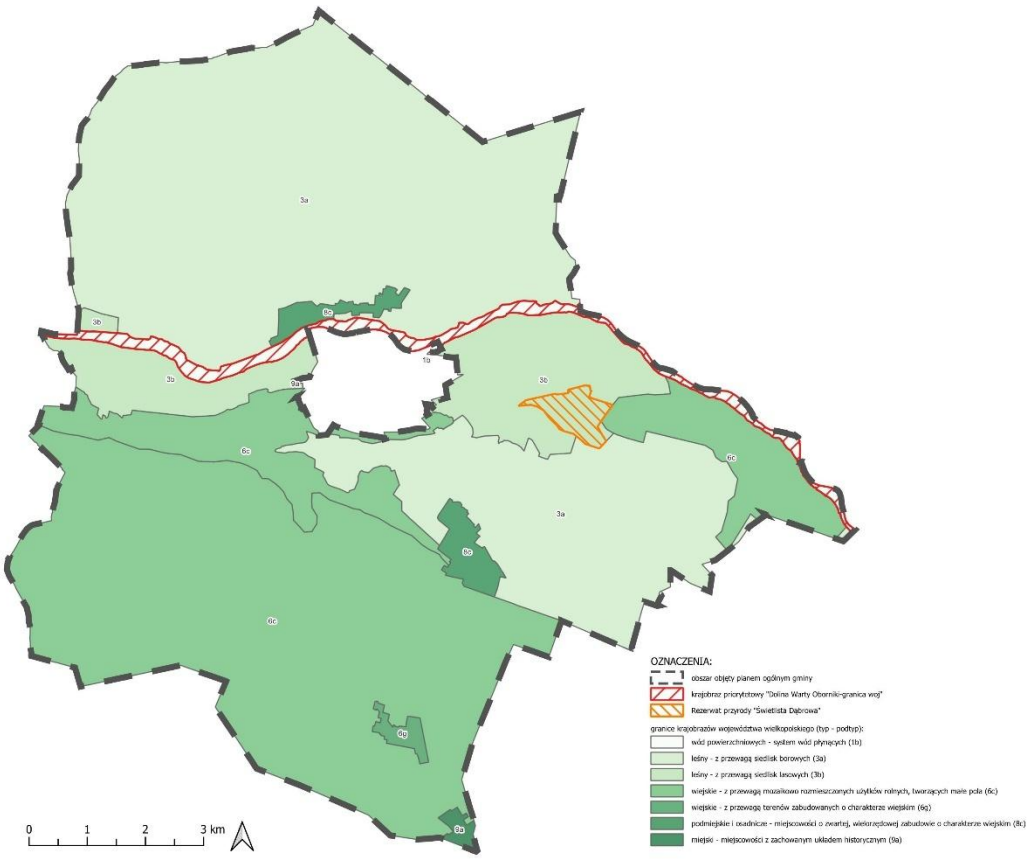

Źródło: opracowanie własne na podstawie Audytu krajobrazowego województwa wielkopolskiego.

Ochrona dóbr kultury materialnej i niematerialnej jest celem polityki przestrzennej, a kształtowanie środowiska kulturowego powinno generować rozwój innych dziedzin życia regionu (np. turystykę i rekreację, osadnictwo, leśnictwo, rolnictwo). Obiekty kultury materialnej winny być wykorzystane i użytkowane z zapewnieniem opieki konserwatorskiej, rewaloryzacji i nadania im odpowiednich funkcji użytkowych. Na dziedzictwo kulturowe gminy składają się nie tylko obiekty zabytkowe rozsiane na terenie gminy, ale także obszary, tj. cmentarze. Obiekty i obszary cenne historycznie dla gminy Obrzycko zostały ujęte w wykazie zabytków wpisanych do rejestru zabytków, w wykazie zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków na terenie gminy Obrzycko stanowią wyposażenie obiektów sakralnych i pałacu w Gaju Małym. Ponadto, w granicach terenu objętego opracowaniem nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków. Jednakże, w granicach przedmiotowej gminy wiejskiej zewidencjonowano 220 stanowisk archeologicznych, w tym: cmentarzyska, osady, ślady osadnicze i punkty osadnicze. Do szczególnych stanowisk archeologicznych należy grodzisko zlokalizowane w okolicach miejscowości Koźmin, które posiada własną formę krajobrazową.

2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne

Źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego są systemy wytwórcze i przesyłowe energii elektrycznej, stacje radiowe, telewizyjne, urządzenia diagnostyczne, terapeutyczne, urządzenia przemysłowe i urządzenia użytku domowego, słowem - promieniowanie to występuje powszechnie w środowisku.

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. W gminie Obrzycko do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą:

- stacje i linie energetyczne (wysokiego, średniego i niskiego napięcia),
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- nadajniki radiowe i telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w usługach.

Gmina zaopatrywana jest w energię elektryczną ze stacji WN/SN Szamotuły (110/15 kV). Energia elektryczna jest rozprowadzana poprzez linie średniego napięcia do poszczególnych stacji transformatorowych SN/nn, z których wyprowadzona jest sieć niskiego napięcia.

System SI2PEM jest publiczną bazą danych umożliwiającą sprawdzenie poziomu pól elektromagnetycznych (PEM) w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowej. W granicach gminy Obrzycko zlokalizowane jest 5 stacji bazowych telefonii komórkowej: dwie w miejscowości Piotrowo, dwie w Dobrogostowie oraz jedna w Gaju Małym. W otoczeniu każdej z nich, poziom natężenia wynosił poniżej 7 V/m, co jest wartością bardzo niską. Oznacza to, że poziom natężenia jest poniżej wartości uznawanych za potencjalnie szkodliwe dla zdrowia lub przekraczających normy środowiskowe.

Jednocześnie, zgodnie z danymi Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w latach 2017-2024 nie prowadzono badań pól elektromagnetycznych na terenie gminy Obrzycko.

3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu

3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te będą możliwe do wydania wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (za wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie oraz inwestycji zapisanych w art. 61 ust. 3 upzp), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewanie się osiedli. Ustawodawca przewidział na

uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Natomiast brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych. Zatem zasadniczym celem sporządzenia planu ogólnego dla obszaru gminy Obrzycko (wywołanego uchwałą Nr LXVII/437/2024 Rady Gminy Obrzycko z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Obrzycko) jest ustalenie funkcji dla poszczególnych terenów dopuszczalnych do wyznaczenia w dokumentach niższego szczebla, jak i ramowe ustalenia dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu, z którymi dokument ten będzie musiał zachować zgodność.

3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego

Zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie

Zgodnie z § 3 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową wyliczane jest wzorem:

$$ZAP = M_{20} - \frac{PUM_0}{P_{20}}$$

gdzie:

ZAP – oznacza zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową,

M_{20} – oznacza prognozowaną liczbę mieszkańców gminy w oparciu o dane udostępniane przez statystykę publiczną, powiększoną o 5%,

PUM_0 – oznacza łączną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie zgodną z najnowszymi danymi,

P_{20} – oznacza prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca.

<u>Prognozowana liczba mieszkańców M_{20}</u>

Zgodnie z § 3 ust. 5 ww. rozporządzenia przyjmuje się okres prognozy obejmujący 20 lat od roku, którego dotyczą najnowsze dostępne dane dotyczące liczby mieszkańców gminy udostępnianych przez statystykę publiczną. W przedmiotowym przypadku takie dane dostępne są z 2024 r. – liczba ludności na terenie gminy Obrzycko wynosi 4 417 osób. W związku z powyższym okres prognozy powinien obejmować 2044 r.

Zgodnie z prognozą ludności na lata 2023-2060 Głównego Urzędu Statystycznego (dalej GUS) liczba mieszkańców gminy Obrzycko w 2044 r. zwiększy się do poziomu 4 420 osób.

M_{20} = 4 417 + (4 417 x 5%) = 4 641 os.

Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań zgodna z najnowszymi danymi PUM_0

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2024 r.) wskazują, że łączna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Obrzycko wynosi 134 352 m^2.

$$\mathbf{PUM_0 = 134\ 352\ m^2}$$

Prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca P_{20}

Zgodnie z § 3 ust. 3 ww. Rozporządzenia prognozowaną powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca oblicza się zgodnie z jednym ze wzorów:

$$\mathbf{P_{20} = 3P_0 – 2P_{-10}}$$

$$\mathbf{P_{20} = 2P_0 – P_{-20}}$$

gdzie:

P_0 – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z najnowszymi danymi,

P_{-10} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 10 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane,

P_{-20} – oznacza powierzchnię użytkową mieszkań w gminie na jednego mieszkańca zgodną z danymi udostępnianymi przez statystykę publiczną, według stanu na 20 lat przed rokiem, z którego pochodzą najnowsze dane.

Najnowsze dane udostępnione przez GUS (2024 r.) wskazują, że w gminie Obrzycko:

P_0 = 30,4 m^2/os (2024 r.)

P_{-10} = 24,0 m^2/os. (2014 r.)

P_{-20} = 22,0 m^2/os. (2004 r.)

P_{20} = 3 x 30,4 – 2 x 24,0 = 43,2 m^2/os.

P_{20} = 2 x 30,4 – 22,0 = 38,8 m^2/os. (wartość mniejsza niż 40 m^2)*

* W przypadku, gdy prognozowana powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie na jednego mieszkańca (P_{20}) jest mniejsza niż 40 m^2 na jednego mieszkańca lub brak jest danych udostępnionych przez statystykę publiczną umożliwiających wykonanie obliczeń zgodnie z wzorami, przyjmuje się wartość tego parametru wynoszącą 40 m^2 na jednego mieszkańca.

Obliczenie zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Obrzycko w roku 2044

ZAP= 4641 os. – (134352 m^2 / 43,2 m^2 os.) = 1531 os.

Tym samym zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w 2044 roku dla gminy Obrzycko, wyrażone w liczbie mieszkańców wynosi 1531 osób.

Chłonność terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie w strefach o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3 upzp

Zgodnie z art. 13d. ust. 2 ww. *w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie** (**dla gminy Obrzycko można wyznaczyć tereny nowej zabudowy mieszkaniowej dla przedziału od 1072 do 1990 osób**).

$$70\%\ ZAP < Ch < 130\%\ ZAP$$

$$\mathbf{1072\ os. < Ch < 1990\ os.}$$

gdzie:

ZAP – zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie wyrażone w liczbie mieszkańców,

Ch – chłonność terenów niezabudowanych w strefach planistycznych SJ, SW i SZ wyznaczonych w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie wyrażona w liczbie mieszkańców.

* zgodnie z określonym zapotrzebowaniem na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Obrzycko wartość ta wynosi 1531 osób.

Do obliczenia chłonności terenów mieszkaniowych niezabudowanych wykorzystano dane pochodzące z bazy danych ewidencji gruntów i budynków oraz BDOT1000, które poddano weryfikacji o ortofotomapę oraz przeprowadzoną wizję w terenie.

W granicach obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wyznaczone zostały luki w ramach terenów, dla których możliwa jest realizacji funkcji mieszkaniowej (z wyłączeniem takich obszarów jak tereny dróg, tereny zieleni, tereny wód, czy tereny infrastruktury technicznej). Ponadto przypisane zostały wskaźniki korygujące w odniesieniu do zawartości innych przeznaczeń na terenach mieszkaniowych (głównie związanych z zabudową usługową).

Porównanie zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową z chłonnością terenów mieszkaniowych niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie

Chłonność terenów mieszkaniowych niezabudowanych na obszarach, na których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej oraz na obszarach uzupełnienia zabudowy w gminie Obrzycko wynosi łącznie **2 867 osób.**

Zgodnie z art. 13d. ust. 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym *w strefach planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3 suma chłonności terenów niezabudowanych w tych strefach w całej gminie, w tym luk w istniejącej zabudowie, nie może być mniejsza niż 70% oraz większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie* (dla gminy Obrzycko od 1072 do 1990 osób).

<u>Tym samym chłonność terenów niezabudowanych stanowi 187% zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Obrzycko.</u>

Zgodnie z art. 13d ust. 3 ustawy, *w przypadku gdy na obszarach, o których mowa w ust. 1, suma chłonności terenów niezabudowanych, w tym luk w istniejącej zabudowie, jest większa niż 130% wartości zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową w gminie, dopuszcza się wyznaczenie stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, na tych obszarach oraz nie wyznacza się tych stref planistycznych na pozostałych obszarach gminy*.

Chłonność położonych na terenie gminy obszarów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jest większa niż 130% wartości zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową w gminie Obrzycko, tym samym nie można wyznaczyć dodatkowych stref dopuszczających funkcję mieszkaniową poza obszarami, dla których w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, poza obszarami uzupełnienia zabudowy w ramach istniejącej zabudowy oraz poza obszarami z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13b.

Strefy planistyczne w granicach określonych w planie ogólnym

Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Obrzycko określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki danego miejsca. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz:

- wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (obowiązkowo dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 upzp);
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (obowiązkowo dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 upzp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 upzp.

W tym miejscu należy zauważyć, że w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758 ze zm.) określona została charakterystyka stref planistycznych, w ramach której ustalono profil funkcjonalny podstawowy i dodatkowy dla każdej stref – zamknięty katalog możliwych funkcji terenów, które będą mogły występować w danej strefie (przy czym konkretyzacja funkcji w poszczególnych strefach będzie mogła nastąpić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawa do wydania takiej decyzji).

Przy określaniu stref planistycznych oraz gminnych standardów urbanistycznych uwzględnione zostały wnioski do projektu planu ogólnego, uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w tym w szczególności ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa i inne uwarunkowania wymienione w treści art. 13b upzp.

Sposób delimitacji stref wiąże się z treścią obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Delimitacja ta odzwierciedla nie tylko przeznaczenie terenów w planach miejscowych, ale też ustalone w nich wskaźniki zabudowy. Strefy planistyczne, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1–3, wyznaczono na obszarach, dla których w obowiązujących miejscowych planach

zagospodarowania przestrzennego określono przeznaczenie umożliwiające realizację funkcji mieszkaniowej, obszarach uzupełnienia zabudowy oraz obszarach z istniejącą zabudową o funkcji mieszkaniowej, z wyłączeniem luk w tej zabudowie, biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 13b.

Ponadto, wiodące znaczenie przy podziale gminy Obrzycko na strefy planistyczne miała istniejąca struktura funkcjonalno – przestrzenna oraz kierunki rozwoju określone w obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Obrzycko (Uchwała Nr XXXVII/166/02 Rady Gminy Obrzycko z dnia 28 września 2002 r. z późń. zm.).

W planie ogólnym gminy Obrzycko ustalono następujące strefy planistyczne:

SW – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ WIELORODZINNĄ – profil podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SJ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ MIESZKANIOWĄ JEDNORODZINNĄ – profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SZ – STREFA WIELOFUNKCYJNA Z ZABUDOWĄ ZAGRODOWĄ – profil funkcjonalny podstawowy: teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SU – STREFA USŁUGOWA – profil funkcjonalny podstawowy: teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SP – STREFA GOSPODARCZA – profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SR – STREFA PRODUKCJI ROLNICZEJ – profil funkcjonalny podstawowy: teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SI – STREFA INFRASTRUKTURALNA – profil funkcjonalny podstawowy: teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych,

SN – STREFA ZIELENI I REKREACJI – profil funkcjonalny podstawowy: teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SC – STREFA CMENTARZY – profil funkcjonalny podstawowy: teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SG – STREFA GÓRNICTWA – profil funkcjonalny podstawowy: teren górnictwa i wydobycia, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SO – STREFA OTWARTA – profil funkcjonalny podstawowy: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej,

SK – STREFA KOMUNIKACYJNA – profil funkcjonalny podstawowy: teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej.

Do stref przypisane zostały również dodatkowe profile funkcjonalne zgodnie z uwarunkowaniami i właściwościami danego terenu. Powodem zastosowania powyższych stref planistycznych jest specyfika gminy Obrzycko, która została zdiagnozowana podczas prac inwentaryzacyjnych i analitycznych.

Gminne standardy urbanistyczne ustalono na podstawie parametrów obowiązujących planów miejscowych oraz istniejącej specyfiki miejsca, zabudowy i zagospodarowania terenu. Zgodnie z § 2 pkt. 3. Rozporządzenia Ministra Rozwoju I Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów, w przypadku gdy obszar strefy planistycznej jest objęty obowiązującymi planami miejscowymi, w strefie tej można określić wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1 do rozporządzenia, jednak nie niższą niż najwyższa wartość wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej dla terenów wyznaczonych w obowiązujących planach miejscowych, obejmujących obszar strefy. Wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej niższą niż wynika to z załącznika nr 1 do rozporządzenia, dla stref planistycznych na obszarach objętych obowiązującymi planami miejscowymi ustalono na podstawie wartości wskaźnika opisującego minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w obowiązujących planach miejscowych.

Profil funkcjonalny poszczególnych stref planistycznych oraz określone dla nich minimalne i maksymalne parametry zabudowy i zagospodarowania terenu stanowią ogólne ramy dla potencjalnego zagospodarowania. Nie przesądzają jednak o możliwości realizacji konkretnej zabudowy, o danej funkcji i parametrach na każdej działce budowlanej w obrębie danej strefy.

Kluczowe znaczenie będzie miało ustalenie szczegółowych parametrów zabudowy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub – w przypadku jego braku – w decyzji o warunkach zabudowy. Ustalenia te muszą uwzględniać lokalne uwarunkowania, jednocześnie mieszcząc się w granicach określonych przez plan ogólny.

Warto również podkreślić, że wskazany w katalogu stref planistycznych profil funkcjonalny – zarówno podstawowy, jak i dodatkowy – obejmuje zestaw możliwych przeznaczeń w ramach danej strefy (konkretyzacja przeznaczenia terenów w poszczególnych strefach będzie następowała w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, albo w ewentualnej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, o ile będzie podstawa do wydania takiej decyzji).

Co istotne w planie ogólnym można wyznaczyć tylko określone strefy. Strefy planistyczne muszą zostać wyznaczone w sposób rozłączny, co oznacza, że dany obszar będzie mógł wchodzić w skład wyłącznie jednej strefy. Powyższe rozwiązanie ma na celu doprowadzenie do jasnego określenia przeznaczenia terenu i nie mieszania „konfliktowych” funkcji.

Obszar uzupełnienia zabudowy w granicach określonych w planie ogólnym

Obszary uzupełnienia zabudowy (zwane dalej OUZ) zostały wyznaczone zgodnie z § 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729).

Zgodnie z § 1 ust. 5 ww. rozporządzenia rozszerzono granice obszarów uzupełnienia zabudowy, uwzględniając lokalne uwarunkowania oraz politykę przestrzenną gminy, jednak nie więcej niż o obszar, o łącznej powierzchni obliczonej zgodnie ze wzorem:

$$P_p = 25\% * (P_b - P_u)$$

gdzie:

P_p – oznacza łączną maksymalną powierzchnię powiększenia obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz.U. z 2024 r. poz. 729), w wyniku rozszerzenia ich granic,

P_b – oznacza łączną powierzchnię obszarów wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. rozporządzenia,

P_u – oznacza łączną powierzchnię obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w sposób, o którym mowa w ust. 1 ww. rozporządzenia.

Pp = 25% * (5306578 m² – 2116659 m²) = 797 479 m² (tj. ~79,7479 ha)

Zarówno „przycinając / ograniczając" jak i „rozszerzając" granice obszarów uzupełnienia zabudowy korygowano je do granic działek ewidencyjnych, granic użytków gruntowych czy też na podstawie innych uwarunkowań przestrzennych danego obszaru. Dołączono również zabudowania będące częścią istniejącego zagospodarowania działek już nimi objętych i włączono działki stanowiące luki w istniejącej zabudowie. Rozszerzenie granic OUZ następowało na terenach bezpośrednio przylegających, których dopełnienie jest korzystne z punktu widzenia rozwoju granic danej jednostki osadniczej. Na użytkach rolnych klas I–III poza granicami administracyjnymi miasta, rozszerzenia zostały przeprowadzone wyłącznie na obszarach wyznaczonych w wyniku wykonania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–3 ww. rozporządzenia i położonych w odległości nie większej niż 50 m od granicy pasa drogowego drogi publicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. 2025 poz. 889), z wyłączeniem dróg ekspresowych i autostrad.

Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru uzupełnienia zabudowy wynosi ok. **2 734 042 m²**.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 pkt 1a upzp wydanie decyzji o warunkach zabudowy jest możliwe jedynie w przypadku spełnienia m.in. warunku położenia terenu na obszarze uzupełnienia zabudowy. Na terenie gminy występują obszary, na których nie obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a nowe zagospodarowanie ustala się za pomocą decyzji o warunkach zabudowy. Wyznaczenie OUZ pozwala na maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów infrastrukturalnych i przestrzennych, bez konieczności „rozlewania się" zabudowy w sposób niekontrolowany na nowe tereny.

W przedmiotowym planie ogólnym nie wyznaczono obszaru zabudowy śródmiejskiej, ze względu na brak lokalizacji jednostki miejskiej w graniach gminy Obrzycko (brak terenów odpowiadających

obszarom zwartej i intensywnej zabudowy mieszkaniowej i usługowej występującej w tkance miejskiej).

3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego

Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

Uchwalenie planu ogólnego ureguluje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Projektowane strefy planistyczne nawiązują do istniejącego przeznaczenia opracowywanego terenu, jak i terenów sąsiednich. Jednocześnie wprowadzenie wartości minimalnej powierzchni biologicznie czynnej terenów pod zabudowę pozostawi możliwość przepuszczalności gleb oraz możliwość odprowadzania wód opadowych do wód gruntowych. Zachowanie w znacznej mierze terenów zielonych, lasów, gruntów rolnych, łąk, wód na obszarze gminy jako strefy otwartej wolnej od zabudowy również należy pozytywnie ocenić pod względem przyrodniczym.

Głównymi dokumentami, powstałymi na szczeblu gminnym, mającymi wpływ na ochronę środowiska przyrodniczego są lokalne programy ochrony środowiska oraz od 1 stycznia 2012 r. wojewódzkie plany gospodarki odpadami. Na obszarze gminy obowiązuje „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Obrzycko na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028" oraz „Program ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954)". Zapisy w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami są dostosowane do obowiązującego prawa lokalnego.

Ze względu na przynależność do Unii Europejskiej Polska zobowiązana jest do przestrzegania prawa Unii oraz brania udziału w działaniach zapobiegawczych i regulujących w zakresie ochrony środowiska. Zadania priorytetowe to przede wszystkim: przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochrona różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie oraz lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych. Tworząc zapisy planu należy uwzględniać cele ochrony środowiska wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej. Należą do nich między innymi:

1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz. Urz. UE L 26/1 z 28.01.2012),
2) dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992),
3) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001),

4) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003),
5) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidującej udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003),
6) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz. Urz. UE L 334/17 z 17.12.2010).

Ponadto są to ustalenia wynikające z szeregu konwencji międzynarodowych, a szczególnie z konferencji ONZ w Rio de Janeiro z 1992 r. zawartych w ramowej konwencji w sprawie zmian klimatu. Działania na rzecz ochrony krajobrazu określa m.in. Europejska Konwencja Krajobrazowa, sporządzona we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r., nr 14 poz. 98).

Europejska Konwencja Krajobrazowa

Europejska Konwencja Krajobrazowa obejmuje obszary przyrodnicze wiejskie, miejskie i podmiejskie i dotyczy krajobrazów, które mogą być traktowane jako wyjątkowe, jak również krajobrazów pospolitych i zdegradowanych. Celem konwencji jest promowanie ochrony i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu, w tym tworzenie dobrej praktyki krajobrazowej. Sygnatariusze konwencji zobowiązani są do podjęcia działań na rzecz:

- prawnego uznania krajobrazów jako: istotnego komponentu otoczenia ludzi, wyrażenia różnorodności kulturowej i przyrodniczej, podstawy ich tożsamości,
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych,
- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu.

Program działań na rzecz ochrony środowiska

Środowiskowa polityka Unii Europejskiej oparta jest obecnie na ósmym Programie działań na rzecz ochrony środowiska (8. EAP), który wszedł w życie 2 maja 2022 r. i którego jednym z kluczowych elementów jest adaptacja do zmian klimatu, powiązana z wieloma innymi aspektami środowiskowymi, takimi jak: ochrona gleby, zrównoważone środowisko miejskie oraz zrównoważona ochrona wód. Program określa trzy obszary priorytetowe, w których należy podjąć więcej działań na rzecz przyspieszenia transformacji ekologicznej w kierunku neutralnej dla klimatu, zrównoważonej, nietoksycznej, zasobooszczędnej, bazującej na energii ze źródeł odnawialnych, odpornej i konkurencyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym w sposób sprawiedliwy, równy i sprzyjający włączeniu społecznemu, a także ochrony, odbudowy i poprawy stanu środowiska, między innymi poprzez powstrzymanie i odwrócenie procesu utraty różnorodności biologicznej. Wspiera on i wzmacnia zintegrowane podejście do polityki i wdrażania, opierając się na Europejskim Zielonym Ładzie. Wśród celów priorytetowych, które mają zostać osiągnięte do końca 2030 r. r., znajdują się:

- osiągnięcie celu redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.,

- wzmocnienie zdolności przystosowawczych, zwiększenie odporności i zmniejszenie podatności na zmianę klimatu,
- dążenie do modelu regeneracyjnego wzrostu, uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów i degradacji środowiska oraz przyspieszenie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym,
- osiągnięcie zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń, w tym zanieczyszczeń powietrza, wody i gleby, oraz ochrona zdrowia i dobrostanu Europejczyków,
- ochrona, zachowanie i przywrócenie różnorodności biologicznej oraz wzmocnienie kapitału naturalnego (zwłaszcza powietrza, wody, gleby oraz ekosystemów leśnych, słodkowodnych, podmokłych i morskich),
- redukcja presji na środowisko i klimat związanej z produkcją i konsumpcją (zwłaszcza w dziedzinie energii, rozwoju przemysłowego, mieszkalnictwa i infrastruktury, mobilności i systemu żywnościowego).

Program zawiera wizję na rok 2050, która zawarta została także w poprzednim programie siódmym, w której obywatele mają się cieszyć dobrą jakością życia, z uwzględnieniem ekologicznych ograniczeń planety, w gospodarce nic się nie marnuje, przywracana jest różnorodność biologiczna, a niskoemisyjny wzrost wyznacza drogę rozwoju globalnego. Dla potrzeb oceny spójności projektu Planu z celami ochrony środowiska przeanalizowano dokumenty zawierające cele środowiskowe istotne dla kształtowania przestrzeni regionu w odniesieniu do następujących obszarów tematycznych: rozwój zrównoważony, zachowanie różnorodności biologicznej, poprawa jakości komponentów środowiska w kontekście jakości życia i zdrowia ludzi. Do najważniejszych obowiązujących dokumentów określających priorytety w zakresie ochrony środowiska należą: Strategia Europa 2020, Agenda Terytorialna UE 2020, Agenda Miejska dla Unii Europejskiej oraz Europejska Konwencja Krajobrazowa. Większość wyznaczonych w nich celów jest istotna z punktu widzenia określenia uwarunkowań oraz kreowania kierunków zagospodarowania przestrzeni.

Strategia na rzecz bioróżnorodności 2030

Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi plan długoterminowy, którego celem jest ochrona przyrody i odwrócenie procesu degradacji ekosystemów. Odbudowa bioróżnorodności w Europie powinna się odbyć do 2030 r. poprzez zastosowanie konkretnych działań i wypełnienie zobowiązań.

Zaproponowano w niej, jaki wkład UE może wnieść w przyszłe międzynarodowe negocjacje w sprawie globalnych ram bioróżnorodności na okres po 2020 roku. W ramach strategii, stanowiącej zasadniczy element Europejskiego Zielonego Ładu, wspierana będzie również ekologiczna odbudowa gospodarki w następstwie pandemii COVID-19, która polegać będzie na budowaniu odporności społeczeństwa na zagrożenia takie jak skutki zmian klimatu, pożary lasów, brak bezpieczeństwa żywnościowego, występowanie chorób – w tym poprzez ochronę dzikiej fauny i flory i zwalczanie nielegalnego handlu dziką fauną i florą. W strategii zawarto konkretne zobowiązania i działania, które należy zrealizować do 2030 r.:

- utworzenie w całej UE większej sieci obszarów chronionych na lądzie i na morzu,
- rozpoczęcie planu odbudowy zasobów przyrodniczych,
- wprowadzenie środków umożliwiających niezbędną zmianę transformacyjną,

- wprowadzenie środków mających na celu sprostanie globalnemu wyzwaniu, jakim jest zachowanie bioróżnorodności.

Europejski Zielony Ład

Europejski Zielony Ład to strategia rozwoju, która ma przekształcić Unię Europejską w obszar neutralny klimatycznie. Jest odpowiedzią na kryzys klimatyczny i silne procesy degradacji środowiska. Wedle ogólnych założeń Unia Europejska ma stać się społeczeństwem neutralnym klimatycznie, sprawiedliwym i dostatnim z gospodarką nowoczesną, zasobooszczędną, przyjazną środowisku. Unia Europejska postawiła sobie za główny cel osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. poprzez:

- dostarczanie czystej i bezpiecznej energii,
- wdrażanie gospodarki o obiegu zamkniętym,
- budynki o niższym zapotrzebowaniu na energię,
- przyspieszenie przejścia na zrównoważoną i inteligentną mobilność,
- ochronę i odbudowę ekosystemów oraz bioróżnorodności,
- przystosowanie się do zmiany klimatu,
- ochronę zdrowia.

Dla Polski Europejski Zielony Ład jest szansą na przejście na gospodarkę niskoemisyjną i odejście od gospodarki pochłaniającej nieodnawialne zasoby naturalne w wyniku powstającego na podstawie tej strategii Europejskiego Prawa Klimatycznego.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej

Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju, co powoduje, że musi być uwzględniana we wszystkich dokumentach strategicznych i programach, mających wpływ na środowisko. Jednocześnie zgodnie z art. 74 Konstytucji RP nakłada to obowiązek dbałości o środowisko na instytucje publiczne. Dnia 16 lipca 2019 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej" – tym samym PEP2030 stało się najważniejszym dokumentem strategicznym w obszarze środowiska i gospodarki wodnej. Dokument ten jest dostosowaniem wcześniejszych dokumentów do zmian w prawodawstwie polskim i wspólnotowym w zakresie ochrony środowiska. Rolą PEP2030 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. W systemie dokumentów strategicznych doprecyzowuje i operacjonalizuje „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)" przyjętą 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów. Kierunki działań określone w celach PEP2030 mają stać się odpowiedzią na przywrócenie właściwej roli planowaniu przestrzennemu, w szczególności w zakresie lokalizacji nowych inwestycji. Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto jako trzy pochodne głównego celu, jakim jest rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców. Są to „Środowisko i zdrowie" – traktujący o poprawie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego, „Środowisko i gospodarka" – uszczegóławiający temat zrównoważonego gospodarowania zasobami środowiska oraz „Środowisko i klimat", który nakreśla działania w ramach łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do nich oraz zarządzania ryzykiem klęsk żywiołowych. PEP2030 określa ponadto dwa cele horyzontalne wspierające powyższe cele środowiskowe: „Środowisko i edukacja", który wiąże się z rozwijaniem kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa oraz „Środowisko

i administracja", opisujący działania w ramach poprawy efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska. Wymienione cele odnoszą się do najważniejszych trendów w obszarze środowiska: przybierającego na znaczeniu negatywnego wpływu środowiska na zdrowie ludzi, zwiększającej się konkurencji o zasoby, rosnącej presji na ekosystemy, nasilających się skutków zmian klimatu oraz wyczerpywania się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska.

Dla każdego z celów szczegółowych wyszczególniono kierunki interwencji, w przypadku celu „Środowisko i zdrowie" są to: zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód, likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania, ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb oraz przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska i zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej. Dla celu „Środowisko i gospodarka" kierunkami działań są: zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawa stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu, wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa oraz wspieranie wdrażania ekoinnowacji. Dla celu „Środowisko i klimat" działania mają być przeprowadzane w kierunku przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do zmian klimatu i zarządzaniem ryzykiem klęsk żywiołowych. Ponadto dla celu horyzontalnego „Środowisko i edukacja" kierunkiem działania jest edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji, a dla celu horyzontalnego „Środowisko i administracja" – usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 („Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r")).

Głównym celem Krajowego Programu Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do roku 2030) jest poprawa jakości powietrza, w szczególności na obszarach, gdzie stwierdzone zostały przekroczenia standardów norm. Dotyczy to zwłaszcza osiągnięcia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego, benzo(a)pirenu, związków azotu, ozonu i innych substancji szkodliwych w powietrzu (wymaganych przepisami prawa unijnego), a także – poziomów wskazywanych przez Światową Organizację Zdrowia, w perspektywie do 2030 r. W programie przedstawione zostały:

- propozycje zmian prawa, dotyczące m.in. jakości paliw, wymagań technicznych dla nowych kotłów opalanych paliwami stałymi,
- harmonogram działań (organizacyjnych, inwestycyjnych itp.) niezbędnych do osiągnięcia poprawy jakości powietrza w Polsce,
- podmioty odpowiedzialne za realizację działań (na poziomie rządowym i samorządowym),
- systemy monitorowania realizacji programu (ustalone zostały wskaźniki, które powinny zostać osiągnięte w latach 2018 i 2020),
- możliwe źródła finansowania (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, fundusze wojewódzkie, a także środki unijne przeznaczone na ochronę środowiska).

Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza określa działania naprawcze do realizacji w perspektywie krótko, średnio i długoterminowej, które będą spójne z dotychczas realizowaną polityką poprawy jakości powietrza oraz przeciwdziałania zmianom klimatu na poziomie krajowym oraz wojewódzkim i gminnym.

Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 (projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028)

Plan określa politykę zagospodarowania wszystkich wytwarzanych odpadów (w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach, przemyśle), która wpisuje się w założenia gospodarki o obiegu zamkniętym. Przewiduje realizację działań znajdujących się najwyżej w hierarchii sposobów postępowania z odpadami tj. wg kolejności: zapobieganie powstawania odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia (realizacja niezbędnej infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów u źródła), recykling i inne procesy odzysku. Za wiodące cele plan przyjmuje: zmniejszenie ilości powstających odpadów, zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami (w tym odpadami z żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji), zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, dążenie do zmniejszania ilości składowanych odpadów oraz osiągnięcie odpowiednich poziomu odzysku i recyklingu. W dokumencie zakłada się: przeciwdziałanie nielegalnemu, transgranicznemu przemieszczaniu odpadów, tworzenie synergii pomiędzy nurtem gospodarki o obiegu zamkniętym i unijną polityką klimatyczno – energetyczną, jak również tworzenie praktyk sprzyjających rozwojowi rynku surowców wtórnych.

Zapisy powyższych przepisów zostały przede wszystkim uwzględnione w procedurze sporządzania planu ogólnego, który wymaga opracowania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania planów i programów. Niniejszy dokument dodatkowo, oprócz samego projektu planu, podlega ocenie społeczeństwa i jest dostępny do wglądu w trakcie sporządzania planu, jak i po jego zakończeniu. Ponadto społeczność może składać zarówno wnioski, jak i uwagi do tego dokumentu. Prognoza zawiera opis metod analiz skutków realizacji ustaleń miejscowego planu na środowisko oraz sposób oddziaływania zapisów planu na poszczególne komponenty środowiska. Jednocześnie integralną częścią każdego planu jest pisemne podsumowanie uzasadniające wybór przyjętego dokumentu w odniesieniu do Prognoza oddziaływania na środowisko planu ogólnego dla obszaru gminy Obrzycko rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych oraz zawierające propozycje metod przeprowadzania monitoringu realizacji ustaleń planu i jego częstotliwość.

Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020 (w trakcie opracowywania Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku)

Ponadto w dniu 6 listopada 2015 r. Rada Ministrów uchwaliła „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020”, natomiast w trakcie opracowywania jest „Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej na lata 2022-2027 z perspektywą do 2030 roku”. Dokument ten zakłada kompleksową i uwzględniającą wszelkie najistotniejsze potrzeby zachowania różnorodności biologicznej realizację zobowiązań wynikających z zawartych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych oraz efektywną ochronę i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody. Jest to także kontynuacja i rozwinięcie analogicznego dokumentu zatwierdzonego przez Radę Ministrów w dniu 26 października 2007 roku.

Projekt planu powiązany jest z powyższym dokumentami, m. in. poprzez wprowadzenie ustaleń dotyczących:

1. ochrony gleb (wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);

2. jakości wód powierzchniowych (w miejscach występowania wód powierzchniowych stojących i płynących wyznaczenie lokalizacji stref otwartych, wprowadzenie profilu dodatkowego dla poszczególnych stref – tereny wód, dodatkowo określenie optymalnych wskaźników minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej);

3. jakości powietrza (odpowiednia lokalizacja planowanych stref gospodarczych).

Opracowywany projekt planu ogólnego musi być zgodny z obowiązującymi przepisami prawa oraz planami i programami przyjętymi w gminie. Natomiast dokumenty te, jak zostało to wyżej wspomniane, są dostosowywane do zapisów krajowych polityk i strategii opartych na standardach i przepisach wspólnotowych oraz przyjętych przez Polskę konwencjach międzynarodowych.

Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia powyższe zapisy poprzez poddanie go ocenie oddziaływania na środowisko, jaką jest także opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko skutków ustaleń planu ogólnego. Jednocześnie w procedurze sporządzania planu ogólnego, jak i prognozy zapewniony jest dostęp społeczeństwa i możliwość konsultacji obu dokumentów. Przeanalizowano również wszystkie uwarunkowania środowiskowe, ujęte w art. 13b ustawy o pizp. Dodatkowo w zakresie prognozy został określony monitoring realizacji ustaleń planu i ich wpływ na środowisko przyrodnicze. Jednocześnie określając w projekcie planu szczegółowe parametry zagospodarowania terenu i jego możliwe przeznaczenie wzięto pod uwagę możliwości przyjęcia nowej zabudowy na dany obszar oraz jego chłonność środowiskową.

Ważne również pod względem klimatycznym opracowanie „Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030" (tzw. SPA2020) wskazuje iż skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Przeprowadzone badania naukowe wykazały, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Przy formułowaniu działań SPA przesądzono, że dokument powinien zawierać różne grupy działań adaptacyjnych m. in. minimalizację podatności na ryzyko związane ze zmianami klimatu, uwzględniając ten aspekt na etapie planowania inwestycji. Projekt planu uwzględnia powyższe założenie, wprowadzając m.in. odpowiednie strefy otwarte wolne od zabudowy oraz minimalne udziały powierzchni biologicznie czynnej, dodatkowo większościowy obszar lasów, występujących na obszarze gminy Obrzycko, zostaje zachowany. Zapewniony planem znaczny udział zieleni w istniejącej i planowanej zurbanizowanej strukturze gminy będzie miał niewymierne pozytywne skutki poprawy klimatu lokalnego, w tym zmniejszenia zjawisk ekstremalnych.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego (zatwierdzonego Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r.)

Gmina Obrzycko została ujęta w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, zwanego dalej PZPWW wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania, zatwierdzonego Uchwałą nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami planu, gmina Obrzycko znajduje się m.in. w obrębie wiejskiego obszaru funkcjonalnego. Ponadto jednostka jest zaklasyfikowana do obszaru wiejskiego wymagającego wsparcia procesów rozwojowych, obszarów ochrony gleb dla celów produkcji rolnej, a także do obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy.

Dla obszaru gminy Obrzycko lub w jej bliskim sąsiedztwie, PZPWW ustala zadania o znaczeniu ponadlokalnym:

1) w zakresie kształtowania spójnej sieci osadniczej:
- strefy niskiej intensywności oraz ograniczania intensywności procesów osadniczych;

2) w zakresie ochrony walorów przyrodniczych:
- rezerwat – Świetliska Dąbrowa,
- obszar Natura 2000 - obszary ptasie – Puszcza Notecka PLB300015,
- obszar Natura 2000 – obszary siedliskowe – Dąbrowy Obrzyckie PLH300003,
- zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego województwa – międzynarodowe i krajowe oraz regionalne obszary węzłowe,
- krajowy korytarz ekologiczny doliny rzeki Warty,
- regionalny korytarz ekologiczny doliny rzeki Samy,
- międzynarodowe korytarze lądowe;

3) w zakresie kształtowania i racjonalnego gospodarowania zasobami środowiska przyrodniczego:
- lasy,
- obszary predysponowane do zalesień,
- leśny kompleks promocyjny „Puszcza Notecka”,
- obszary ważne dla ptaków w okresie gniazdowania oraz migracji,
- obszary o niskich zasobach wód powierzchniowych,
- wody płynące i stojące,
- ekosystemy zależne od wód (mokradła),
- główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP nr 146 Subzbiornik jezioro Bytyńskie – Wronki - Trzciel),
- obszary chronione wg ustawy Prawno wodne - obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie,
- doliny rzek – elementy naturalnego ukształtowania terenu, pełniące funkcje korytarzy ekologicznych,
- obszary o najwyższej wartości dla produkcji rolniczej (kompleksy rolniczej przydatności gruntów ornych 1-5 i 8),

- pozostałe obszary produkcji rolniczej (kompleksy rolniczej przydatności gruntów ornych 6, 7, 9),
- łąki,
- złoża kopalin skalnych: kruszywa naturalne;

4) w zakresie ochrony potencjału kulturowego i krajobrazu oraz rozwoju konkurencyjnych form turystyki i rekreacji:
- dobra kultury materialnej i niematerialnej – obiekty zabytkowe o wyjątkowych wartościach artystycznych i historycznych (obiekty sakralne, obiekty rezydencjonalne),
- obszary wizerunkowe rozwoju turystyki – Wielka Pętla Wielkopolski, Wielkopolski System Szlaków Rowerowych,
- turystyka kwalifikowana, wypoczynkowa i biznesowa - międzynarodowe i krajowe szlaki turystyki aktywnej – piesze;

5) w zakresie zrównoważonego rozwoju rolnictwa:
- strefy umiarkowanego i ekstensywnego rozwoju działalności rolniczej,

6) w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej województwa:
- drogi wojewódzkie nr 182 i 185 (klasa techniczna G),
- Transeuropejska Sieć Transportowa TEN-T – korytarz Bałtyk – Adriatyk,
- międzyregionalna linia kolejowa nr 351 (prędkość docelowa 160 km/h),
- droga wodna Warta,
- lądowisko samolotowe Jaryszewo;

7) w zakresie rozwoju efektywnej i innowacyjnej infrastruktury technicznej:
- istniejące i planowane linie elektroenergetyczne WN 110 kV,
- instalacje w trackie realizacji – stacja demontażu pojazdów samochodowych,
- sieć szerokopasmowa (sieć światłowodowa i węzły dystrybucyjne),
- istniejący pas łączności radiowo-telewizyjnej;

8) w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałania zagrożeniom:
- obszary ograniczenia wysokości zabudowy wokół lotnisk i lotniczych urządzeń naziemnych,
- obszary zagrożenia powodziowego: obszary na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi P=0,2%, czyli raz na 500 lat, lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi P=1%, czyli raz na 100 lat,
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie o wynosi P=10%, czyli raz na 10 lat,
- osuwiska,
- tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi,
- obszary wymagające ograniczenia negatywnego wpływu produkcji zwierzęcej na środowisko - intensywny chów lub hodowla trzody chlewnej i drobiu.

3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego

Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu

miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te będą możliwe do wydania wyłącznie na obszarach wskazanych w planie ogólnym jako tereny uzupełnienia zabudowy (za wyjątkiem inwestycji zmieniających zagospodarowanie terenu w sposób inny niż budowa obiektu budowlanego oraz w zakresie budowy obiektu budowlanego polegającej na odbudowie, rozbudowie lub nadbudowie), co pozwoli gminom lepiej kontrolować rozwój zabudowy i jej charakter, ograniczając niekontrolowane rozlewanie się zabudowy. Ustawodawca przewidział na uchwalenie planów ogólnych termin do 30 czerwca 2026 r. Po tej dacie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy tracą moc. Natomiast brak planów ogólnych uniemożliwi prowadzenie jakichkolwiek prac o charakterze planistycznym na obszarze danej jednostki administracyjnej. Podobnie bowiem jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy, która nie będzie mogła być wydana bez wcześniejszego określenia obszarów uzupełnienia zabudowy, niemożliwe także będzie uchwalanie planów miejscowych. Po 30 czerwca 2026 r. warunkiem zarówno uchwalenia planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.

3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach

Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Zgodnie z art. 72 ww. ustawy w planie należy zapewnić warunki utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska, m.in. poprzez:

- ustalanie programów racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi,
- zapewnianie kompleksowego rozwiązania problemów zabudowy (...), ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni,
- uwzględnianie konieczności ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej,
- zapewnianie ochrony walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych,
- uwzględnienia potrzeb w zakresie zapobiegania ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- uwzględnianie innych potrzeb w zakresie ochrony powietrza, wód, gleby, ziemi, ochrony przed hałasem, wibracjami i polami elektromagnetycznymi.

W zakresie zasad ochrony środowiska i przyrody w planie:

a) wyznaczono obszary uzupełnienia zabudowy w celu racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi i ograniczenia rozprzestrzeniania się zabudowy;

b) ustalono strefy otwarte wolne od zabudowy na których zachowuje się funkcję gruntów leśnych, rolnych, wodnych, terenów łąk, zieleni naturalnej;

c) dopuszczenie zagospodarowanie zielenią naturalną większości wolnych od zainwestowania fragmentów stref planistycznych;

d) wyznaczono strefy planistyczne dopuszczające zainwestowanie i zabudowę, określając jednocześnie optymalne wskaźniki zabudowy i zachowanie minimalnego udziału biologicznie czynnego na ich terenie zapewniając tym m.in. ochronę krajobrazu środowiska i lokalnych warunków klimatycznych;

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 73 ust. 1 stanowi, że w planie ogólnym należy uwzględniać ograniczenia wynikające z:

1) ustanowienia szczególnych form ochrony przyrody,

2) utworzenia obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych,

3) wyznaczenia obszarów cichych w aglomeracji oraz obszarów cichych poza aglomeracją,

4) strategicznych map hałasu,

5) ustalenia w trybie przepisów ustawy *z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne* (tj. Dz.U. 2025 poz. 960 ze zm.), warunków korzystania z wód regionu wodnego i zlewni oraz ustanowienia stref ochronnych ujęć wód, a także obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych,

6) przepisów ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

ad 1) Na terenie gminy Obrzycko występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13). Stanowią je: rezerwat przyrody „Świetlista Dąbrowa", obszar Natura 2000 „Dąbrowy Obrzyckie", obszar Natura 2000 „Puszcza Notecka", pomniki przyrody.

ad 2) W planie ogólnym wyznaczono nowe strefy gospodarcze mając na uwadze strefy zabudowy mieszkaniowej. Wyjątek stanowią istniejące zakłady produkcyjne, i towarzyszące im istniejące zabudowania mieszkaniowe.

ad 3) Na terenie gminy Obrzycko nie wyznaczono obszarów cichych w aglomeracji lub obszarów cichych poza aglomeracją, z tego względu plan ogólny ich nie uwzględnia.

ad 4) Na terenie gminy Obrzycko nie występują strategiczne mapy hałasu.

ad 5) Na terenie gminy Obrzycko znajdują się strefy ochrony bezpośredniej wód, do których należą:

- SUW Ordzin Strefa Ochrony Bezpośredniej ustanowiona decyzją Wojewody Wielkopolskiego OS.IX.7211/39-40/90 z dnia 5 września 1990 r.;
- SUW Zielonagóra Strefa Ochrony Bezpośredniej ustanowiona decyzją Starosty Szamotulskiego OS6223/2006 z dnia 3 lutego 2006 r.

Ponadto, obszar jest zlokalizowany w graniach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 146 (subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel), który jest zbiornikiem głównym, porowym. Jednakże, na terenie zbiornika nie wyznaczono obszaru chronionego.

ad 6) Na terenie gminy Obrzycko nie wyznaczono wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, w myśl ustawy z dnia 16 czerwca 2023 r. o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych (Dz. U. 2023 poz. 1719).

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, z dnia 16 kwietnia 2004 r., w planie ogólnym muszą być uwzględnione cele ochrony przyrody, wśród których do najbardziej istotnych należą:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w gminnych i wsiach oraz zadrzewień,

- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody.

Ustalenia projektu planu ogólnego nie powinny negatywnie wpływać na gatunki oraz siedliska przyrodnicze obszarze objętym opracowaniem,

Projekt planu ogólnego realizuje cele ustawy o ochronie przyrody poprzez m.in.: zachowanie strefy otwartej wolnej od zabudowy, dopuszczenie terenów zieleni naturalnej, terenów lasów.

Ochrona środowiska związana jest z różnymi dziedzinami działalności ludzkiej. Dodatkowo występują ustawy, regulujące w sposób szczegółowy zakres i zasady tej ochrony – takie jak: *Prawo łowieckie,* ustawa *o ochronie zwierząt,* ustawa *o lasach,* ustawa *o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego

Na obszarze gminy Obrzycko do głównych zagrożeń dla środowiska naturalnego zalicza się zanieczyszczenia, rozumiane jako wprowadzanie do powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby substancji stałych, ciekłych, gazowych lub energii w ilościach bądź o składzie chemicznym mogącym wywierać niekorzystny wpływ na zdrowie człowieka, klimat, elementy przyrodnicze, jakość gleb i wód, a także prowadzić do innych niepożądanych zmian w środowisku, w tym w jego komponentach kulturowych. Jednocześnie, powyższe zagrożenia mogą w sposób negatywny wpłynąć na ochronę siedlisk, których obecność jest związana z obecnością obszarowych form ochrony przyrody. Powyższe siedliska są związane z walorami krajobrazowymi, które ulegają presji związanej z działalnością człowieka.

Głównymi źródłami wspomnianych zanieczyszczeń są procesy towarzyszące postępującej urbanizacji, obejmujące rozwój transportu, gospodarki komunalnej, działalności usługowej oraz innych sektorów gospodarki, rolnictwa, eksploatacji złóż, które w sposób pośredni lub bezpośredni oddziałują na stan środowiska przyrodniczego gminy.

Występujące na terenie objętym opracowaniem zagrożenia to między innymi:

- <u>zagrożenia atmosfery</u>

W granicach obszaru opracowania największym źródłem emisji zanieczyszczeń do atmosfery jest ruch drogowy odbywający się wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego, tj. dróg wojewódzkich nr 182 i 185. W tym, istotne jest zwrócenie uwagi na ruch pojazdów ciężarowych, które stanowią istotne źródło emisji spalin, pyłów zawieszonych oraz innych zanieczyszczeń powietrza, które wpływają na jakość atmosfery i życia mieszkańców. Dodatkowy wpływ na wielkość emisji zanieczyszczeń ma tzw. emisja wtórna, która jest związana z unoszeniem się pyłu PM10 z nawierzchni dróg. Innymi źródłami zanieczyszczenia powietrza są między innymi indywidulane źródła ciepła budynków, w których są spalane paliwa wysokoemisyjne oraz obszary gospodarcze zlokalizowane na terenie gminy.

- <u>zagrożenia wód powierzchniowych i podziemnych</u>

Na stan środowiska wodnego wpływają między innymi ścieki z oczyszczalni ścieków oraz niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna. W 2024 roku długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie objętym opracowaniem wyniosła 56,1 km, z której korzysta 3 188 mieszkańców gminy

wiejskiej. Oznacza to, że z instalacji korzysta 72,2% osób zamieszkujących gminę Obrzycko. Niemniej, w latach 2018-2024 można było zauważyć znaczny postęp związany z wydłużeniem sieci kanalizacyjnej. Jednakże, wciąż istotnym źródłem presji na stan jakościowy wód jest niedostateczna sanitacja obszarów rolniczych. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych, których nieszczelność może powodować skażeniem bakteriologicznym wód powierzchniowych oraz podziemnych. Wynika to między innymi z rozproszenia zabudowy mieszkaniowej na obszarze gminy. Takie zagospodarowanie sprawia, że budowa kanalizacji sanitarnej jest często ekonomicznie nieuzasadniona. Jednocześnie, na terenie gminy Obrzycko funkcjonuje 6 mechaniczno-biologicznych oczyszczalni ścieków: w Zielonejgórze, Obrowie, Ordzinie, Gaju Małym, Kobylnikach i Jaryszewie. Po wstępnym mechanicznym usunięciu zgrubnych zanieczyszczeń stałych ścieki kierowane są do komór oczyszczania biologicznego, gdzie usuwane są zanieczyszczenia rozpuszczone. Z uwagi na wysoką zawartość związków azotu i fosforu do komór osadu czynnego dawkowany jest koagulant, umożliwiający ich strącanie. Odbiornikiem tych oczyszczonych ścieków jest Warta.

Ze względu na wiejski charakter gminy, istotnym zagrożeniem dla czystości wód są powierzchniowe spływy zanieczyszczeń, które są związane z obecnością związków biogennych pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez niewłaściwe przechowywanie i stosowanie nawozów mineralnych i organicznych, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz niewłaściwe wykonywanie zabiegów agrotechnicznych.

Na czystość wód powierzchniowych wpływa również sposób użytkowania melioracji wodnych. Celem melioracji jest regulacja stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz ochrona użytków rolnych przed powodziami. Dodatkowo, problem stanowią spływy spływy pochodzące z sieci drenarskiej, które wraz z opadami dostają się do wód. Negatywny wpływ mają również dzikie wysypiska śmieci oraz spływy powierzchniowe z tras komunikacyjnych.

- <u>przekształcenia rzeźby terenu oraz pokrywy glebowej</u>

Na przekształcenie rzeźby terenu potencjalny wpływ może mieć działalność związana z wydobywaniem złóż. Ze względu na obecność zagospodarowanych oraz szczegółowo rozpoznanych złóż, może dojść do zniekształcenia powierzchni terenu w związku z powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych, które mogą wykształcić się w wyniku działalności wydobywczej.

Ponadto, nieodpowiednia gospodarka odpadami oraz brak działań zapobiegających powstawaniu odpadów istotnie wpływają rzeźbę terenu oraz jakość gleb. Poza indywidualnymi gospodarstwami rolnymi, dotyczy to również sektora przemysłowego, gdzie powstają odpady inne niż niebezpieczne i odpady niebezpieczne. Pokrywa glebowa jest również w istotny sposób degradowana ze strony rolnictwa, zanieczyszczeń komunikacyjnych oraz działalność związaną z turystyką.

- <u>zagrożenia środowiska powodowane przez hałas</u>

Głównym źródłem emisji hałasu do środowiska na obszarze gminy Obrzycko jest ruch drogowy, koncentrujący się przede wszystkim na drogach wojewódzkich 182 i 185. Pośrednio na klimat akustyczny może również oddziaływać ruch kolejowy, związany z lokalizacją linii kolejowej. Dodatkowymi, choć znacznie mniej istotnymi, źródłami hałasu są funkcjonujące na terenie gminy zakłady usługowe, w tym głównie podmioty prowadzące działalność w sektorze budownictwa oraz handlu hurtowego i detalicznego.

- Zagrożenia powodowane oddziaływaniem elektromagnetycznym

Ujemny wpływ na stan środowiska i zdrowie ludzi mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości w postaci radiofal o częstotliwości od 0,1 do 300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz, umieszczone w środowisku naturalnym. W gminie Obrzycko do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą:

- stacje i linie energetyczne (wysokiego, średniego i niskiego napięcia),
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- nadajniki radiowe, telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie,
- cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w usługach.

Dodatkowo, rozwój budownictwa mieszkaniowego w bezpośrednim sąsiedztwie terenów cennych przyrodniczo, powoduje fragmentację siedlisk. Zmniejszenie spójności obszarów o cennych wartościach przyrodniczych utrudni migrację zwierząt, ograniczy różnorodność biologiczną oraz zaburzy stabilność ekosystemów. Rosnąca presja na wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych, przeznaczonych pod zabudowę o różnych funkcjach, prowadzi do dalszej ekspansji na wrażliwe środowiskowo tereny. Stanowi to istotne zagrożenie dla ich zachowania oraz zrównoważonego rozwoju. Szczególnie ważne jest chronienie tych terenów ze względu na ich ograniczoną liczbę w obrębie gminy.

Przedmiotowy obszar wyróżnia się cennymi uwarunkowaniami przyrodniczymi i krajobrazowymi. Wzrost atrakcyjności gminy Obrzycko wpływa na okresowe nasilenie antropopresji, przejawiającej się nadmiernym i niekontrolowanym wykorzystaniem terenów pod funkcje rekreacyjną. Powyższe działania mogą doprowadzić do degradacji ekosystemów i obniżenia walorów przyrodniczych tego obszaru.

Ponadto, rozwój budownictwa na terenach rolniczych o cennych klasach bonitacyjnych znacząco może wpłynąć na ich funkcje rolnicze i środowiskowe. Tereny te, cechujące się dobrą przydatnością rolniczą, po przekształceniu na cele mieszkaniowe, usługowe czy przemysłowe tracą swój potencjał produkcyjny.

Jednocześnie, istotnym zagrożeniem dla rzeźby terenu i pokrywy glebowej są przekształcenia gruntów pod zabudowę w związku z rozbudową zabudowy mieszkaniowej bądź gospodarczej. Na skutek tego, powierzchnia biologicznie czynna zostanie utwardzona, co wpłynie na zmianę warunków życia roślin i zwierząt w dotychczasowych siedliskach. Pojawią się także uciążliwości w postaci emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz hałasu, które będą miały charakter lokalny i krótkoterminowy, ograniczony do obszaru budowy, jego zaplecza oraz dróg dojazdowych. Jednocześnie, poprzez zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej, zmianie ulegnie mikroklimat.

Powstanie nowych terenów produkcyjno-usługowych w pobliżu dróg wojewódzkich może prowadzić do gromadzenia zanieczyszczeń i hałasu o charakterze komunikacyjnym. Skala oddziaływania tych terenów będzie zależeć od rodzaju prowadzonej działalności.

4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko

Analiza przewidywanego oddziaływania skumulowanego realizacji ustaleń projektu planu ogólnego gminy uwzględniła wszystkie wyznaczone w planie strefy planistyczne o zróżnicowanych profilach funkcjonalnych, obecny i przyszły stopień zainwestowania oraz potencjalny wzrost zapotrzebowania na korzystanie z zasobów środowiska i emisję substancji do środowiska wynikającą z realizacji i eksploatacji przewidzianych zadań. W granicach gminy dominują wyznaczone strefy otwarte, zapewniając zachowanie funkcji przyrodniczej w tym m. in rolniczej i leśnej. Ponadto wyznaczone zostały strefy dopuszczające zabudowę (w tym m.in. zabudowę mieszkaniową, usługową, przemysłową itp.), a także strefy infrastrukturalne, przy czym projekt planu ogólnego odzwierciedla także w tym zakresie istniejące zagospodarowanie terenów oraz ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, nie powodując znacznego rozszerzenia ani intensyfikacji presji inwestycyjnej w stosunku do stanu istniejącego tych terenów. W szczególności tereny chronione przyrodniczo, w tym obszary Natura 2000, trwałe użytki zielone oraz cieki i zbiorniki wodne, zostały objęte strefami ograniczającymi niekontrolowane zagospodarowanie. Uwzględniając charakter i skalę dopuszczalnych działań oraz stosowanie istniejących mechanizmów ochrony przyrody, nie przewiduje się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania skumulowanego na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną, zasoby wodne, glebowe i powietrze, czy integralność obszarów Natura 2000 i powiązanych ekosystemów.

4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi

Tereny przeznaczone pod realizację nowej zabudowy mogą podlegać przekształceniom związanym z robotami ziemnymi, w szczególności w zakresie posadowienia obiektów budowlanych oraz wykonania fundamentów. Jednocześnie, w związku z obserwowanym stopniowym spadkiem liczby ludności, przewiduje się ograniczenie tempa przyrostu nowej powierzchni kubaturowej zabudowy. Lokalizacja nowej zabudowy powinna następować wyłącznie na obszarach objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz w granicach wyznaczonych obszarów uzupełnień zabudowy, co pozwala na kontrolowanie skali i intensywności zagospodarowania terenu. W konsekwencji prognozowane zmiany w środowisku nie powinny mieć charakteru gwałtownego ani rozległego. W miejscach realizacji nowej zabudowy, wraz z towarzyszącą infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym, dochodzi do zwiększenia stopnia uszczelnienia powierzchni terenu, co odbywa się kosztem powierzchni biologicznie czynnych. Dodatkowo, istotną ingerencję w warunki gruntowo-wodne może stanowić realizacja kondygnacji podziemnych. Brak odpowiednich ustaleń planistycznych ograniczających ich wykonywanie na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy może skutkować zaburzeniem lokalnych stosunków wodnych oraz negatywnie wpływać na stateczność gruntów. Z tego względu, ograniczenie strefowe dopuszczonych zabudowań w planie ogólnym, jak również wyznaczenie obszaru uzupełnień zabudowy powinno w znacznym stopniu ograniczyć nieracjonalne przekształcanie powierzchni ziemi.

Z uwagi, iż każda strefa zawiera teren infrastruktury technicznej jako profil podstawowy, to zmiany w ukształtowaniu terenu oraz strukturze gruntu mogą wystąpić również w przypadku budowy, przebudowy, rozbudowy i remontu sieci oraz urządzeń infrastruktury technicznej oraz przyłączy do

sieci infrastruktury technicznej, w tym również budowy linii energetycznych łączących elektrownie z ogólną siecią elektroenergetyczną. Na skutek prowadzenia prac budowlanych mogą nastąpić zmiany we właściwościach fizycznych i chemicznych podłoża, jak również przekształcenie powierzchni ziemi o charakterze lokalnym i krótkoterminowym, związane z wykonaniem wykopów. Podczas realizacji dopuszczonych przedsięwzięć zaleca się wywóz mas ziemnych powstałych wskutek prowadzenia robót budowlanych lub zagospodarowanie na terenie inwestycji zgodnie z przepisami odrębnymi, tj. ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz przepisami wykonawczymi do tych ustaw.

Potencjalne oddziaływanie na powierzchnię ziemi może być związane z zagospodarowanym złożem piasków i żwirów „Piotrowo NP" oraz pozostałymi szczegółowo rozpoznanymi wraz z utworzonymi terenami górniczymi oraz obszarami górniczymi. Ich eksploatacja może spowodować zniekształcenie powierzchni terenu w związku z powstawaniem wyrobisk eksploatacyjnych. Jednakże, w wyniku zmiany brzmienia art. 29 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku – Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2024 r. poz. 1290) wprowadzono zmianę, która dotyczy odmowy udzielenia koncesji w przypadku sprzeciwienia się interesowi publicznemu bądź uniemożliwienia wykorzystania nieruchomości zgodnie z ich przeznaczeniem określonym przez miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku braku tych planów uniemożliwienia wykorzystania nieruchomości lub obszarów sposób wynikający z planu ogólnego lub przepisów odrębnych.

Istotne jest również racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi, z naciskiem na rekultywację terenów poeksploatacyjnych, rekultywację terenów zdegradowanych.

Innym potencjalnym zagrożeniem dla gleb jest niewłaściwe gromadzenie odpadów stałych w obrębie działek budowlanych, do czasu ich odbioru i wywiezienia na składowisko.

Zgodnie z ustaleniami projektu planu przewiduje się zachowanie istniejących terenów leśnych oraz terenów zieleni. Realizacja zapisów planu przyczyni się do utrzymania znacznej części obszaru objętego opracowaniem jako przestrzeni czynnych przyrodniczo, obejmujących tereny niezabudowane, zadrzewione oraz zagospodarowane zielenią. Podkreślenia wymaga pozytywny wpływ utrzymania kompleksów leśnych, którego skutkiem będzie ochrona gleb przed zanieczyszczeniem, przesuszeniem, nadmiernym uwilgotnieniem, a także przed erozją wodną i wietrzną, co w konsekwencji przyczyni się do zachowania stabilności lokalnych ekosystemów oraz poprawy warunków mikroklimatycznych.

4.2. Oddziaływanie na krajobraz

W myśl Europejskiej Konwencji Krajobrazowej sporządzonej we Florencji dnia 20 października 2000 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 14, poz. 98), której celem jest promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu oraz organizowanie współpracy europejskiej w tym zakresie, opartej na wymianie doświadczeń, specjalistów i tworzeniu dobrej praktyki krajobrazowej, krajobraz jest ważnym elementem życia ludzi zamieszkujących w miastach i na wsiach, na obszarach zdegradowanych, pospolitych, jak również odznaczających się wyjątkowym pięknem. Ustalenia Konwencji wskazują na konieczność prowadzenia działań na rzecz zachowania i utrzymania ważnych lub charakterystycznych cech krajobrazu tak, aby ukierunkować i harmonizować zmiany, które wynikają z procesów społecznych, gospodarczych i środowiskowych. W celu realizacji zapisów Konwencji podejmuje się działania zmierzające m.in. do:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi,

- ustanowienia procedur udziału społeczeństwa w procesach planowania i zarządzania krajobrazem,
- uwzględniania kwestii krajobrazowych we wszelkich działaniach związanych z zarządzaniem przestrzenią.

W pobliżu terenów, gdzie wyznaczone zostały obszary intensywniejszych przekształceń i zainwestowania, nastąpi miejscowe ograniczenie różnorodności biologicznej. Niemniej, nowo wyznaczone strefy inwestycyjne w planie ogólnym występują wyłącznie w sąsiedztwie istniejącej zabudowy, stanowią jej uzupełnienie lub poszerzenie. Ponadto, ze względu na ograniczoną powierzchnię planowanej nowej zabudowy oraz sposób zagospodarowania terenów, krajobraz powinien zostać zachowany. Osiągnięcie tego celu wspiera również określenie w dokumentach planistycznych ogólnych parametrów zabudowy, takich jak intensywność i wysokość, które odpowiadają istniejącemu układowi przestrzennemu.

W celu przeciwdziałania zaburzeniom ciągłości systemu przyrodniczego, degradacji walorów krajobrazowych oraz naruszeniu charakterystycznej topografii terenu, projekt planu wprowadza zróżnicowane ustalenia strefowe dla poszczególnych obszarów. Na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zaleca się kształtowanie terenów zabudowy w powiązaniu ze spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, co przyczyni się do poprawy estetyki przestrzeni oraz podniesienia walorów krajobrazowych zarówno terenów zurbanizowanych, jak i przyległych obszarów rolnych oraz leśnych.

Ponadto przewiduje się objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram oraz punktów widokowych, w celu zapobieżenia dominacji elementów obcych krajobrazowi, takich jak infrastruktura techniczna, tablice reklamowe czy zabudowa o niskich walorach estetycznych. Ustalenia planu ogólnego wyznaczają ramy dla dalszych działań w zakresie ochrony i kształtowania ładu przestrzennego oraz harmonijnego krajobraz. Dodatkowo obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem. Należy również ograniczyć lokalizację na całym obszarze gminy wiejskiej obiektów wymagających makroniwelacji i znacznych przekształceń topografii terenu.

Respektując zapisy Konwencji Krajobrazowej w projekcie planu dla stref planistycznych przyjęto parametry i wskaźniki urbanistyczne, w tym maksymalną wysokość zabudowy, maksymalną intensywność zabudowy, maksymalny udział powierzchni zabudowy, jak również minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, mające na celu ochronę ładu przestrzennego i krajobrazu. Uszczegółowienie struktury przestrzennej terenów nastąpi w trybie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywny wpływ na walory krajobrazowe obszaru będzie miało wyznaczenie stref zieleni, rekreacji oraz stref otwartych, co umożliwi zachowanie istniejących kompleksów leśnych i obszarów zieleni. Ochrona terenów leśnych i zadrzewionych przed zabudową przyczyni się do utrzymania ich dotychczasowego sposobu użytkowania, a tym samym do zachowania otwartego krajobrazu użytków rolnych oraz wizualnie cennych przestrzeni zadrzewionych. Działania te będą sprzyjać utrzymaniu ładu przestrzennego oraz zachowaniu harmonii krajobrazu kulturowego i przyrodniczego obszaru objętego opracowaniem.

4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny

Ustalenia projektu planu ogólnego i ich realizacja nie powinny wpłynąć na zmianę warunków klimatu akustycznego. Jednakże, każde zwiększenie terenów zabudowy kosztem terenów biologicznie

czynnych oraz możliwa rozbudowa układów komunikacyjnych mogą przyczynić się do przekształcenia warunków klimatu lokalnego. Jednocześnie, ww. czynniki mogą wpływać na pogorszenie jakości powietrza.

Na etapie realizacji dopuszczonych w projekcie planu inwestycji wpływ na stan czystości powietrza będzie miała emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, o charakterze niezorganizowanym, związana z robotami budowlanymi. Zagrożeniem jakości powietrza będą prace przy użyciu specjalistycznego sprzętu budowlanego, transport i przeładunek materiałów budowlanych. Wpływ na skalę emisji będą miały warunki atmosferyczne, takie jak: wilgotność powietrza, częstość, wielkość i rodzaj opadów, temperatura powietrza, siła i częstość występowania wiatrów. Wyżej wymienione oddziaływania będą miały charakter krótkoterminowy i wystąpią jedynie w fazie realizacji inwestycji.

Wyznaczone w planie strefy gospodarcze pokrywają się z istniejącą lokalizacją zakładów produkcyjnych, uwzględniając ich możliwy obszarowy rozwój. Usytuowanie stref gospodarczych na terenie gminy Obrzycko nie powinno w sposób negatywny oddziaływać na klimat akustyczny i lokalny oraz stan higieny atmosfery.

W celu poprawy higieny powietrza należy dążyć do utrzymania wysokiej jakości powietrza ograniczając emisję zanieczyszczeń poprzez stosowanie do celów grzewczych technologii opartej o przepisy odrębne, co jest zgodne m.in. z Programem ochrony powietrza dla strefy wielkopolskiej (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2020 r. poz. 5954). W ramach tych działań zaleca się wprowadzenie systemu zachęt finansowych wspierających modernizację budynków mieszkalnych oraz wymianę kotłów, pieców i palenisk oraz prowadzenie częstszych inwentaryzacji indywidualnych źródeł ogrzewania na terenie gminy.

Przez teren gminy przebiegają drogi wojewódzkie nr 182 i 185. Należy dążyć do ograniczeń natężenia hałasu związanych z komunikacją poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, ewentualnie poprzez lokalizację ekranów akustycznych oraz stosowanie „cichych nawierzchni" drogowych lub jeszcze innych środków technicznych, technologicznych i organizacyjnych niwelujących to negatywne oddziaływanie. Dodatkowo przejazdy pociągów na istniejącej linii kolejowej generują dźwięki o charakterze impulsowym, które mogą wpływać negatywnie na komfort życia mieszkańców, prowadzić do pogorszenia jakości środowiska akustycznego. Jednakże nowoczesne rozwiązania związane z stosowaniem nawierzchni tłumiących drgania, a także ekranów akustycznych. Sugerowane jest zastosowanie wałów ziemnych stanowiących jedną z najlepszych metod tłumienia hałasu emitowanego przez przejeżdżające pociągi.

Postulowane jest, aby tereny podlegające ochronie przed hałasem (określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 112) przebiegały w maksymalnej możliwej odległości od terenów intensywnej uciążliwości komunikacyjnej. W celu ich uniknięcia lub minimalizacji niezbędne będzie stosowanie odpowiednich środków organizacyjnych, technicznych i technologicznych (ciche nawierzchnie, ronda, ekrany akustyczne, wydzielenie terenów zieleni izolacyjnej).

Ze względu na uszczelnienie części powierzchni terenu obecnie biologicznie czynnego zmniejszy się powierzchnia parowania. W okresie prowadzenia prac budowlanych nastąpi wzrost zapylenia, szczególnie w suche dni. Temperatura może ulec nieznacznemu wzrostowi w miejscach intensywniejszej zabudowy, a zabudowa w bliższej odległości od cieków wodnych może przyczynić się

do dłuższego zatrzymania chłodnych mas powietrza w dolinach rzecznych i tym samym cieplejszego powietrza nad nimi zalegającego.

Jednocześnie należy podkreślić, że przekształcenia związane ze wzrostem powierzchni zabudowanych mogą prowadzić do zmian mikroklimatycznych, w tym zwiększenia efektu miejskiej wyspy ciepła oraz zmniejszenia przewietrzania terenów. W celu zrekompensowania tych skutków plan ogólny zakłada zachowanie odpowiednich proporcji terenów biologicznie czynnych, rozwój systemu zieleni miejskiej, utrzymaniu ciągów zieleni izolacyjnej i korytarzy przewietrzania. Takie rozwiązania przyczynią się do poprawy bilansu cieplnego, retencji wodnej i jakości powietrza, łagodząc potencjalne negatywne oddziaływania na klimat lokalny.

Dodatkowo plan ogólny dopuszcza na części terenów (części stref otwartych) lokalizację instalacji OZE - terenów elektrowni słonecznej, których realizacja przyczyni się do ograniczanie emisji zanieczyszczeń w wyniku spalania paliw konwencjonalnych. Projektowane i istniejące zainwestowanie sankcjonowane zapisami analizowanego projektu Planu ogólnego powinno wszelkie oddziaływanie ograniczać wyłącznie do terenów, na których dana inwestycja jest lub będzie realizowana lub będzie mieć niewielki wpływ lokalnie.

4.4. Oddziaływanie na wody

Wprowadzone ustalenia planu ogólnego nie określają zasad ochrony wód podziemnych i powierzchniowych. Jednakże, poprzez wyznaczenie odpowiednich stref, które są adekwatne do istniejących uwarunkowań hydrograficznych, w sposób racjonalny można chronić zarówno powierzchniowy jak i podziemny zasób wodny. Niemniej w późniejszym etapie procesu planistycznego tj. w trakcie sporządzania miejscowego planu lub wydawania decyzji ustalających warunki zabudowy powinny być określone dla poszczególnych terenów sposób odprowadzenia ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych, który zagwarantuje ochronę gruntów przed zanieczyszczeniami.

Zgodnie z § 28 ust. 1 i 2 rozporządzenia w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie działka budowlana, na której sytuowane są budynki, powinna być wyposażona w kanalizację umożliwiającą odprowadzenie wód opadowych do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej. W przypadku budynków niskich lub budynków, dla których nie ma możliwości przyłączenia do sieci kanalizacji deszczowej lub ogólnospławnej, dopuszcza się odprowadzenie wód opadowych na własny teren nieutwardzony, do dołów chłonnych lub do zbiorników retencyjnych.

Zgodnie z § 17 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1311) wody opadowe lub roztopowe, ujęte w otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne, pochodzące z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej: terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, portów, lotnisk, miast, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich lub powiatowych klasy G, a także parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha, w ilości, jaka powstaje z opadów o natężeniu co najmniej 15 l na sekundę na 1 ha, obiektów magazynowania i dystrybucji paliw, w ilości, jaka powstaje z opadów o częstości występowania jeden raz w roku i czasie trwania 15 minut, lecz w ilości nie mniejszej niż powstająca z opadów o natężeniu 77 l na sekundę na 1 ha mogą być wprowadzane

do wód lub do urządzeń wodnych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 75a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r. poz. 960 ze zm.), o ile nie zawierają substancji zanieczyszczających w ilościach przekraczających 100 mg/l zawiesiny ogólnej oraz 15 mg/l węglowodorów ropopochodnych. Wody opadowe lub roztopowe pochodzące z powierzchni innych niż powierzchnie, o których mowa w ust. 1, mogą być wprowadzane do wód lub do urządzeń wodnych, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 75a ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. - Prawo wodne, bez oczyszczania.

W fazie realizacji inwestycji wykonawca powinien odizolować zaplecze budowlane od gruntu i wód gruntowych. Miejsce składowania materiałów budowlanych należy odpowiednio uszczelnić i zabezpieczyć za pomocą geosyntetyków, natomiast materiały wykorzystywane w trakcie budowy należy przechowywać w szczelnych kontenerach spełniających wymagania przeciwpożarowe i ochrony środowiska.

Respektowanie powyższych zapisów przy opracowywaniu dokumentów planistycznych niższego szczebla pozwoli, aby stan wód gruntowych nie uległ pogorszeniu w wyniku potencjalnych zanieczyszczeń mogących pochodzić z wprowadzanych zapisami Planu ogólnego stref planistycznych o podstawowym profilu związanym z zabudową.

Rozwój zabudowy na większej liczbie terenów może wpłynąć niekorzystnie na stan wód powierzchniowych, szczególnie na obszarach o nie w pełni uregulowanej gospodarce wodno-ściekowej. Istnieje ryzyko zanieczyszczenia wód oraz zmiany kierunku spływu wód opadowych w wyniku prowadzenia robót ziemnych, a także w związku ze wzrostem powierzchni zabudowanych i utwardzonych. W związku z tym, w miarę rozwoju zabudowy na terenie gminy, konieczne jest prowadzenie zrównoważonej rozbudowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, obejmującej zarówno sieć wodociągową, jak i system kanalizacji sanitarnej oraz deszczowej. Działania te pozwolą ograniczyć potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko wodne oraz zapewnią właściwe gospodarowanie zasobami wodnymi w warunkach postępującej urbanizacji.

Zgodnie z art. 59 Prawa Wodnego celem środowiskowym dla wód podziemnych jest:

- zapobieganie lub ograniczenie wprowadzania lub ich zanieczyszczeń,
- zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa ich stanu,
- ich ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnienie równowagi między poborem a zasilaniem tych wód, tak aby osiągnąć ich dobry stan.

Dla spełnienia wymogu niepogarszania stanu części wód, dla części wód będących w co najmniej dobrym stanie chemicznym i ilościowym, celem środowiskowym będzie utrzymanie tego stanu. Nie mniej, ryzyko nieosiągnięcia celu środowiskowego dla JCWPd nr 41 jest niezagrożone, a dla JCWPd nr 60 jest zagrożone ilościowo i chemicznie. Do znacznych presji należą między innymi: pobór punktowy z ujęć wód podziemnych (rejon Poznania) oraz presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną. Dla JCWPd nr 60 konieczne jest spełnienie wymagań dla stanu chemicznego oraz ilościowo na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny jednolitych części wód podziemnych [Dz. U. 2019, poz. 2148] oraz Metodyka oceny stanu jednolitych części wód podziemnych oraz wynikających z nich działań uzupełniających.

Natomiast dla wód powierzchniowych cele środowiskowe zostały oparte na wartościach granicznych poszczególnych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających

stan ekologiczny wód powierzchniowych oraz wskaźników chemicznych świadczących o stanie chemicznym wody, odpowiadających warunkom osiągnięcia przez te wody dobrego stanu, z uwzględnieniem kategorii wód, wg rozporządzenia w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych. Na terenie gminy Obrzycko są zlokalizowane JCWP: Sama od Kan. Przybrodzkiego do ujścia (RW60001118729), Warta od Wełny do Samy (RW60001218719), Warta od Samy do Kamionki (RW60001218759), Smolnica (RW600010187329), Sama od Kanału Lubosińskiego do Kanału Przybrodzkiego (RW600009187279), Ostroroga (RW600009187389) Potencjał ekologiczny dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych: RW60001118729, RW60001218719, RW60001218759 został sklasyfikowany jako umiarkowany. Jednocześnie potencjał ekologiczny zakwalifikowano jako słaby dla JCWP o kodzie RW600009187279. Dla JCWP „Smolnica" stan ekologiczny został oceniony jako dobry, a dla JCWP „Ostroroga" jako zły. Jednocześnie stan chemiczny większości JCWP w granicach opracowania został oceniony jako poniżej dobrego. Jednakże, wyjątek stanowi JCWP „Warta od Samy do Kamionki", gdzie stan chemiczny jest dobry. Niemniej, stan wszystkich JCWP w granicach obszaru opracowania został oceniony jako zły. Ponadto ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego dla wszystkich JCWP jest zagrożona. Ustalono dla jednolitych części wód, będących obecnie w złym stanie/potencjale ekologicznym, że celem środowiskowym będzie dążenie do przynajmniej dobrego stanu/potencjału. Jednocześnie, aby osiągnąć cel środowiskowy dla JCWP znajdujących się w granicach opracowania, konieczne jest zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D oraz zapewnienie drożności cieku dla migracji gatunków o znaczeniu gospodarczym na odcinku cieku głównego Warta w obrębie JCWP – w przypadku RW60001218759 i RW60001218719, zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny na odcinku cieku istotnego Warta w obrębie JCWP – w przypadku RW60001218719, a także złagodzenie wskaźników dostosowanych do potrzeb wybranych JCWP w przypadku: RW600009187389, RW600009187279, RW60001218719, RW60001118729.

Wprowadzenie zapisami planu ogólnego nowych stref pod zabudowę głównie mieszkaniową oraz w mniejszym stopniu pod zabudowę usługową i usługowo-produkcyjną (strefa gospodarcza) dotychczas użytkowanych rolniczo, wpłynie na ograniczenie zanieczyszczeń środowiska gruntowo – wodnego pochodzącego ze źródeł rolniczych. Przy rozwoju nowego rodzaju zabudowy należy jednak, wraz z powstawaniem nowych inwestycji, zapewnić odprowadzanie ścieków i doprowadzenie wód w sposób powodujący jak najmniej zanieczyszczeń (jak wyżej wymieniono). Ponadto projektowane przeznaczenie strefowe określone w Planie Ogólnym i ograniczenie rozprzestrzeniania się niekontrolowanej zabudowy powinno przyczynić się do osiągnięcia celów środowiskowych zawartych w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry", gdyż rozbudowa sieci wodociągowej i budowa sieci kanalizacyjnej stanie się bardziej opłacalna.

W granicach opracowania wyznacza się strefy cmentarzy (SC) obejmujące tereny istniejących cmentarzy oraz tereny przewidziane pod przyszłe cmentarze. Lokalizacja zabudowy w ich otoczeniu jest możliwa przy uwzględnieniu przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze. W myśl ustaleń ww. rozporządzenia odległość cmentarza od zabudowań mieszkalnych, od zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów żywienia zbiorowego bądź zakładów przechowujących artykuły żywności oraz studzien, źródeł i strumieni, służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych, powinna wynosić co najmniej 150 m. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 do 150 m odległości od cmentarza posiada sieć wodociągową i wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne

W granicach gminy Obrzycko zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego udokumentowano pięć złóż kopalin, związanych z kruszywem naturalnym w postaci piasków i żwirów: Piotrowo KS, Piotrowo MD, Piotrowo NP, Piotrowo NP III, Piotrowo MN II. Ponadto, występują tereny górnicze: Piotrowo NP, Piotrowo NP II, Piotrowo NP III związane z kopaliną kruszywa naturalnego – piaski i żwiry, wyznaczone na podstawie przepisów odrębnych, tj. przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, a także w graniach jednostki występują obszary górnicze: Piotrowo NP, Piotrowo NP II, Piotrowo NP III. Teren gminy znajduje się w granicach koncesji nr 3/2019/Ł „Szamotuły – Poznań Północ" na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż na obszarze i w granicach koncesji nr 10/99/Ł „Wronki" na poszukiwanie i rozpoznanie oraz wydobywanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Dodatkowo, w granicach opracowania zlokalizowane są obszary perspektywistyczne, których obecność wskazuje na niepełne lub szacunkowe dane dotyczące miąższości serii surowcowej lub jej podstawowych parametrów jakościowych. Wśród głównych zagrożeń w zakresie ochrony nieodnawialnych zasobów naturalnych należy wymienić ich niekontrolowaną i zbyt intensywną eksploatację, nie spełniającą wymogów w zakresie ochrony tego rodzaju komponentów środowiska. Należy jednocześnie zauważyć, że eksploatacja zasobów naturalnych, w tym głównie złóż kopalin, regulowana jest przez szereg szczegółowych przepisów prawa, w tym m.in. ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze czy też rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących projektów zagospodarowania złoża. Z uwagi na powyższe, ryzyko niewłaściwego zagospodarowania złóż, których występowanie w granicach gminy Obrzycko zostało udokumentowane, jest stosunkowo niewielkie.

Zgodnie z wymogami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie w procesie planowania i zagospodarowania przestrzennego, na zasadach określonych w ustawie i w przepisach ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w celu zabezpieczenia możliwości ich eksploatacji lub wykorzystania. Zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze określając ustalenia planu ogólnego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się też obszary i tereny górnicze. Taki obowiązek zawarty jest również w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w której wskazano, że ustalenia planu ogólnego określa się uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, w szczególności tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi oraz udokumentowane złoża kopalin (…).

4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną

Ochrona środowiska na obszarze objętym opracowaniem opiera się na ustaleniach dotyczących udziału powierzchni terenu biologicznie czynnego na terenach, na których ustalono poszczególne strefy planistyczne, w tym dla strefy otwartej, dla której profil podstawowy to m.in: teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód. Plan ogólny zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie, w tym zachowanie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym i terenów objętych ochroną przyrody. Istotnym zagadnieniem przy oddziaływaniu na szatę roślinną jest wystrzeganie się na obszarze opracowania wprowadzania nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych. Takie zapisy powinny

znaleźć się na etapie sporządzania dokumentacji planistycznej niższego szczebla, tj. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy decyzji ustalających warunki zabudowy.

Projekt planu ogólnego na obszarze rezerwatu przyrody „Świetlista Dąbrowa" wraz z otuliną" ustala strefę planistyczną – strefa otwarta (SO). Dla danej strefy planistycznej ustalony został jedynie podstawowy profil funkcjonalny (tj. teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej. Doprecyzowanie ustaleń w ww. terenach nastąpi na etapie sporządzania projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Wprowadzenie strefy planistycznej SO w projekcie planu ogólnego na obszarze występowania ww. obszaru ochrony przyrody nie przesądza na tym etapie o możliwości ich fizycznego zniszczenia. Tereny te powinny być wyłączone z możliwości zagospodarowania i przekształcania. Wyznaczona strefa planistyczna uniemożliwiaj realizację inwestycji z zakresu elektrowni słonecznych czy wiatrowych. Zachowanie terenów chronionych w strefach otwartych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych, a także zachowanie istniejących siedlisk.

Na etapie realizacji dokumentów niższego szczebla należy przestrzegać przepisów dotyczących ochrony gatunkowej, w tym w głównej mierze: zakazów niszczenia gniazd i siedlisk gatunków chronionych oraz przypadkowego płoszenia, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380), a także w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 r. poz. 1408), rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2016 r. poz. 1409), zakazów określonych w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację pod kątem występowania chronionych gatunków. W razie stwierdzenia występowania chronionych gatunków ptaków termin i sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych.

Ponadto nie przewiduje się znacznego uszczuplenia terenów leśnych ze względu na zachowanie gruntów leśnych w strefie otwartej. Jednocześnie, uwzględnienie w niej korytarzy ekologicznych oraz kompleksów leśnych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych. Ochrona korytarzy ekologicznych jest kluczowa dla zachowania bioróżnorodności. Szczególne znaczenie ma ona dla fauny, bo zwierzęta potrzebują drożnych tras migracyjnych do poszukiwania pokarmu, partnerów czy nowych terytoriów. Zachowanie jako strefy otwartej głównych korytarzy ekologicznych oraz kompleksów leśnych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych. Do działań ochronnych można zaliczyć m.in. uwzględnianie korytarzy ekologicznych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, ograniczanie fragmentacji siedlisk przez drogi, zabudowę czy infrastrukturę techniczną, wyznaczanie stref ochronnych wokół ważnych korytarzy migracyjnych czy włączanie korytarzy do sieci obszarów chronionych (np. Natura 2000). Istotne dla ochrony fauny powinno być zalesianie i odtwarzanie pasów zieleni łączących odizolowane części lasów czy też utrzymywanie tradycyjnych krajobrazów mozaikowych (łąki, zadrzewienia śródpolne), które sprzyjają migracji wielu gatunków.

Realizacja ustaleń planu ogólnego wpłynie na faunę obszarów analizowanych poprzez potencjalne zwiększenie udziału zabudowy (w nowo wyznaczanych strefach zabudowy). Należy jednak zauważyć, że planowana zabudowa uwzględnia zasadę zrównoważonego rozwoju, gdyż zachowuje część terenów biologicznie czynnych. Ponadto, wyczerpanie wolnych przestrzeni do zabudowy, w pierwszej kolejności

powinno odbywać się na terenach objętych miejscowymi planami oraz w miejscach tzw. luk w zabudowie. Zatem dalsze zmiany w środowisku nie powinny następować w sposób gwałtowny i niezgodny z dotychczasowym trendem w zakresie budownictwa. Rozbudowa po wprowadzeniu planu ogólnego przebiegać będzie w sposób bardziej kontrolowany, wzdłuż istniejących już zabudowań.

W ramach ustaleń planu ogólnego dopuszczono lokalizację instalacji biogazowni w wybranych strefach otwartych w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego strefy. Na etapie opracowania planu ogólnego nie określa się szczegółowych parametrów technologicznych ani skali inwestycji, w związku z czym ocena oddziaływania ma charakter ogólny i wskazuje potencjalne kierunki wpływu na środowisko. Potencjalne oddziaływanie instalacji na środowisko gruntowo-wodne związane jest przede wszystkim z ryzykiem przedostania się do gruntu i wód gruntowych substancji organicznych, w szczególności w przypadku awarii instalacji, nieszczelności zbiorników lub niewłaściwego magazynowania substratów. Oddziaływanie to będzie miało charakter lokalny i krótkotrwały, a jego wystąpienie może zostać skutecznie ograniczone poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych, takich jak szczelne, izolowane zbiorniki, utwardzone i uszczelnione powierzchnie technologiczne, systemy odprowadzania odcieków oraz monitoring stanu technicznego instalacji. W zakresie oddziaływania na powietrze atmosferyczne eksploatacja biogazowni może wiązać się z emisją gazów powstających w procesie fermentacji beztlenowej, w tym metanu, amoniaku oraz siarkowodoru, a także z emisją substancji odorogennych. Zasięg oddziaływania będzie miał charakter lokalny i uzależniony będzie od zastosowanej technologii, skali instalacji oraz warunków meteorologicznych. Przy zastosowaniu nowoczesnych, hermetycznych rozwiązań technologicznych emisje te mogą zostać znacząco ograniczone. Oddziaływanie na klimat akustyczny związane będzie głównie z pracą urządzeń technologicznych, takich jak agregaty, pompy i mieszadła, a także z ruchem pojazdów dostarczających substraty. Hałas będzie miał charakter lokalny i nieciągły, a jego natężenie zależeć będzie od skali przedsięwzięcia oraz zastosowanych rozwiązań technicznych. Przy właściwym zaprojektowaniu instalacji, w tym lokalizacji urządzeń w obiektach kubaturowych oraz zastosowaniu obudów dźwiękochłonnych, nie przewiduje się przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu poza terenem inwestycji. Szczególną uwagę należy zwrócić na możliwość emisji substancji odorogennych, które mogą stanowić główne źródło uciążliwości dla terenów sąsiednich. Emisje te mogą powstawać na etapie przyjmowania, magazynowania i przetwarzania substratów. W celu ich ograniczenia konieczne jest stosowanie rozwiązań minimalizujących, w szczególności hermetyzacja procesów technologicznych, stosowanie zamkniętych zbiorników fermentacyjnych, magazynowanie substratów w szczelnych obiektach, ograniczenie czasu ich składowania, a także stosowanie instalacji oczyszczania powietrza, takich jak biofiltry lub filtry węglowe. Istotne znaczenie ma również utrzymanie wysokich standardów eksploatacyjnych instalacji oraz właściwa organizacja procesu technologicznego. Uwzględniając powyższe, należy stwierdzić, że dopuszczenie lokalizacji biogazowni w planie ogólnym może wiązać się z wystąpieniem oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, jednak będą one miały charakter lokalny i przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych oraz organizacyjnych nie powinny powodować znaczącego negatywnego wpływu na środowisko.

Realizacja ustaleń planu nie wpływa negatywnie na faunę w tym różnego rodzaju gatunki ptaków w odniesieniu do realizacji ewentualnych planowanych elektrowni wiatrowych czy słonecznych. Wyznaczone strefy planistyczne – strefy otwarte (SO), w których w ramach dodatkowego profilu funkcjonalnego dopuszczone zostały tereny związane z realizacją elektrowni wiatrowych czy słonecznych nie przesądza na tym etapie o realizacji danego przedsięwzięcia, a tym samym jego dokładnej lokalizacji. Konkretyzacja przeznaczenia poszczególnych terenów nastąpi poprzez

opracowywanie odrębnych dokumentów planistycznych jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Elektrownie wiatrowe mogą stanowić zagrożenie dla ptaków głównie przez kolizje i fragmentację siedlisk, ale odpowiedni dobór lokalizacji, zastosowanie nowych technologii (np. malowanie łopat, systemy detekcji), a także monitoring i kompensacja mogą znacząco ograniczyć negatywne skutki. W przypadku elektrowni słonecznych oddziaływanie na ptaki głównie odbywa się poprzez dezorientację przestrzenną i kolizje z różnymi elementami infrastrukturalnymi, a także utrudnienia w dostępie do siedlisk. Jednak przy właściwym doborze lokalizacji, zastosowaniu powłok antyrefleksyjnych, monitoringowi oraz kompensacji przyrodniczej można znacząco ograniczyć negatywne skutki.

Analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy w kontekście lokalizacji planowanych elektrowni wiatrowych wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych została opracowana z uwzględnieniem ochrony ptaków, w szczególności gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków oraz gatunków typowych dla dolin rzecznych i otwartych terenów rolniczych. Dopuszczone kierunki lokalizacji elektrowni wiatrowych zostały umieszczone poza obszarami o największej wartości przyrodniczej, przy zachowaniu odstępów minimalizujących ryzyko kolizji ptaków ze strukturami turbin wiatrowych (wyznaczone w planie strefy otwarte bez wyznaczonego profilu dodatkowego). Uwzględniając przyjęte w projekcie planu ogólnego zasady lokalizacji elektrowni wiatrowych, ich ograniczoną intensywność oraz zastosowanie standardowych środków minimalizujących oddziaływanie na ptaki, nie stwierdza się znaczącego negatywnego oddziaływania na gatunki ptaków. Warto zaznaczyć, że ochrona ptaków powinna zostać zapewniona na dalszych etapach inwestycyjnych poprzez stosowanie procedur wynikających z prawa ochrony przyrody, oceny oddziaływania na środowisko oraz monitoringu przyrodniczego. Ponadto funkcjonowanie elektrowni wiatrowych może potencjalnie oddziaływać na ptaki oraz nietoperze, w kontekście ich migracji sezonowych oraz lokalnych przemieszczeń. Do głównych zagrożeń zalicza się ryzyko kolizji z elementami wirującymi turbin, efekt bariery mogący prowadzić do zmiany tras migracyjnych, a także efekt płoszenia skutkujący unikaniem obszaru inwestycji. W przypadku nietoperzy dodatkowym czynnikiem ryzyka jest możliwość występowania urazów ciśnieniowych w strefie pracy wirników. Skala i charakter oddziaływania uzależnione są od wielu czynników, w tym przede wszystkim od lokalizacji inwestycji względem korytarzy migracyjnych, miejsc koncentracji oraz żerowisk, a także od parametrów technicznych planowanych turbin.

Na etapie planu ogólnego, ze względu na brak szczegółowych danych dotyczących lokalizacji i parametrów instalacji OZE, nie jest możliwe jednoznaczne określenie skali oddziaływania. W związku z powyższym należy przyjąć podejście ostrożnościowe i wskazać, że realizacja tego typu przedsięwzięć może powodować istotne oddziaływania na grupy zwierząt, w szczególności w przypadku lokalizacji w pobliżu zidentyfikowanych korytarzy migracyjnych lub obszarów o wysokiej aktywności biologicznej. Jednocześnie wskazuje się, że potencjalne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiedni dobór lokalizacji, unikanie obszarów cennych przyrodniczo, stosowanie okresowych wyłączeń turbin w czasie wzmożonej aktywności migracyjnej oraz wdrożenie monitoringu porealizacyjnego i ewentualnych działań kompensacyjnych.

Plan ogólny gminy wprowadza strefy otwarte z dopuszczeniem realizacji terenów elektrowni słonecznej. Istnieje prawdopodobieństwo kolizji ptaków z panelami fotowoltaicznymi, przy próbie ich lądowania na panelach, które wskutek efektu odbicia lustrzanego będą imitowały taflę wody. Na ryzyko wystąpienia kolizji narażone są przede wszystkim ptaki wodne. Problem odbicia może również

dotyczyć owadów składających jaja w wodzie (np. jętki, widelnice), które również mogą traktować panele jako obiekty wodne i składać na nich jaja. W efekcie może to oznaczać spadek sukcesu rozrodczego owadów, a co za tym idzie ograniczenie zasobów pokarmowych dla ptaków. Problem ten jednak może zostać w łatwy sposób wyeliminowany poprzez stosowanie paneli posiadających białe granice i białe paski podziału, które zmniejszają znacznie przyciąganie bezkręgowców wodnych. Dodatkowo przy budowie elektrowni można zastosować panele fotowoltaiczne o powierzchni antyrefleksyjnej, które zmniejszą efekt olśnienia negatywnie oddziałującego na ptaki. Ponadto, w przypadku realizacji inwestycji związanych z budową elektrowni słonecznych należy zastosować odpowiednie działania minimalizujące negatywny wpływ ww. inwestycji na środowisko m. in. w przypadku obsiewu powierzchni biologicznie czynnej zespołu elektrowni słonecznych nie używać gatunków roślin obcego pochodzenia; w przypadku gdy na etapie funkcjonowania elektrowni słonecznych planuje się koszenie terenów, to dla ochrony ptaków lęgowych należy planować koszenie poza okresem lęgowym ptaków. Ponadto, mając na uwadze powyższe potencjalne zagrożenia dla gatunków zwierząt, zaleca się prowadzenie prac budowlanych w terminach dostosowanych do uwarunkowań przyrodniczych, tj. poza okresami lęgowymi ptaków oraz wzmożonych wędrówek zwierząt. Jednakże, prawidłowa lokalizacja i eksploatacja elektrowni fotowoltaicznej może przyczynić się do powstania alternatywnych miejsc żerowania oraz gniazdowania. Będą nimi fragmenty trawiaste i zakrzewienia pomiędzy panelami, a także specjalne stojaki, na których zakładane są panele, wykorzystywane przez niektóre gatunki do umieszczania gniazd.

Ponadto analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy w kontekście występowania zbiorników oraz cieków wodnych wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych nie będzie powodować znaczącego negatywnego oddziaływania na zwierzęta i rośliny związane ze środowiskiem wodnym, w tym na płazy mogące występować na obszarze opracowania. Ustalenia projektu planu ogólnego zostały opracowane z uwzględnieniem istniejącej sieci hydrograficznej oraz obszarów szczególnie wrażliwych przyrodniczo, a w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy zachowano tereny otwarte i przyrodnicze obejmujące jeziora, doliny cieków oraz tereny podmokłe, pełniące funkcję siedlisk i miejsc rozrodu dla gatunków związanych ze środowiskiem wodnym. Dopuszczone w projekcie planu ogólnego formy zagospodarowania w sąsiedztwie wód powierzchniowych w znacznej mierze nie prowadzą do zwiększenia znacznej presji inwestycyjnej na strefy brzegowe zbiorników i cieków w porównaniu do stanu istniejącego. W ustaleniach planu ogólnego uwzględniono konieczność zachowania naturalnych i półnaturalnych stref przybrzeżnych, ciągłości ekologicznej dolin cieków oraz ograniczenia działań mogących prowadzić do degradacji siedlisk wodnych i wodno-błotnych, takich jak regulacja cieków, zasypywanie obniżeń terenowych czy niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych. Rozwiązania te sprzyjają ochronie roślinności wodnej i szuwarowej oraz zapewniają zachowanie warunków siedliskowych istotnych dla płazów, w tym miejsc rozrodu, żerowania i migracji pomiędzy zbiornikami wodnymi. Projekt planu ogólnego nie wprowadza ustaleń prowadzących do likwidacji zbiorników wodnych ani do istotnego przekształcenia istniejącej sieci hydrograficznej, a ewentualne przedsięwzięcia realizowane na podstawie obowiązujących planów miejscowych lub decyzji indywidualnych będą podlegały ocenie oddziaływania na środowisko oraz przepisom odrębnym z zakresu ochrony przyrody i gospodarki wodnej.

Warto zaznaczyć także, iż analiza ustaleń projektu planu ogólnego gminy w odniesieniu do występowania trwałych użytków zielonych, w tym trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym, wykazała, że realizacja przyjętych rozwiązań planistycznych nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną, rośliny i zwierzęta związane z

tymi siedliskami. Trwałe użytki zielone, w szczególności te o wysokiej wartości przyrodniczej, stanowią istotny element struktury przyrodniczej gminy, pełniąc funkcję siedlisk lęgowych i żerowiskowych dla licznych gatunków ptaków, owadów oraz drobnych ssaków, a także obszarów migracji i bytowania innych grup fauny, w związku z czym zostały uwzględnione w strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy jako tereny o dominującej funkcji rolniczej lub przyrodniczej. Ustalenia projektu planu ogólnego nie przewidują przeznaczenia trwałych użytków zielonych, w tym TUZ wartościowych pod względem środowiskowym, na cele intensywnej zabudowy ani na inne funkcje mogące prowadzić do ich trwałego przekształcenia - wyznaczone strefy planistyczne w tym zakresie w znacznej mierze odzwierciedlają istniejący sposób użytkowania gruntów oraz ustalenia obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także mają na uwadze występujące uwarunkowania lokalne jak i politykę przestrzenną gminy.

Projekt planu ogólnego dopuszcza realizację dodatkowych profili funkcjonalnych w ramach stref o funkcjach niezwiązanych bezpośrednio z zabudową, w tym w szczególności terenów usług sportu i rekreacji oraz terenów kultury i rozrywki. Wprowadzenie tego rodzaju funkcji może wiązać się z przekształceniem dotychczasowych terenów otwartych, w tym półnaturalnych i naturalnych, co może skutkować oddziaływaniem na rośliny, zwierzęta, grzyby oraz różnorodność biologiczną. Potencjalne oddziaływania obejmują w szczególności zajęcie siedlisk przyrodniczych, ich fragmentację oraz ograniczenie ciągłości przestrzennej, co może prowadzić do pogorszenia warunków bytowania gatunków oraz utrudnienia migracji zwierząt. Realizacja funkcji sportowo-rekreacyjnych i związanych z kulturą i rozrywką może również powodować wzrost presji antropogenicznej, w tym wzmożoną penetrację terenu, hałas, oświetlenie oraz przekształcenia powierzchni biologicznie czynnej, co w konsekwencji może prowadzić do płoszenia zwierząt, zmian w składzie gatunkowym oraz lokalnego obniżenia różnorodności biologicznej. W przypadku siedlisk cennych przyrodniczo lub wrażliwych gatunków oddziaływania te mogą mieć charakter istotny. Na etapie planu ogólnego, z uwagi na brak szczegółowych informacji dotyczących lokalizacji i skali zagospodarowania, nie jest możliwe jednoznaczne określenie skali i zasięgu oddziaływań. W związku z powyższym należy przyjąć podejście ostrożnościowe i wskazać, że realizacja dopuszczonych funkcji może prowadzić do negatywnego wpływu na komponenty przyrodnicze środowiska, w szczególności w przypadku lokalizacji inwestycji na terenach o wysokiej wartości przyrodniczej lub pełniących funkcje korytarzy ekologicznych. W odniesieniu do obszarów Natura 2000 należy wskazać, że potencjalny wpływ realizacji ustaleń planu uzależniony będzie od wzajemnego położenia planowanych funkcji względem granic tych obszarów oraz ich powiązań funkcjonalnych. W przypadku lokalizacji przedsięwzięć w granicach lub w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów Natura 2000 nie można wykluczyć wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmiot ochrony tych obszarów, w szczególności poprzez pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych oraz zakłócenie funkcjonowania populacji gatunków chronionych. Ostateczna ocena wpływu w tym zakresie powinna zostać przeprowadzona na etapie procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, z uwzględnieniem wymogów wynikających z przepisów o ochronie przyrody. Jednocześnie wskazuje się, że potencjalne oddziaływania mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednie kształtowanie ustaleń planistycznych oraz późniejszych rozwiązań projektowych, w szczególności poprzez unikanie lokalizacji inwestycji na terenach cennych przyrodniczo, zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych, ograniczenie skali przekształceń powierzchni biologicznie czynnej, a także stosowanie rozwiązań minimalizujących presję antropogeniczną. Uwzględniając powyższe, należy stwierdzić, że dopuszczenie dodatkowych funkcji w analizowanych strefach może wiązać się z ryzykiem wystąpienia oddziaływań na różnorodność

biologiczną, jednak ich rzeczywista skala i znaczenie będą uzależnione od lokalizacji i charakteru konkretnych przedsięwzięć, a szczegółowa ocena powinna zostać dokonana na dalszych etapach procesu inwestycyjnego.

4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki

W zakresie ochrony obiektów zabytkowych w planie ogólnym gminy Obrzycko uwzględniono: zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków. Zapisy planu ogólnego w sposób ramowy odnoszą się do ochrony dziedzictwa kulturowego znajdującego się na obszarze opracowania. Jest to związane z ustaleniem wskaźników zabudowy i wyznaczaniem odpowiednich profili funkcjonalnych stref planistycznych. Dodatkowo, realizacja ustaleń planu ogólnego powinna przyczynić się do poprawienia walorów krajobrazowych miejsca, powodując wzrost jego atrakcyjności. Wskazane w projekcie planu ogólnego strefy planistyczne nie powinny powodować uciążliwości i oddziaływać na nieruchomości sąsiednie. Przez to, zostaje zapewniony rozwój z poszanowaniem zasad kształtowania ładu przestrzennego i wartości historycznych. Wszelkie plany miejscowe bądź decyzje o warunkach zabudowy, będą musiały być zgodne z ustaleniami funkcjonalnymi jak i pod względem parametrów zabudowy. Szczegółowe ustalenia konserwatorskie będą zawierały plany miejscowe i decyzje o warunkach zabudowy, podlegające uzgodnieniu z Wielkopolskim Konserwatorem Zabytków.

Należy również zaznaczyć, że zgodnie z art. 32 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami kto, w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych, odkrył przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem, jest obowiązany:

1. wstrzymać wszelkie roboty mogące uszkodzić lub zniszczyć odkryty przedmiot;
2. zabezpieczyć, przy użyciu dostępnych środków, ten przedmiot i miejsce jego odkrycia;
3. niezwłocznie zawiadomić o tym właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

4.8. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja ustaleń projektu planu ogólnego będzie oddziaływać na warunki życia społeczności lokalnej, w szczególności poprzez wyznaczenie nowych terenów przeznaczonych pod zabudowę. Jednocześnie zapisy projektu planu ukierunkowane są na rozwój infrastruktury technicznej oraz układu komunikacyjnego, co w dłuższej perspektywie może przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców. Plan ogólny wprowadza także mechanizmy ograniczające niekontrolowane rozprzestrzenianie się zabudowy, w tym zapobiegające kolizjom funkcjonalnym polegającym na lokalizacji funkcji uciążliwych w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej.

Ustalenia planu ogólnego, odnosząc się w sposób ramowy do zasad ochrony środowiska, racjonalnego gospodarowania jego zasobami oraz kształtowania ładu przestrzennego, stwarzają podstawy do rozwoju terenów inwestycyjnych przy jednoczesnym uwzględnieniu wymogów ochrony środowiska. W przypadku lokalizacji nowych funkcji usługowych konieczne będzie doprecyzowanie, na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, charakteru prowadzonej działalności w sposób zapewniający możliwie najmniejszą kolizyjność z zabudową mieszkaniową.

Wskazane jest różnicowanie zasad lokalizacji obiektów usługowych poprzez sytuowanie działalności o mniejszej uciążliwości w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych, natomiast funkcji generujących większe oddziaływania – w większym oddaleniu od zabudowy mieszkaniowej.

W kontekście realizacji nowych inwestycji należy podkreślić, że zagospodarowanie terenu nie może powodować kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną, zarówno naziemną, jak i podziemną. W celu ograniczenia potencjalnych negatywnych oddziaływań na ludzi, w procesie zagospodarowania terenu należy uwzględniać wymagania i ograniczenia techniczne wynikające z przebiegu sieci infrastruktury technicznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, w szczególności z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. z 2003 r. nr 47 poz. 401), rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225 ze zm.), rozporządzeniem Ministra Cyfryzacji z dnia 26 maja 2023 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać telekomunikacyjne obiekty budowlane i ich usytuowanie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1040), a także z obowiązującymi normami branżowymi.

Normy branżowe określają m.in. minimalne odległości zabudowy oraz innych elementów zagospodarowania terenu od sieci wodociągowych, kanalizacji sanitarnej oraz sieci elektroenergetycznych. Ponadto w zagospodarowaniu terenu należy uwzględniać indywidualne wymagania określane przez właściwych gestorów poszczególnych sieci infrastruktury technicznej.

Ponadto podczas zabudowywania i zagospodarowywania terenów mieszkaniowych (między innymi obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych w planie ogólnym) należy uwzględnić na dalszych etapach planistycznych (np. sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub zmiany obowiązujących planów) ograniczenia wynikające z zapisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. z 1959 r. Nr 52, poz. 315) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 7 marca 2008 r. w sprawie wymagań, jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku zwłok i szczątków (Dz. U. z 2008 r. Nr 48, poz. 284) w odniesieniu do lokalizacji obszarów uzupełnienia zabudowy wyznaczonych przy strefach cmentarzy w planie ogólnym.

4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru

Na terenie objętym opracowaniem występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2026 poz. 13). Są to to między innymi: Obszar Natura 2000 – specjalny obszar ochrony siedlisk „Dąbrowy Obrzyckie” (PLH300003), Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Notecka” (PLB 300015). Z tego powodu szczególnie istotne jest uwzględnienie tych obszarów i formy ochrony przyrody w kreowaniu polityki gminy Obrzycko w zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego przy sporządzaniu dokumentacji planistycznej wyższego oraz niższego szczebla. Jednocześnie, powinno propagować się wyznaczanie terenów z uwzględnieniem optymalnego kształtowania struktury przestrzennej rozmieszczania lasów i ich zróżnicowania.

W procesie opracowywania planu ogólnego, konieczne jest uwzględnienie ustaleń planów ochrony dla obszarów Natura 2000. Oznacza to, że plan ogólny nie może przewidywać działań, które mogłyby

negatywnie oddziaływać na cele i przedmioty ochrony tych obszarów. W szczególności należy unikać działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono dany obszar, oraz działań mogących naruszyć integralność obszaru Natura 2000. Jednocześnie minimalizacja negatywnego wpływu działań człowieka na zmiany klimatu i różnorodność biologiczną może korzystnie oddziaływać na stan środowiska, w tym na integralność i funkcjonowanie obszarów Natura 2000. Przy planowaniu zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zależności funkcjonalne i przestrzenne pomiędzy obszarami Natura 2000, a terenami przyległymi. Zachowanie korytarzy ekologicznych, stref buforowych oraz powiązań krajobrazowych pozwala na utrzymanie procesów ekologicznych i migracyjnych, ogranicza fragmentację siedlisk oraz wzmacnia odporność ekosystemów na negatywne oddziaływania inwestycyjne i antropogeniczne. W związku z tym wszelkie działania na terenach sąsiadujących powinny być planowane w sposób, który nie zakłóca integralności ani funkcjonowania obszarów chronionych. Jednocześnie, funkcje określone w planie ogólnym, t.j. struktura i intensywność zagospodarowania, są dostosowane do powyższych uwarunkowań w taki sposób, który zapewnia trwałość procesów przyrodniczych oraz umożliwia ograniczenie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko.

Na terenie objętym projektem planu w graniach obszaru specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Notecka" znajdują się głównie tereny leśne, otwarte tereny użytkowane rolniczo oraz rozproszona zabudowa. Na większości obszaru projekt planu ogólnego wyznacza głównie strefy otwarte i pozostawia większość terenów w dotychczasowym użytkowaniu. Strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną czy strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową wyznaczono w większości na terenach obecnie zabudowanych i zagospodarowanych oraz w sąsiedztwie tych terenów. Tereny gospodarcze (przemysłowe) i usługowe znajdują się w miejscach dotąd przeznaczonych pod prowadzenie działalności związanych z tymi funkcjami. Ponadto plan ogólny wprowadza strefy otwarte z dopuszczeniem realizacji terenów elektrowni słonecznej jedynie na terenach znajdujących się poza obszarami objętymi ochroną. Kluczowe jest utrzymanie ciągłości siedlisk leśnych oraz minimalizacja antropopresji. Nie przewiduje się uszczuplenia terenów leśnych, przewiduje się bowiem zachowanie gruntów leśnych w strefach otwartych. Zachowanie terenów w strefach otwartych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych. Tym samym ustalenia projektu planu nie są sprzeczne z celami ochrony przedmiotowego obszaru Natura 2000 „Puszcza Notecka".

Projekt planu ogólnego na specjalnym obszarze ochrony siedlisk „Dąbrowy Obrzyckie" ustala następujące strefy planistyczne: strefy otwarte oraz strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną w miejscach, gdzie występuje już istniejąca zabudowa mieszkaniowa. Na większości obszaru projekt planu wyznacza strefy otwarte, pozostawiając tym samym teren w dotychczasowym użytkowaniu (brak wprowadzania terenów umożliwiających realizację różnego typu zabudowy). Wyznaczone strefy planistyczne uniemożliwiają realizację inwestycji z zakresu elektrowni słonecznych czy wiatrowych. Zachowanie terenów w strefach otwartych powinno zapewnić migrację i ochronę zwierząt lądowych w tym gatunków chronionych, a także zachowanie istniejących siedlisk. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów nie wskazuje stref planistycznych, w których ustalenia profilu podstawowego gwarantowałyby zachowanie terenu w niezmienionym stanie, a także z uwagi na brak możliwości wyboru funkcji terenów w ramach podstawowego profilu funkcjonalnego, stwierdza się, ze wprowadzenie stref planistycznych SO na obszarze występowania ww. siedlisk przyrodniczych nie przesądza na tym etapie o możliwości ich fizycznego zniszczenia. Tereny te powinny być wyłączone

z możliwości zagospodarowania i przekształcania. Odpowiednie szczegółowe ustalenia w tym zakresie powinny być uwzględniane na etapie sporządzania ewentualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Reasumując, analiza zgodności ustaleń projektu planu ogólnego z zapisami planów zadań ochronnych wykazała, że przyjęte rozwiązania planistyczne, zarówno wynikające z obowiązujących MPZP, jak i z lokalnych uwarunkowań przestrzennych, nie pozostają w sprzeczności z działaniami ochronnymi i zakazami określonymi dla ww. obszarów Natura 2000 oraz nie prowadzą do pogorszenia stanu ochrony przedmiotów ochrony ani do naruszenia integralności obszarów. Uwzględniając, że projekt planu ogólnego porządkuje i systematyzuje strukturę funkcjonalno-przestrzenną gminy przy zachowaniu nadrzędnej zasady ochrony terenów cennych przyrodniczo, nie stwierdza się wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000, integralność tych obszarów ani spójność sieci Natura 2000.

5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.

6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W celu zapewnienia pełnej ochrony środowiska i spełnienia standardów jego jakości, na obszarze objętym projektem planu ogólnego, jak i w jego sąsiedztwie, projekty budowlane realizowanych inwestycji powinny zawierać zalecenia dotyczące odpowiedniego doboru rozwiązań technicznych i technologicznych. Szczególny nacisk należy położyć na ograniczenie inwestycji mogących negatywnie wpływać na środowisko, a także na działania związane z zadrzewianiem, dolesianiem oraz ochroną obszarów chronionych. Zapisy projektu planu ogólnego, omówione w rozdziale czwartym, mają na celu minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań istniejących i planowanych funkcji na środowisko. Planowany rozwój terenów zabudowanych uwzględnia zarówno rozwój infrastruktury technicznej, jak i ziemi urządzonej przy jednoczesnym zachowaniu terenów zieleni naturalnej. Takie podejście pozwoli na utrzymanie lub przywrócenie równowagi przyrodniczej w obszarach zurbanizowanych. Dodatkowo, dopuszczenie w planie ogólnym wielkopowierzchniowych instalacji OZE (np. elektrowni słonecznych) na wybranych terenach przyczyni się do redukcji emisji zanieczyszczeń wynikających ze spalania nieodnawialnych źródeł energii.
Do rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń projektowanego dokumentu zaliczyć można:

- wyznaczenie stref planistycznych SO i SN obejmujących obszary cenne przyrodniczo, lasy, wody,
- określenie parametrów maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, maksymalnego udziału powierzchni zabudowy oraz minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w poszczególnych strefach planistycznych w nawiązaniu do parametrów obowiązujących planów miejscowych, a także parametrów

zabudowy wynikających z inwentaryzacji urbanistycznej, w tym z danych wysokościowych pochodzących z numerycznego modelu terenu,

- wyznaczenie stref SN zieleni i rekreacji – w celu uwidocznienia i wyodrębnienia terenów zielonych, których zagospodarowanie jest zdominowane przez zieleń urządzoną, bądź też ich zagospodarowanie wiąże się z lokalnymi usługami publicznymi.

Jednocześnie realizacja ustaleń Planu ogólnego, przy odpowiednich w późniejszym etapie procesie planistycznym, nie powinna spowodować istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze obszarów objętych ochroną, wynikających z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Plan ogólny zawiera również wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy, określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian przeznaczenia terenów.

7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Analiza skutków realizacji zapisów planu ogólnego w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania będzie możliwa po uszczegółowieniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po wydaniu pierwszych decyzji o warunkach zabudowy, które będą opierać się na tym dokumencie. Wynika to z faktu, iż choć plan ogólny jest aktem prawa miejscowego, to nie stanowi samodzielnej podstawy do wydawania pozwoleń na budowę.

Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie na budowę, a także poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Obrzycko. W zakresie ochrony środowiska prowadzony jest monitoring przeprowadzany przez odpowiednie służby. Należą do nich m.in. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny. Polega on na corocznej analizie i ocenie stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu (w szczególności dotyczącego: stanu wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, klimatu akustycznego, gleb) oraz na analizie i ocenie innych dostępnych wyników pomiarów i obserwacji. Wyniki monitoringu stanu środowiska przyrodniczego są publikowane w odpowiednich opracowaniach, takich jak np. Raport o stanie środowiska w województwie wielkopolskim. W zakresie gospodarki ściekowej na terenie gminy miejskiej wskazuje się na konieczność przeprowadzenia okresowych kontroli dokumentów potwierdzających wywóz nieczystości ze zbiorników bezodpływowych, w tym ich częstotliwość opróżniania. W przypadku indywidualnych oczyszczalni ścieków zaleca się również regularne kontrole związane z sposobem i częstotliwością usuwania osadów ściekowych. Z uwagi na możliwość ekspansji zabudowy na tereny rolnicze, konieczne jest przestrzeganie określonych w wytycznych w ww. projekcie, w tym dotyczących minimalnego udziału terenów biologicznie czynnych oraz zachowania wymaganych odległości od lasów w przypadku inwestycji z nimi sąsiadujących.

Obok aspektu środowiskowego, istotne jest znaczenie wymiaru społecznego skutków realizacji planu ogólnego. Ocena stopnia zadowolenia mieszkańców z przyjętych rozwiązań może odbywać się poprzez badania ankietowe lub konsultacje społeczne, organizowane w ramach analizy wniosków o zmiany zagospodarowaniu przestrzennym gminy miejskiej.

8. Rozwiązania alternatywne

Zaproponowany w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy wpłynie na sąsiadujące obszary oraz będzie miał określone konsekwencje dla środowiska przyrodniczego. Jednakże, przyjęte w planie rozwiązania zostały opracowane z myślą o minimalizacji potencjalnych negatywnych skutków. Alternatywne warianty przenalizowano na etapie opracowywania dokumentu, w tym również w kontekście wniosków dotyczących zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Przyjęte rozwiązanie można uznać za najkorzystniejsze. Należy podkreślić, że projekt planu ogólnego opiera się na obowiązujących kierunkach rozwoju wyznaczonych w Studium oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, stanowiąc jednocześnie jego rozwinięcie i alternatywę dla dotychczasowych ustaleń. Uwzględnia on także wnioski władz gminy wiejskiej, instytucji oraz mieszkańców, co pozwala na zastosowanie dostosowanych do lokalnych uwarunkowań.

9. Streszczenie

Tab. 8. Najważniejsze informacje z prognozy oddziaływania na środowisko.

1. Informacje ogólne	1.1. Przedmiot i cel opracowania, podstawy prawne	Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu Planu ogólnego gminy Obrzycko. Plan ogólny sporządzany jest na podstawie Uchwały Nr LXVII/437/2024 Rady Gminy Obrzycko z dnia 12 kwietnia 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Obrzycko.
	1.2. Metoda opracowania, wykorzystane materiały	W prognozie analizie i ocenie podlega projekt planu ogólnego gminy Obrzycko. Ustalenia planu ogólnego określono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy wynikające z art. 13b upzp.
	1.3. Zawartość i główne cele projektu Planu Ogólnego	Do opracowania projektu planu gminy Obrzycko przystąpiono w związku z obowiązkiem sporządzenia planu ogólnego gminy w jej granicach administracyjnych. Zgodnie z ww. ustawą 01 lipca 2026 roku, z mocy ustawy, utraci moc studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Ustawa wprowadza w jego miejsce nowy akt planowania przestrzennego w postaci planu ogólnego. Plan ogólny będzie aktem prawa miejscowego, stanowiącym podstawę do sporządzania planów miejscowych oraz wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.
2. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska, w tym na obszarach objętych	2.1. Położenie gminy Obrzycko	Gmina Obrzycko zlokalizowana jest w województwie wielkopolskim, w powiecie szamotulskim. Jej powierzchnia wynosi ok 110,8 km². Jednostka samorządowa jest gminą wiejską, charakteryzującą się brakiem wyraźnie wyodrębnionego centrum administracyjno-usługowego, które pełni funkcję ośrodka centralnego. Sąsiaduje z gminami: Lubasz, Połajewo, Oborniki, Wronki, gminą miejską Obrzycko, Ostroróg i Szamotuły. Zlokalizowana jest w odległości ok. 12 km od

przewidywanym znaczącym oddziaływaniem		Szamotuł, 25 km od Obornik oraz 50 km od Poznania. Siedziba gminy znajduje się w mieście Obrzycko, a w jej skład wchodzą sołectwa takie jak: Dobrogostowo, Gaj Mały, Karolin, Jaryszewo, Koźmin, Obrowo, Ordzin, Pęckowo, Piotrowo, Słopanowo, Stobnicko, Zielonagóra.
	2.2. Formy ochrony przyrody	W graniach gminy Obrzycko występują formy ochrony przyrody określone na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody tj. Obszar Specjalnej Ochrony Natura 2000 – „Puszcza Notecka" (PLB300015), Specjalny Obszar Ochrony Natura 2000 – „Dąbrowy Obrzyckie" (PLH300003). W granicach gminy występuje rezerwat przyrody „Świetlista Dąbrowa" wraz z otuliną. Wykazano również obecność pomników przyrody.
	2.3. Warunki geologiczno-gruntowe	Pod względem geobotanicznym według Matuszkiewicza (2008) gmina Obrzycko jest położona w Podprowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Dziale Brandenbursko-Wielkopolski, Krainie Notecko-Lubuskiej, Okręgu Poznańskim i Okręgu Borów Noteckich, Podokręgu Szamotulskim i Obrzyckim. Większość obszaru opracowania zajmują grunty piaszczysto-żwirowe tarasów wyższych, powyżej 4-6m, który warunki budowalne są dobre i polepszają się w miarę obniżania się zwierciadła wody. Liczne są również obszary gruntów ilasto-pylastych zastoiskowych, które są zlokalizowane w południowej części gminy, których warunki budowalne są niekorzystne. Grunty rolne chronione w granicach gminy Obrzycko to grunty rolne klasy IIIa i IIIb, występujące głównie we wschodniej części gminy. Jednakże, w niewielkim stopniu pojawiają się również w północnej i południowej obszarach terenu objętego opracowaniem.
	2.4. Rzeźba terenu	Według podziału fizycznogeograficznego Polski wg Kondrackiego (2002) gmina Obrzycko jest położona w Prowincji Niż Środkowoeuropejski, w Podprowincji Pojezierze Południowobałtyckie, w makroregionie Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka oraz Pojezierze Wielkopolskiego, w mezoregionie Kotlina Gorzowska i Pojezierze Poznańskie. W granicach gminy Obrzycko występują tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi oraz tereny, na których występują te ruchy.
	2.5. Klimat lokalny	Gmina Obrzycko charakteryzuje się średnią roczną maksymalną temperaturą w ciągu dnia wynoszącą 14°C, która nocą spada do około 5°C. Natomiast uśredniona dobowa temperatura w skali roku utrzymuje się na poziomie 8,3°C. Średnioroczna suma opadów na obszarze gminy wynosi około od 500 mm do 550 mm. Średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi od 220 do 225 dni. Na terenie gminy dominują wiatry zachodnie i północno-zachodnie, co odpowiada ogólnemu układowi cyrkulacyjnemu w Polsce. Ich średnia roczna prędkość wynosi około 2-4 m/s.

	2.6. Jakość powietrza	Monitoring zmian jakości powietrza wraz z oceną poziomu substancji w powietrzu prowadzony jest na przedmiotowym obszarze przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Departament Monitoringu Środowiska. W roku 2026 opublikowano „Roczną ocenę jakości powietrza w województwie wielkopolskim. Raport wojewódzki za rok 2025”. Zgodnie z załącznikiem do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska gmina Obrzycko należy do strefy wielkopolskiej.
	2.7. Wody powierzchniowe i podziemne	Gmina Obrzycko leży w granicach 6 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych, są to: – Sama od Kan. Przybrodzkiego do ujścia (RW60001118729), – Warta od Wełny do Samy (RW60001218719), – Warta od Samy do Kamionki (RW60001218759), – Smolnica (RW600010187329), – Sama od Kanału Lubosińskiego do Kanału Przybrodzkiego (RW600009187279), – Ostroroga (RW600009187389). Centralna część obszaru opracowania położona przy rzece Warcie oraz centralna i południowo-wschodnia część gminy usytuowana w pobliżu rzeki Samy znajduje się: – w granicach obszaru mapy zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (p=10%); – w granicach obszaru mapy zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (p=1%); – w granicach obszaru, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (p=0,2%). Dodatkowo, na terenie gminy Obrzycko zostały ustanowione Strefy Ochrony Bezpośredniej Wód. Na obszarze opracowania występuje udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych o numerze 146 „Subzbiornik Jezioro Bytyńskie – Wronki – Trzciel”, który swoim zasięgiem obejmuje zachodnią część gminy. Gmina Obrzycko występuje w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych nr 41 i 60 (na podstawie nowego podziału obszaru Polski na 174 części wód podziemnych).
	2.8. Surowce mineralne	Gmina Obrzycko charakteryzuje się ograniczonym występowaniem surowców mineralnych, co wskazuje na niewielki potencjał zasobowy. W graniach obszaru opracowania występują wyłącznie złoża piasków i żwirów, które są zlokalizowane w okolicach miejscowości Piotrowo. Jednocześnie, w gminie Obrzycko są

		zlokalizowane obszary górnicze i tereny górnicze, do których należą: – Teren górniczy i obszar górniczy „Piotrowo NP II" – data ustanowienia: 25/07/2017, data ważności koncesji: 31/12/2066, – Teren górniczy i obszar górniczy „Piotrowo NP III" - data ustanowienia: 09/11/2022, data ważności koncesji: 31/12/2070, – Teren górniczy i obszar górniczy „Piotrowo NP" - data ustanowienia: 28/03/2017, data ważności koncesji: 31/12/2066. W granicach gminy Obrzycko udokumentowano pięć złóż kopalin, związanych z kruszywem naturalnym w postaci piasków i żwirów. Ponadto teren gminy znajduje się w granicach koncesji nr 3/2019/Ł „Szamotuły – Poznań Północ" na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego oraz wydobywanie ropy naftowej i gazu ziemnego ze złóż na obszarze.
	2.9. Szata roślinna	Szata roślinna gminy Obrzycko jest zróżnicowana i obejmuje przede wszystkim ekosystemy leśne, a także łąkowe, torfowiskowe oraz roślinność związaną z użytkowaniem rolniczym i obszarami zurbanizowanymi. Lasy zajmują ok. 47,5% powierzchni gminy, charakteryzują się dominacją drzewostanów sosnowych i w znacznej części objęte są obszarowymi formami ochrony przyrody, w tym obszarami Natura 2000 oraz rezerwatem „Świetlista Dąbrowa". Cenne ekosystemy nieleśne występują głównie w dolinach rzek i obniżeniach terenu. Na obszarze gminy stwierdzono również występowanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin objętych ochroną prawną.
	2.10. Świat zwierzęcy	Fauna gminy obejmuje gatunki powszechnie spotykane w województwie i w kraju. Zwierzęta te związane są z różnorodnymi ekosystemami: leśnymi, dolinami rzecznymi, zbiornikami wodnymi (zarówno sztucznymi, jak i naturalnymi) oraz krajobrazem wiejsko-rolniczym. W lasach, zwłaszcza w suchych borach, występuje liczna fauna owadów związanych z drzewostanami sosnowymi, w tym gatunki uznawane za szkodniki leśne. Obszar ten zasiedlają również typowe dla Polski środkowej płazy, takie jak żaba trawna i ropucha szara, oraz gady, między innymi jaszczurka zwinka, preferująca suche i nasłonecznione obrzeża borów. Wśród ssaków obserwuje się zarówno większe gatunki parzystokopytnych, jak sarna i dzik, jak i drobne gryzonie, w tym nornicę rudą, mysz leśną, mysz zaroślową oraz wiewiórkę rudą.
	2.11. Klimat akustyczny	Główne źródło emisji hałasu komunikacyjnego na terenie gminy występuje na drogach wojewódzkich nr 185 i 182. Szczególnie obciążone są tereny zbliżone do gminy miejskiej Obrzycko, gdzie następuje wymieszanie się ruchu tranzytowego z ruchem lokalnym. Do źródeł hałasu

		należy również ruch kolejowy. W gminie Obrzycko jest obecna linia kolejowa nr 351. Jednakże, dźwięk występuje głównie w formie krótkotrwałych, pojedynczych zdarzeń związanych z przejazdem pociągu, a nie w sposób ciągły. Ponadto źródłem hałasu na terenie gminy są również obiekty działalności rolnej, obiekty usługowe oraz użyteczności publicznej.
	2.12. Walory krajobrazowe i zabytki	Na dziedzictwo kulturowe gminy składają się nie tylko obiekty zabytkowe rozsiane na terenie gminy, ale także obszary, tj. cmentarze. Obiekty i obszary cenne historycznie dla gminy Obrzycko zostały ujęte w wykazie zabytków wpisanych do rejestru zabytków, w wykazie zabytków ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gminnej ewidencji zabytków. Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków na terenie gminy Obrzycko stanowią wyposażenie obiektów sakralnych i pałacu w Gaju Małym. Jednakże, w granicach przedmiotowej gminy wiejskiej zewidencjonowano 220 stanowisk archeologicznych, w tym: cmentarzyska, osady, ślady osadnicze i punkty osadnicze. Do szczególnych stanowisk archeologicznych należy grodzisko zlokalizowane w okolicach miejscowości Koźmin, które posiada własną formę krajobrazową. W granicach gminy Obrzycko obowiązuje Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego. Audyt krajobrazowy województwa wielkopolskiego wskazuje w graniach gminy Obrzycko część krajobrazu priorytetowego: „Dolina Warty Oborniki-granica woj.”. Ponadto teren objęty opracowaniem projektu planu ogólnego znajduje się częściowo w obszarze krajobrazu zlokalizowanego w obrębie Rezerwatu przyrody „Świetlista Dąbrowa”.
	2.13. Oddziaływanie elektromagnetyczne	W gminie Obrzycko do sztucznych źródeł emisji pól elektromagnetycznych stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska należą: – stacje i linie energetyczne (wysokiego, średniego i niskiego napięcia), – stacje bazowe telefonii komórkowej, – nadajniki radiowe, telewizyjne oraz CB-radio i radiostacje amatorskie, – cywilne urządzenia radionawigacji i radiolokacji, – urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w usługach.
3. Ocena rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych i innych ustaleń projektu planu	3.1. Cel opracowania projektu planu ogólnego	Plan ogólny to obligatoryjny dokument planistyczny obejmujący całą gminę, który zastąpi dotychczasowe studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Będzie miał rangę aktu prawa miejscowego, co oznacza, że jego postanowienia będą wiążące przy uchwalaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy wydawaniu

		decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego.
	3.2. Ustalenia projektu planu ogólnego	Zgodnie z art. 13a ust. 4 upzp w planie ogólnym gminy Obrzycko określono strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne odpowiednie do specyfiki miejsca. Zamknięty katalog stref planistycznych określony został w art. 13c ustawy o pizp. Dla poszczególnych stref, co wynika z art. 13e, określono ich profil funkcjonalny oraz: – wartość maksymalnej nadziemnej intensywnej zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy oraz maksymalnego udziału powierzchni zabudowy (dla stref o których mowa w art. 13c ust 2 pkt 1-7 pizp); – wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej (dla stref planistycznych, o których mowa w art. 13c ust. 2 pkt 1-10 pizp), nie mniejszego niż wynika to z przepisów wydanych na podstawie art. 13m ust. 2 pizp. W planie ogólny gminy Obrzycko ustalono, uwzględniając uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy, następujące strefy planistyczne: 1. SW – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, 2. SJ – strefy wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, 3. SZ – strefy wielofunkcyjne z zabudową zagrodową, 4. SU – strefy usługowe, 5. SP – strefy gospodarcze, 6. SR – strefy produkcji rolniczej 7. SI – strefy infrastrukturalne, 8. SN – strefy zieleni i rekreacji, 9. SC – strefy cmentarzy, 10. SG – strefa górnictwa, 11. SO – strefy otwarte, 12. SK – strefy komunikacji.
	3.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym oraz sposoby ich uwzględniania w projekcie planu ogólnego	Nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. nakłada obowiązek zgodności miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i wydawanych decyzji o warunkach zabudowy z zapisami Planu ogólnego gminy. Jednocześnie Plan ogólny jako dokument wyrażający politykę przestrzenną na szczeblu lokalnym musi być zgodny z polityką przestrzenną prowadzoną na szczeblu wojewódzkim, a ta z krajową polityką przestrzenną. Wzajemne powiązanie tych dokumentów zapewnia spójne i całościowe kształtowanie przestrzeni oraz umożliwia przeprowadzanie inwestycji strategicznych w skali krajowej.

		Uchwalenie planu ogólnego ureguluje rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne i zasady zagospodarowania, z uwzględnieniem walorów krajobrazowych, wymogów ładu przestrzennego i ochrony środowiska.
	3.4. Skutki braku realizacji ustaleń projektu planu ogólnego	Po 30 czerwca 2026 r. warunkiem uchwalenia zarówno planu miejscowego jak i wydania decyzji o warunkach zabudowy będzie wejście w życie w danej gminie planu ogólnego.
	3.5. Istotne dla projektu planu ogólnego zapisy zawarte w ustawach	Projekt planu zawiera istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i krajobrazu, zapisy wynikające z ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. i cele ochrony przyrody zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.
	3.6. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektu planu ogólnego	Na obszarze gminy Obrzycko do głównych zagrożeń dla środowiska naturalnego zalicza się zanieczyszczenia, rozumiane jako wprowadzanie do powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleby substancji stałych, ciekłych, gazowych lub energii w ilościach bądź o składzie chemicznym mogącym wywierać niekorzystny wpływ na zdrowie człowieka, klimat, elementy przyrodnicze, jakość gleb i wód, a także prowadzić do innych niepożądanych zmian w środowisku, w tym w jego komponentach kulturowych. Jednocześnie, powyższe zagrożenia mogą w sposób negatywny wpłynąć na ochronę siedlisk, których obecność jest związana z obecnością obszarowych form ochrony przyrody. Powyższe siedliska są związane z walorami krajobrazowymi, które ulegają presji związanej z działalnością człowieka.
4. Przewidywane oddziaływanie ustaleń projektu planu ogólnego na środowisko	4.1. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi	Realizacja nowej zabudowy oraz infrastruktury technicznej może powodować lokalne i krótkotrwałe przekształcenia powierzchni ziemi, związane głównie z robotami ziemnymi, uszczelnieniem terenu oraz ingerencją w warunki gruntowo-wodne. Ze względu na ograniczony rozwój zabudowy oraz jej koncentrację w wyznaczonych strefach i obszarach uzupełnień, prognozowane oddziaływania nie będą miały charakteru rozległego ani gwałtownego. Potencjalne zmiany powierzchni terenu mogą również wynikać z eksploatacji kopalin, jednak obowiązujące przepisy ograniczają możliwość prowadzenia działalności górniczej sprzecznej z ustaleniami dokumentów planistycznych. Istotne znaczenie dla ochrony gleb ma racjonalne gospodarowanie powierzchnią ziemi, w tym rekultywacja terenów zdegradowanych oraz właściwe postępowanie z masami ziemnymi i odpadami.
	4.2. Oddziaływanie na krajobraz	Realizacja ustaleń planu ogólnego może powodować lokalne ograniczenie bioróżnorodności w strefach intensywniejszego zainwestowania, jednak ze względu na koncentrację nowej zabudowy w sąsiedztwie terenów już

		zagospodarowanych oraz jej ograniczoną skalę, nie przewiduje się istotnych zmian w strukturze krajobrazu. Zróżnicowane ustalenia strefowe oraz określenie parametrów zabudowy sprzyjają zachowaniu ciągłości systemu przyrodniczego i ochronie walorów krajobrazowych. Ochrona terenów zieleni, lasów, panoram i punktów widokowych, a także ograniczenie realizacji obiektów powodujących znaczne przekształcenia rzeźby terenu, przyczyni się do utrzymania ładu przestrzennego oraz harmonii krajobrazu kulturowego i przyrodniczego. Uszczegółowienie zasad zagospodarowania nastąpi na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
	4.3. Oddziaływanie na powietrze, klimat lokalny i akustyczny	Ustalenia projektu planu ogólnego nie powinny powodować istotnych zmian klimatu akustycznego ani jakości powietrza. Potencjalne oddziaływania mogą wystąpić lokalnie i krótkoterminowo, głównie na etapie realizacji inwestycji, w związku z emisją pyłów i gazów z prac budowlanych oraz ruchem transportowym. Wyznaczone strefy gospodarcze odpowiadają istniejącemu zagospodarowaniu i nie przewiduje się ich negatywnego wpływu na środowisko akustyczne ani lokalny klimat. Poprawa jakości powietrza powinna być realizowana poprzez ograniczanie emisji z indywidualnych źródeł ogrzewania, zgodnie z obowiązującymi programami ochrony powietrza. Oddziaływanie hałasu komunikacyjnego, związanego z drogami wojewódzkimi i linią kolejową, może być ograniczane poprzez stosowanie zieleni izolacyjnej, rozwiązań technicznych oraz ekranów lub wałów ziemnych.
	4.4. Oddziaływanie na wody	Ustalenia planu ogólnego nie określają bezpośrednich zasad ochrony wód, jednak poprzez koncentrację zabudowy w odpowiednich strefach możliwe jest racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi. Na etapie sporządzania miejscowych planów lub wydawania decyzji o warunkach zabudowy należy zapewnić właściwe odprowadzanie ścieków bytowych, komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Rozwój zabudowy może wpływać na stan wód powierzchniowych i podziemnych, zwłaszcza przy nieuregulowanej infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej. Ograniczenie powierzchni rolniczej zabudowaną przestrzenią może zmniejszać zanieczyszczenia ze źródeł rolniczych, a równocześnie konieczne jest prowadzenie zrównoważonej rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Działania te sprzyjają osiągnięciu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

		Dodatkowo wyznacza się strefy cmentarzy, których lokalizacja i odległości od zabudowy oraz źródeł wody są zgodne z przepisami sanitarnymi.
	4.5. Oddziaływanie na zasoby naturalne	Na terenie gminy Obrzycko występują udokumentowane złoża piasków, żwirów oraz tereny górnicze i obszary górnicze, a także koncesje na poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej i gazu ziemnego. Obszary perspektywiczne wskazują na częściowo niepełne dane dotyczące złóż. Główne zagrożenia dla nieodnawialnych zasobów naturalnych obejmują niekontrolowaną lub nadmierną eksploatację, jednak obowiązujące przepisy prawa geologicznego i górniczego oraz ustalenia planistyczne ograniczają ryzyko niewłaściwego zagospodarowania zasobów. Złoża kopalin są chronione w procesie planowania przestrzennego, a ich wykorzystanie uwzględnia ustalenia planu ogólnego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
	4.6. Oddziaływanie na rośliny, zwierzęta i różnorodność biologiczną	Na terenie objętym opracowaniem występują powierzchniowe obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Są to to między innymi: rezerwat przyrody „Świetlista Dąbrowa", Obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk „Dąbrowy Obrzyckie" (PLH300003), Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Puszcza Notecka" (PLB 300015). Ponadto w graniach gminy zlokalizowane są liczne pomniki przyrody. Z tego powodu szczególnie istotne jest uwzględnienie tych obszarów i formy ochrony przyrody w kreowaniu polityki gminy Obrzycko w zakresie uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego przy sporządzaniu dokumentacji planistycznej wyższego oraz niższego szczebla. Jednocześnie, powinno propagować się wyznaczanie terenów z uwzględnieniem optymalnego kształtowania struktury przestrzennej rozmieszczania lasów i ich zróżnicowania. Plan ogólny zachowując istniejące skupiska leśne oraz tereny wód, pozwoli na utrzymanie ciągłości biologicznej w gminie, w tym zachowanie korytarza ekologicznego o znaczeniu ponadregionalnym i terenów objętych ochroną przyrody. Istotnym zagadnieniem przy oddziaływaniu na szatę roślinną jest wystrzeganie się na obszarze opracowania wprowadzania nasadzeń gatunków obcych i inwazyjnych.
	4.7. Oddziaływanie na dobra materialne i zabytki	W zakresie ochrony obiektów zabytkowych w planie ogólnym gminy Obrzycko uwzględniono: zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, obiekty ujęte w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków, ujęte w gminnej i wojewódzkiej ewidencji zabytków. Plan ogólny w sposób ramowy uwzględnia ochronę tego dziedzictwa, kształtując wskaźniki zabudowy i strefy funkcjonalne, tak aby nowe inwestycje były zgodne z zasadami ładu przestrzennego i nie naruszały wartości

		historycznych. Szczegółowe regulacje ochronne zostaną określone w miejscowych planach i decyzjach konserwatorskich.
	4.8. Oddziaływanie na ludzi	Projekt planu ogólnego wpłynie na życie społeczności lokalnej poprzez wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę oraz rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, co poprawi warunki życia mieszkańców. Plan ogranicza niekontrolowany rozrost zabudowy i mieszanie funkcji uciążliwych z mieszkaniową. Nowa zabudowa powinna uwzględniać zasady ochrony środowiska i ładu przestrzennego, a przy lokalizacji usług należy zapewnić minimalną kolizję z zabudową mieszkaniową – funkcje spokojniejsze bliżej mieszkań, uciążliwe dalej. Zagospodarowanie terenu nie może kolidować z sieciami infrastruktury naziemnej i podziemnej, a prace muszą spełniać wymagania techniczne określone przepisami i normami branżowymi oraz wytyczne gestorów sieci.
	4.9. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 i integralność tego obszaru	W granicach obszaru opracowania są zlokalizowane obszary Natura 2000, tj. „Dąbrowy Obrzyckie" (PLH300003) oraz „Puszcza Notecka' (PLB300015). Pierwszy z nich stanowi ona trwałą ochronę siedlisk przyrodniczych oraz umożliwia odtwarzanie ich właściwego stanu. Natomiast „Puszcza Notecka" to obszar leśny, stanowiący ostoję dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, ptaków i ssaków. Plan ogólny uwzględnia ochronę tych terenów, unikając działań mogących pogorszyć stan siedlisk lub naruszyć integralność obszarów. Zachowanie korytarzy ekologicznych, stref buforowych i powiązań krajobrazowych pozwala utrzymać procesy ekologiczne i migracyjne oraz ogranicza fragmentację siedlisk.
5. Informacja o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko		Z uwagi na położenie przedmiotowego obszaru w znacznej odległości od granicy państwa nie należy spodziewać się transgranicznego oddziaływania zapisów projektu planu ogólnego na środowisko.
6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko		Plan ogólny zawiera wytyczne dla projektantów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i organu wydającego decyzje o warunkach zabudowy określające dopuszczalny zakres i ograniczenia zmian w przeznaczeniu terenów.
7. Przewidywane metody analizy skutków realizacji ustaleń projektu planu ogólnego oraz częstotliwość jej przeprowadzania		Analiza skutków realizacji zapisów planu w zakresie funkcji i sposobu zagospodarowania nastąpi po skonkretyzowaniu ramowych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub po wydaniu decyzji ustalających warunki zabudowy, które powstaną w oparciu o opracowywany dokument. Monitorowanie zamierzeń inwestycyjnych odbywać się będzie na etapie występowania inwestora o pozwolenie

	na budowę, a następnie poprzez coroczną analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Obrzycko.
8. Rozwiązania alternatywne	Zaproponowane w projekcie planu ogólnego układ strefowy gminy będzie mieć wpływ na obszary z nim sąsiadujące oraz niesie za sobą pewne skutki dla środowiska przyrodniczego, choć rozwiązania zawarte w planie dążą do ograniczenia negatywnych skutków przyjętych rozwiązań. Możliwe rozwiązania alternatywne zostały przeanalizowane na etapie sporządzania projektu dokumentu, w tym również po analizie wniosków o zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym gminy. Zaproponowane rozwiązanie w opracowywanym projekcie można uznać za najkorzystniejsze. Jednocześnie należy zauważyć, iż projekt planu ogólnego został sporządzony na bazie obowiązujących kierunków rozwoju wynikających ze Studium. Projekt planu ogólnego stanowi zatem alternatywę dla już istniejącego dokumentu. Analizowany projekt planu ogólnego uwzględnia wnioski władz gminy, instytucji oraz mieszkańców i przyjmuje rozwiązania optymalne.
9. Streszczenie	
10. Załączniki	

Źródło: opracowanie własne.

10. Załączniki

- Załącznik nr 1: Dokumentacja fotograficzna
- Załącznik nr 2: Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski - Obszar objęty opracowaniem na mapie geologiczno-inżynierskiej Polski.
- Załącznik nr 3: Mapa topograficzna - Obszar objęty opracowaniem na mapie topograficznej.
- Załącznik nr 4: Ortofotomapa - Obszar objęty opracowaniem na ortofotomapie.

Załącznik nr 1: Dokumentacja fotograficzna

ŚWIETLICA WIEJSKA
Gaj Mały
GMINA OBRZYCKO

Załącznik nr 2: Przeglądowa mapa geologiczno-inżynierska Polski - Obszar objęty opracowaniem na mapie geologiczno-inżynierskiej Polski.

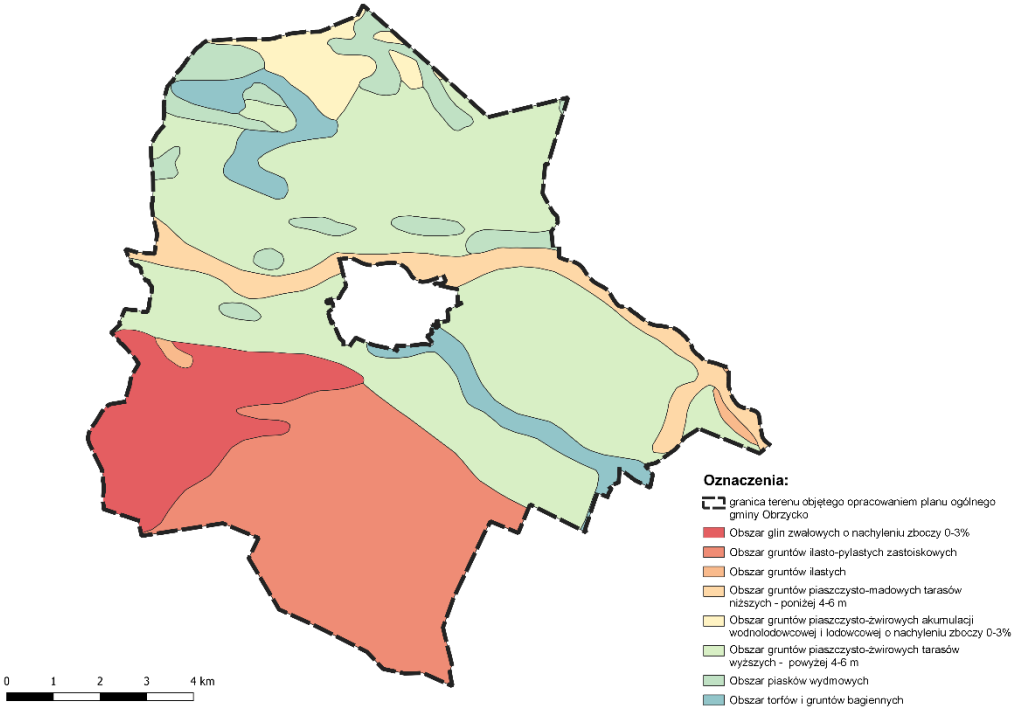

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 3: Mapa topograficzna - Obszar objęty opracowaniem na mapie topograficznej

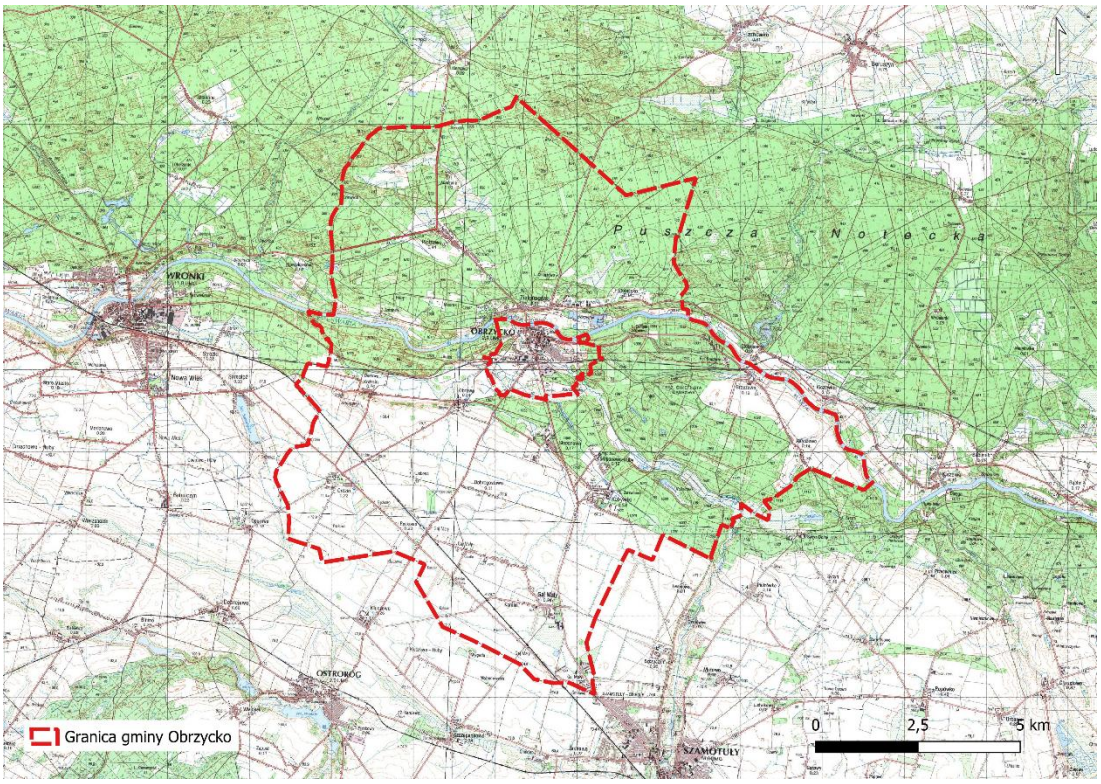

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 4: Ortofotomapa - Obszar objęty opracowaniem na ortofotomapie

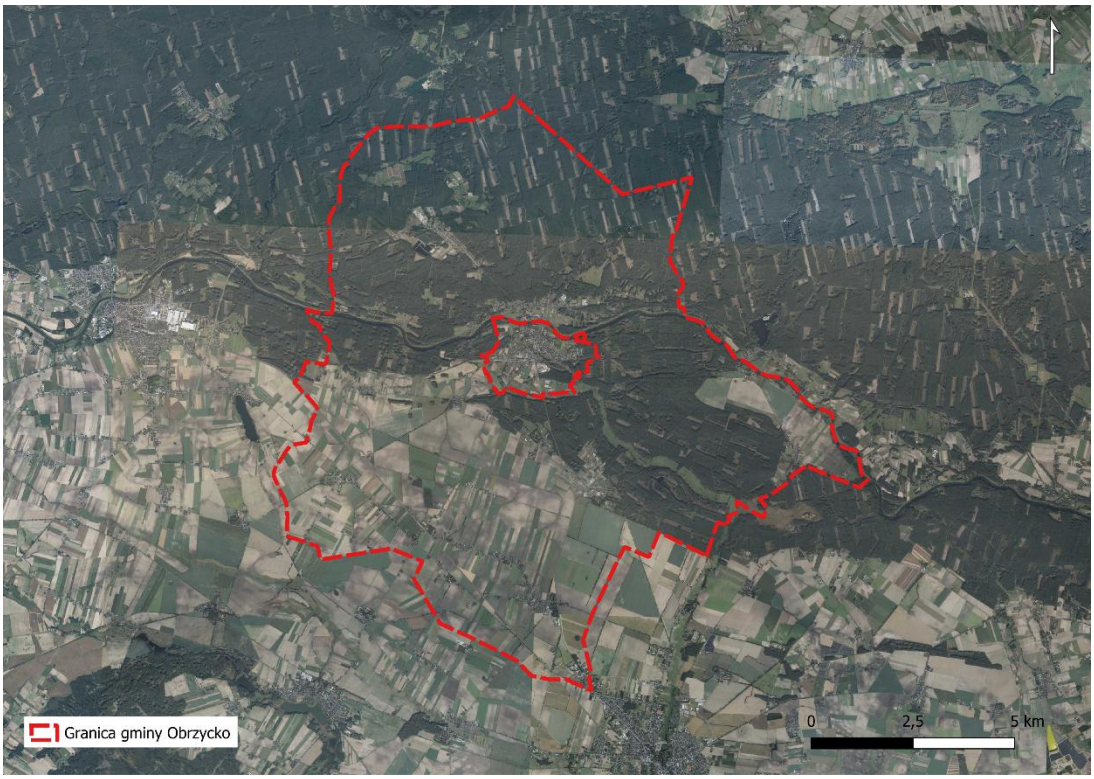

Źródło: Opracowanie własne

Poznań, dnia 29 grudnia 2025 r.

OŚWIADCZENIE AUTORA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DOTYCZĄCEJ PLANU OGÓLNEGO GMINY OBRZYCKO

Na podstawie art. 51 ust. 2 pkt 1 lit f ustawy z dnia ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ja niżej podpisany Tomasz Wielec oświadczam, że spełniam wymagania określone w art 74a ust. 2 pkt 2 ww. ustawy i myśl art. 74a ust. 3 ww. ustawy jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

mgr inż. Tomasz Wielec

Tomasz Wielec